

Advokatbladet

NR. 2 2025 105. ÅRGANG

TEMA:

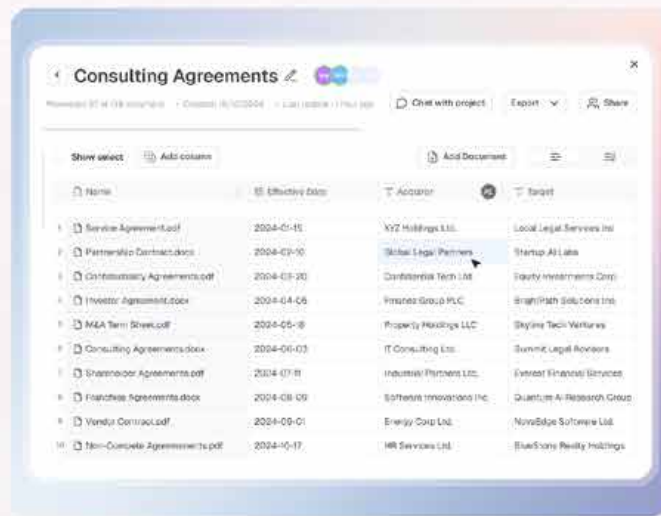
PÅ INNSIDEN av retten

- › Sakførsel for ferskinger.
- › Sparekniven slipes i sivile saker.
- › Tips for å stå på prøven.
- › 10 bud for vitneutspørring.
- › Hvordan håndtere pressen?

... og mye mer!

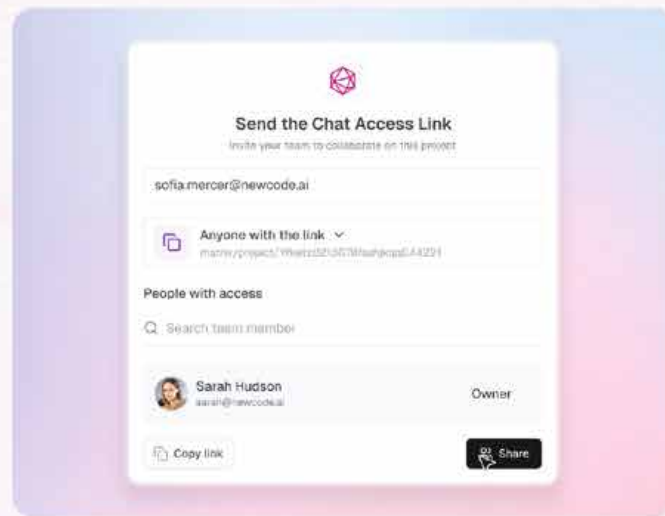
The Tailored AI Platform for Legal Professionals

Skap ditt firmas AI-fordel med Newcode.ai

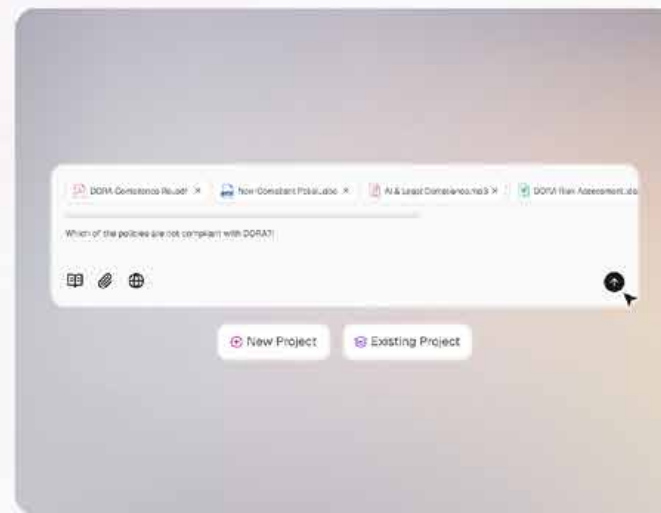
Vurder nøyaktig

Effektiviser due diligence-prosessen, gå gjennom kontrakter effektivt, og trekk ut kritisk innsikt fra store mengder dokumenter – alt med økt nøyaktighet og hastighet.

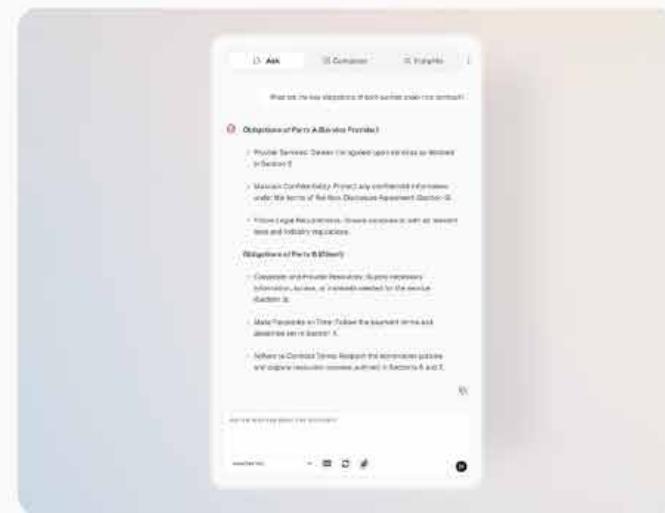
Samarbeid i team

Jobb sømløst med kollegene dine på én og samme plattform. Reduser manuelle oppgaver, unngå filoverføringer og hold alle oppdatert i sanntid.

Resonner med AI

Delta i sikre, risikofrie diskusjoner med kunstig intelligens. Samarbeid om juridiske strategier uten å kompromittere sensitive data eller eksponere konfidensiell informasjon

Integrert i Word

Få tilgang til effektive AI-verktøy direkte der du jobber – i Microsoft Word – for å analysere dokumenter, generere innsikt og ferdigstille kontrakter uten å bytte program.

Synkroniser med dokumenthåndteringssystemet ditt

Kjør Enterprise AI fullstendig i din egen sky

Den eneste GenAI-assistenten du trenger – Kontakt oss for å komme i gang:

INNHold

Nr. 2 2025

PÅ INNSIDEN AV RETTEN

Hver dag pågår det viktige rettssaker som har stor betydning for dem det gjelder. Vi har snakket med noen av skrankens mest garvede advokater som deler råd om alt fra den første rettssaken til god vitneutspørring. Og hvordan oppleves det å stå midt i en mediestorm? Bildet over er fra straffesaken mot Gjert Ingebrigtsen. Foto: Lise Åserud, NTB

TEMA SIDE 18

Unge ofte utslitt

Undersøkelsen om yngre advokaters arbeidsforhold viser høy grad av trivsel, men også av stress. YA følger opp med dybdeundersøkelse, sier leder Astrid Rød.

SIDE 12

Leder konvoier til Ukraina

Advokat Ole Kvåle leder Ukrainian Freedom Convoys som gir brukte kjøretøy til ukrainske soldater. Advokatbladet var med på UFCs 17. konvoi fra Oslo til Kyiv.

SIDE 54

Advokatjobben passet ikke

Ikke alle egner seg til å være advokat, mener Kristin Juni Brataas. Etter tre år i store og velkjente firmaer, ga hun opp barndomsdrømmen.

SIDE 36

SAGT I DETTE BLADET

– At jeg kan gjøre disse tingene uten at jeg trenger å ta betalt, men bare treffe folk fordi jeg synes det er interessant og fordi jeg har lyst til å bli kjent med dem, er noe jeg setter pris på.

BÅRD UTSTØL PETTERSEN, advokat i Baard Advokatfirma, SIDE 10

– Studenten hadde ikke midlene til å ta saken til lagmannsretten. Derfor sa jeg at dersom vi tapte i lagmannsretten, skulle jeg dekke kostnadene hun ble dømt til å betale.

MAGNUS STRAY VYRJE, vinner av Årets juridiske prestasjon, SIDE 16

– Dommen i HR-2025- 458-A er ellers velskrevet og bør bli pensum for alle dommere og advokater som går i retten.

GJERMUND AASBRENN, stipendiat og ansvarlig for fagsidene, SIDE 46

I Bad Gastein bor du komfortabelt på et av våre fine hoteller.

Spar
3000,-
Bestill senest
30.4.

Sommerskikjøring i Cervinia (4 000 moh) – en opplevelse du aldri vil glemme!

NYHET! Val Gardena

Sommerens drømmereise går til i Alpene!

Nyt en aktiv ferie med det lille ekstra

Sommeren i Alpene er noe helt spesielt. Her er noen av verdens vakreste vandringsruter og mektig natur på alle kanter. Viltbyret bredt program med direktefly til østerrikske **Bad Gastein**, italienske **Cervinia** og sommerens nyhet – **Val Gardena**. Stedene er kjent for sin vakre natur, gode mat og store aktivitetstilbud med vandring, sykling, sommerskikjøring, golf og spa.

Alle middager er inkludert – verdi 3 000,-

Når du bestiller reisen din før 30. april er alle de gode middagene inkludert i prisen, med en verdi opptil 3 000,-.

STS alpereiser
www.alpereiser.no • 21 31 49 00

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Maria Øyvindsdatter Robertsen
maria@advokatbladet.no
Mobil: 482 06 788

REDAKSJONSRÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Liv Minde

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Heiko Junge, NTB

TRYKKERI

Aksell – aksell.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no

— LEDER —

Advokatkonvensjonen kan beskytte den norske rettsstaten mot amerikanske tilstander

Har du fått med deg at ministerkomiteen i Europarådet har vedtatt verdens første advokatkonvensjon? Det er ganske rått, egentlig. Hør bare hva den sier:

- Konvensjonen beskytter advokaters taushetsplikt og ytringsfrihet, og sikrer at advokater ikke kan bli straffet for å representere individer eller saker som kan være kontroversielle eller politisk sensitive.

- Konvensjonen garanterer uavhengighet og selvstendighet til profesjonelle advokatforeninger og juristforeninger.

- Den forplikter regjeringer til å konsultere advokatforeninger om lovgivning eller regelendringer som påvirker advokater eller deres yrke.

Statene som undertegner konvensjonen, forplikter seg også til å gi advokater umiddelbar tilgang til frihetsberøvede klienter, til å gi advokater tilgang til relevante dokumenter som besittes av myndighetene, og den beskytter advokater mot ulovlige handlinger som trakassering, trusler eller urettmessig disiplinærforfølgelse.

Ofte mer. Konvensjonen bør leses av alle advokater som for tiden er bekymret for hvordan vi kan beskytte den norske rettsstaten og advokatprofesjonen mot den type angrep som vi ser utøves av Trump-administrasjonen i USA. (Du finner den i norsk versjon på Advokatbladet.no.)

Advokatforeningen har skrevet brev til justisminister Astri Aas-Hansen og utenriksminister Espen Barth Eide og oppfordret dem til å reise til Luxembourg den 13. mai for å undertegne konvensjonen i en offisiell signeringsseremoni.

I brevet skriver leder Siri Teigum at konvensjonen er viktig for å beskytte advokaters uavhengighet, sikkerhet og rolle som garantister for rettsstaten.

«Dette er en viktig mulighet for Norge til å bekrefte sin forpliktelse til rettsstaten og advokaters uavhengighet. En aktiv deltakelse vil sende et tydelig signal om at Norge står opp mot trusler og angrep på advokatprofesjonen», skriver Teigum.

Statsrådene bør takke ja til oppfordringen fra Advokatforeningen. Konvensjonen vil først tre i kraft tre måneder etter at minst seks medlemsland i Europarådet og to andre signatarland har signert og ratifisert den.

Norge bør være blant de første landene som signerer og ratifiserer denne viktige konvensjonen. For den beskytter ikke bare advokatene, men også borgernes rett til uavhengig advokatbistand.

Ved å signere, binder signatarstaten seg til vilkårene i konvensjon, og ved å ratifisere den, godtar signatarstaten å være formelt juridisk bundet av konvensjonen, som regel etter at landets lovgivende forsamling har godkjent den, ifølge den europeiske advokatorganisasjonen CCBE, som har vært initiativtaker og pådriver i arbeidet.

I skrivende stund har ikke Aas-Hansen eller Barth Eide svart på brevet. Venstres medlem i justiskomiteen, Ingvild Wettrhus Thorsvik, har lest seg opp på konvensjonen, og støtter den.

I en debatt på Oslo krets' årsmøte om angrep på rettsstaten, uttalte hun at Norge bør være ett av landene som ratifiserer konvensjonen.

— Da kan vi være med å sørge for at andre land gjør det samme, sa hun.

Vidar Strømme, fagdirektør i Norges institusjon for menneskerettigheter, foreslo at Advokatforeningen bygger opp mer styrke for å ruste seg mot mulige angrep på rettsstaten her hjemme, for eksempel ved å etablere en «task force», en nødtelefon og et nytt nettverk.

Advokatforeningen er allerede en tydelig vokter av rettsstaten og rettssikkerheten. I årstalen i 2020 tok foreningen til orde for at Norge trenger en rettsstatspolitikk, og for at Stortinget må få en rettstatsmelding.

Foreningen har nå utarbeidet tre slike meldinger, og fått med seg 22 sivile organisasjoner i arbeidet. Den siste ble overrasket til Stortingets første visepresident i september i fjor.

I meldingen pekes det på risikoområder der den norske rettsstaten bør trygges. For slike finnes, som kjent. Dette er et viktig arbeid. Advokatforeningen har også opprettet et nytt lovutvalg for demokrati- og konstitusjonsspørsmål.

Men vi trenger mer — for eksempel en «task force», slik Strømme foreslår, men også et skikkelig bolverk, en forpliktende konvensjon, for å beskytte rettsstaten og advokatprofesjonen mot den type angrep mot dommere og advokater som nå utspiller seg i USA.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

TO NYE I STYRET: Just Kullberg-Marcussen (til v.) er nytt styremedlem og Tom Schjelderup Mathiesen er valgt til nestleder i Østfold og Follo krets. Her med styremedlem Mari Stenstad Karlsen og styrets leder, Nathalie H. Brinkmann.

GAMLE TRAVERE: Hedmark krets møttes til årsmøte på Victoria hotell på Hamar i slutten av mars. Leder, André van der Eynden, ble gjenvalgt til nok en periode. Inga Borud og Hans Bogsti ble valgt inn i styret. Fra venstre: Hans Bogsti, Øyvind Borg, Frode Aabak, André Lillehovde van der Eynden og Inga Borud.

NYTT OM FOLK

Etter at advokatfirmaet Skadden inngikk en avtale til en verdi av hundre millioner dollar med Trump-administrasjonen, har advokat **Rachel Cohen** startet en juridisk motstandsbevegelse hvor hun oppfordrer unge advokater i BigLaw til å trekke seg fra firmaenes rekrutteringsarbeid. Cohen har laget en oversikt over advokatfirmaer som har mottatt brev fra Equal Employment Opportunity Commission med forespørsel om sensitiv data om søkere og ansatte.

Hun har også laget en toolkit med praktiske råd for hvordan man som advokat kan stå opp mot Trump. Den tidligere Skadden-advokaten har sagt opp jobben i protest.

Rachel Cohen

191

I 2024 ble totalt 191 personer ilagt kontakt- og besøksforbud med elektronisk kontroll, også kjent som fotlenke. Det er en markant økning fra både 2022 og 2023 hvor antall illeggelser lå på rundt tjue årlig, ifølge Politidirektoratet.

Kåre I. Moljord og Trygve Staff. Foto: Nina Schmidt

ÆRESPRIS TIL MOLJORD

Under Oslo krets' årsmøte i slutten av mars, ble den mangeårige lederen av Advokatforeningens disiplinærutvalg tildelt kretsens ærespris. Den hedrer en person som har arbeidet spesielt for å øke advokatstandens anseelse.

– Kåre I. Moljord har gjort en ekstraordinær innsats i dette øyemed, og er en svært kvalifisert og verdig mottager, sa kretsleder Trygve Staff.

Moljord var overrasket og glad for å få prisen. Han har tidligere sittet i Advokatforeningens lovutvalg for selskapsrett, vært medlem i kretsstyret og har plass i representantskapet.

– Jeg er glad for at jeg har fått mulighet til å påvirke advokatetikken. Advokaters uavhengighet og integri-

tet, som er sentral i advokatetikken, er svært viktig akkurat nå, påpekte Moljord.

Advokatforeningen hadde frem til 2023 sju regionale disiplinærutvalg og flere underutvalg. Moljord var leder for samtlige.

Nedleggelsen gir en risiko for at advokatetikken på lokalt og regionalt plan ikke blir skjøvet fremover på samme måte som før, mener han.

– Tidligere var det cirka åtti advokater i disiplinærutvalgene som utviklet, forankret og underviste i advokatetikk lokalt. Da disiplinærutvalgene ble nedlagt, falt den funksjonen bort. Det er en uheldig utvikling.

VISSTE DU AT...

Advokatforeningene i Norge, Sverige, Danmark, Finland og Island har gått sammen om å publisere en felles uttalelse om betydningen av rettsstaten og advokaters uavhengighet i USA? I erklæringen heter det: «De nordiske advokatforeningene uttrykker bekymring over de siste utviklingene i USA som kan påvirke uavhengigheten til advokatstanden og rettsvesenet — to grunnpilarer som er essensielle for å opprettholde rettsstaten i ethvert demokratisk samfunn. Politiske handlinger og retorikk som retter seg mot advokater understreker viktigheten av å beskytte advokaters mulighet til å gi råd til klienter, uavhengig, og uten frykt for politisk press. På samme måte må rettsvesenet forbli fritt til å tolke og bruke loven upartisk, uten påvirkning eller trusler.»

Donald Trump signerer presidentordrer i det ovale kontor den 31. mars. Foto: Al Drago, NTB

Trump fyrer løs mot rettsstaten

– Det virker nesten som vi hver dag våkner opp til nye angrep på rettsstaten, domstolene, vårt yrke og våre grunnleggende prinsipper. Angrepene skjer i økende grad, og viser ingen tegn til å avta, skriver den amerikanske advokatforeningen (ABA). Her har vi samlet noen viktige trekk i utviklingen de siste ukene.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

ANGREP MOT ADVOKATFIRMAER: I mars utstedte Trump en presidentordre mot advokatfirmaet Perkins Coie. Firmaet mistet sikkerhetsklareringer og tilgang til regjeringsbygninger. Lignende ordre er utstedt mot firmaene WilmerHale og Jenner & Block. De tre firmaene har utfordret ordrene rettslig. De fire advokatfirmaene Paul Weiss, Skadden, Willkie og Milebank har inngått avtaler om å yte pro bono-bistand til formål Trump bestemmer til en verdi av mange millioner dollar. Firmaene har representert personer Trump ikke liker, mener kommentatorer.

KREVER MANGFOLD-INFO: 17. mars ble det sendt et brev fra U.S. Equal Employment Opportunity Commission til tyve amerikanske advokatfirmaer som etterspurte informasjon om mangfold blant søkere og ansatte. Sju tidligere EEOC-tjenestemenn har i et åpent brev uttrykt at pålegget mangler rettslig grunnlag.

STRAFFETILTAK: I et såkalt Presidential Memoranda publisert av Det hvite hus den 22. mars med overskriften «Forebygging av misbruk av rettssystemet og den føderale domstolen», instrueres justisministeren til å innføre straffetiltak mot advokater og advokat-

firmaer som engasjerer seg i «useriøse, urimelige og irriterende» søksmål mot USA eller i saker som behandles av føderale etater.

HENGER UT DOMMERE: I mars besluttet Trump å deportere flere hundre innvandrere til El Salvador. Avgjørelsen ble midlertidig stanset av dommer James E. Boasberg. I etterkant karakteriserte Trump Boasberg som en «radikal venstre-galning» «bråkmaker» og «oppvigler» på Truth Social. I posten skrev Trump at dommeren burde bli stilt for riksrett.

MISTET JOBBEN: I VG kunne man 29. mars lese om Jake Struebing, som mistet jobben som føderal aktor på statsadvokatens kontor i Washington D.C. Struebing hadde arbeidet med flere av sakene knyttet til stormingen av kongressen 6. januar 2021.

VIL HA EN 3.PERIODE: Til tross for at den amerikanske Grunnloven ikke tillater det, sa Trump under et intervju med NBC News i slutten av mars at han ikke utelukker å sitte en tredje periode som president. Til TV-kanalen ga han uttrykk for at det finnes metoder for å få dette til, til tross for de konstitusjonelle grensene. •

» **Rett sagt**
Programledere: Ragnhild J. Nakling og Siri Falch-Olsen, Selmer
NYESTE EPISODER:
• Personvern i arbeidsforhold
• Arbeidstid

» **Takk & lov**
Programleder: Anine Kierulf
NYESTE EPISODER:
• Ringen sluttet: Justisministeren av det rundede rettstatsbord
• Hjelp – rikingene flytter til Sveits!

» **Kriminalkroniken**
Programleder: Simon Lynau
NYESTE EPISODER:
• Politikeren som forfalsket sin egen død (1:2)
• Politikeren som forfalsket sin egen død (2:2)

» **Henrettelsespodden**
Programleder: Kyrre Holm Johannessen
NYESTE EPISODER:
• Gjermund Bjørøyne (1645–1716)
• Ole Rasmussen Ogna (1670–1713)

Forsvarere og bistandsadvokater uenige

KPMG har evaluert dommerbordet og den såkalte 5+2-ordningen i straffesaker i lagmannsretten (fem meddommere og to fagdommere).

80 prosent av bistandsadvokatene, **88 prosent** av fagdommerne og **90 prosent** av aktorene vil heller ha en 4+3-ordning.

Forsvarerne og meddommerne foretrekker dagens 2-5-ordning. Forsvarerne vil helst ha juryordningen tilbake.

SNITTLØNN PR. 1. JANUAR 2025:

1.347.000 kroner for advokater 788.000 kroner for advokatfullmektiger

Advokatfullmektiger får høyest startlønn i de største firmaene, og lønnen øker med hele førti prosent fra første år som fullmektig til første år med bevilling.

TEKST: NINA SCHMIDT

Dette kommer frem i Advokatforeningens lønnskalkulator. Den er basert på rapporteringer om lønn og bonus fra et rekordhøyt antall ansatte advokater og advokatfullmektiger. Hele 48 prosent av relevante medlemmer har svart. Tallene ble rapportert inn fra januar i år.

Partnere er eiere, og er derfor ikke med i lønnsstatistikken.

Advokater som ble ferdig utdannet for fem til ti år siden, har vesentlig høyere lønn enn folk med andre utdannelser, ifølge undersøkelsen.

Den viser også at snittlønnen er høyest for internadvokater, i år som i tidligere år.

Dette skyldes at internadvokatene i snitt er eldre og mer erfarne enn ansatte i advokatforetak, ifølge Advokatforeningen. Dette gjelder både advokatfullmektiger og advokater.

BLIR PARTNERE

Innen ansatte advokater har fått ti års erfaring på baken, har mange av dem rukket å bli partnere. De inngår dermed ikke i lønnsstatistikken, og derfor er snittlønnen til bedriftsadvokater tilsynelatende høyere enn hos ansatte i advokatforetak, påpekes det i undersøkelsen.

Advokatfullmektiger som begynner

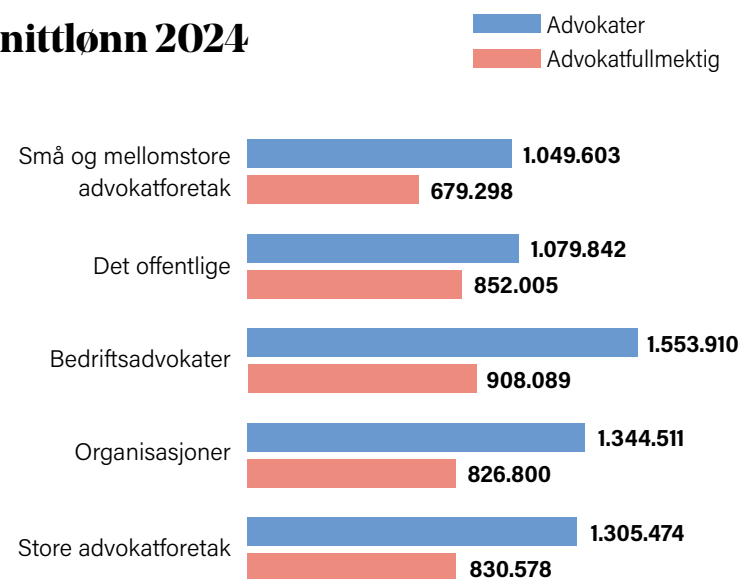
sin karriere utenfor de største advokatforetakene — det vil som omtrent halvparten av alle fullmektigene — begynner med en lavere lønn enn nyutdannede i andre bransjer.

Lønnsveksten i 2024 var 5,6 prosent, justert for inflasjon gir det en reallønnsvekst på 2,4 prosent.

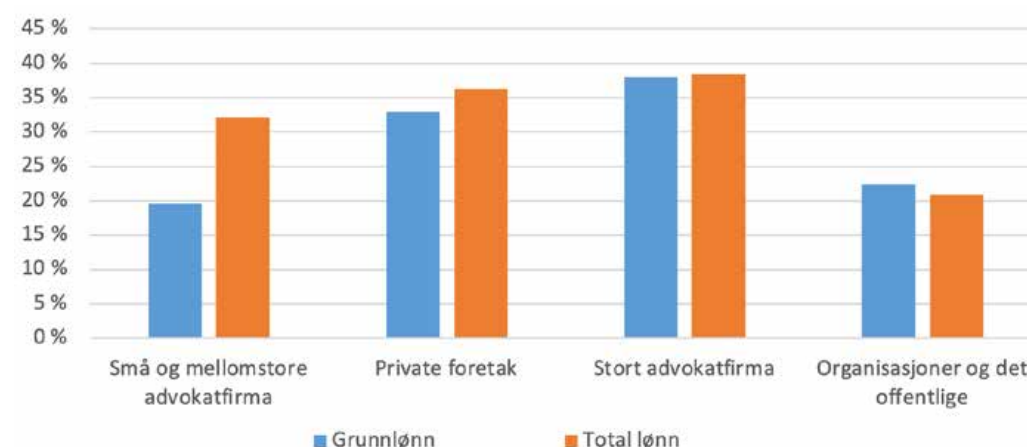
«Ser man på de fem siste årene under ett, har advokatenes lønninger ste-

get vesentlig mer enn gjennomsnittslønnen i Norge. Der gjennomsnittlig årslønn i landet opplevde vesentlig realnedgang fra 2021 til 2023, økte reallønnen til advokatene over samme periode. Over fem år har reallønnsveksten i Norge vært 0,6 prosent, veksten for advokater og advokatfullmektiger har vært 2,7 prosent», heter det i undersøkelsen. •

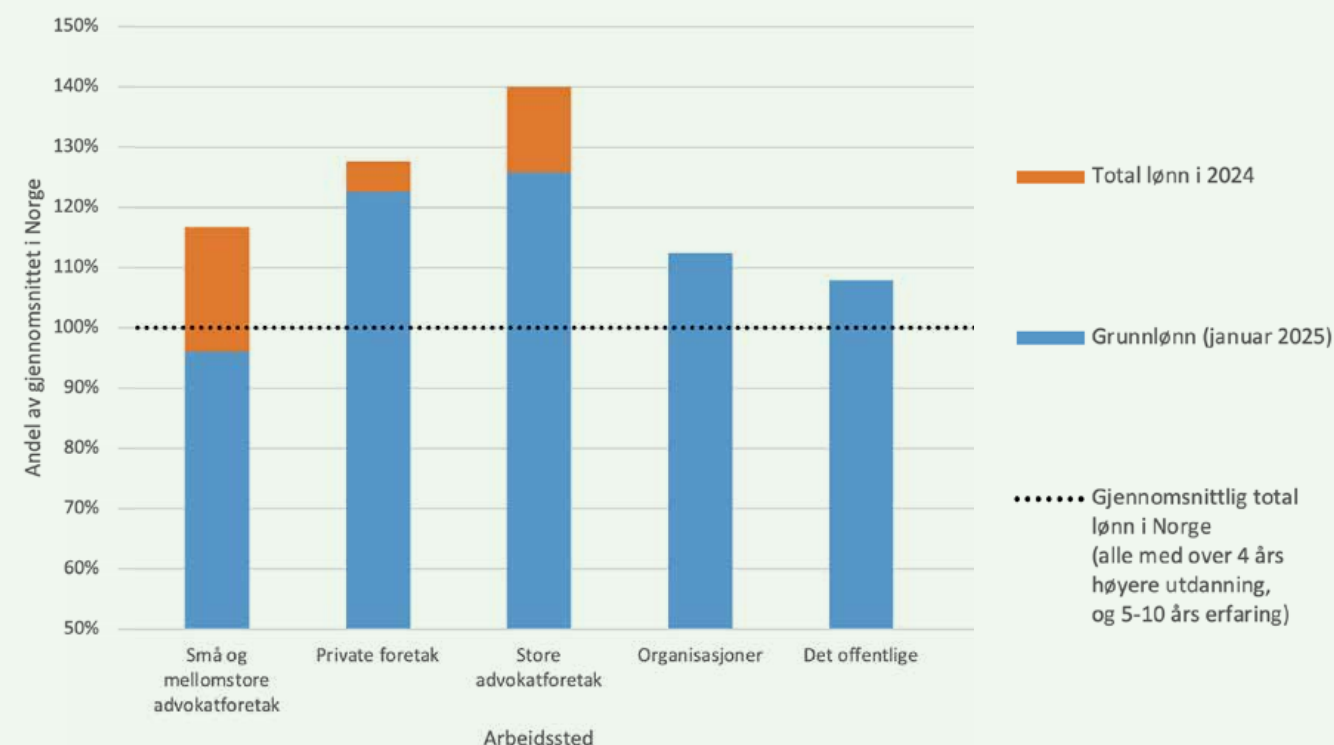
Snittlønn 2024

Lønnsvekst fra første år som advokatfullmektig til første år med bevilling

Advokater med 5–10 års erfaring, målt opp mot gjennomsnittet i Norge

Peiler seg inn mot nisjemarkeder i Nord-Norge

Advokat Bård Utstøl Pettersen (37) i Tromsø har en fortid som snekker, anleggsmaskinfører og fangstmann. I desember 2023 sluttet han i Simonsen Vogt Wiig for å starte for seg selv, og har hatt fulle ordrebøker fra dag én. For å lykkes, er det tre elementer du må beherske, mener han.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

TROMSØ:

Da Bård Utstøl Pettersen ga seg i Simonsen Vogt Wiig etter ti år, var han usikker på hvor stor portefølje han kom til å få. Nå, fjorten måneder senere, viser han rundt i lekke, moderne lokaler sentralt i Tromsø og forteller at omsetningen for fjoråret ser ut til å bli på hele 4,6 millioner kroner. Det går med andre ord mer enn bra, egentlig over all forventning.

Nede på bakkeplan i hovedgaten vrir det av utenlandske turister. Men det er ikke dem Baard Advokatfirma lever av, men av næringslivet i hele Nord-Norge.

Firmaet har spesialisert seg på entrepriser, fast eiendom, tvisteløsning og selskapsrett, og består foruten Pettersen av en advokatfullmektig og to jusstudenter som er ansatt som juridiske utredere.

— Forsvaret har ganske formidable planer for nybygg og opprustning i regionen. 27 milliarder skal investeres, og så skal det vedlikeholdes i etterkant. Dette vil påvirke næringslivet i lang tid fremover.

— Hvis det kommer en stor aktør inn for å oppføre en ny kaserne, for eksempel, så leies det inn lokale grunnentreprenører, lokale elektrikere og andre håndverkere. Det er disse mellomstore aktørene jeg sikter meg inn mot; ikke mot Forsvarsbygg og de nasjonale entreprenørene, forteller Pettersen.

MARKEDSANDELER TIL OSLO-FIRMAER

De store advokatfirmaene Simonsen

Vogt Wiig, Kvale, Haavind og SANDS har kapret mange markedsandeler innenfor entrepriser i Tromsø. Pettersen vil ikke kalle seg en konkurrent til disse.

— Jeg driver innenfor min egen nisje, og innretter markedsføringen min mye ut av Tromsø. Her i byen kjenner alle entreprenørene en advokat. Men drar du til Alta, Harstad eller indre Troms, så er det ikke slik. Det er fortsatt et marked i Norge innenfor det segmentet jeg arbeider i som ikke er så profesjonalisert, sier han.

Som forretningsadvokat må du finne et forum der du kan synliggjøre din kompetanse, påpeker han.

I mai skal han holde et foredrag sammen med Forsvarsbygg og Forsvarets logistikkorganisasjon for næringsforeningen i Harstad. Og nylig holdt han foredrag sammen med en bank i Alta.

— Jeg viser entreprenører i regionen hvilke prosjekter som finnes, så de kommer i posisjon til å få oppdrag. Man vet aldri hva det vil kaste av seg. I forlengelsen av foredraget i Alta fikk jeg tre henvendelser fra firmaer som trengte bistand fra advokat.

Bård Utstøl Jacobsen har en variert bakgrunn, og burde kanskje vært ingeniør, medgir han.

— Jeg har jobbet litt som snekker, anleggsmaskinfører og fangstmann, og har en bred bakgrunn. Jeg er glad i tekniske aspekter, og kan litt om alt. Jeg trives best i grensesnittet mellom juss og tek-

niske fag, og sikter meg inn mot denne type oppdrag. Du har et konkurransefortrinn når du skjønner faget, sier han.

ALT PÅ ETT STED

Rett etter å ha fullført jusstudiet i Tromsø, flyttet Pettersen til Oslo. Der jobbet han to år i Simonsen Vogt Wiig, før han valgte å flytte nordover igjen sammen med kona, som er fra Narvik, og parets to barn.

— Da var det naturlig å jobbe videre hos SVW her i Tromsø. Jeg jobbet med entrepriser og tilgrensede fagområder, og det ble også en god del saker om arrest i skip. Jeg hadde ti kjempegode år i firmaet.

Han skryter av sine tidligere kolleger.

— Simonsen Vogt Wiig har et skikkelig bra miljø nasjonalt, og du har all kunnskapen du trenger innenfor firmaet. Jeg så for meg at det jeg kom til å savne mest, var sparringspartnerne jeg hadde der. Men så viste det seg at det finnes like gode mennesker uten-

for systemet, du må bare bli kjent med dem, sier Pettersen.

Han skjønte at han måtte gjøre en jobb for å orientere seg om hvem som fantes der ute.

— Nå har jeg møtt mange flinke advokater fra andre firmaer, folk som både er åpne og inkluderende. Har jeg et faglig spørsmål, så er svaret bare et tastetrykk unna.

MER INNHOLDSRIK HVERDAG

Nå som han står på egne bein, har han en lavere terskel for å stikke ut fra kontoret for å treffe folk, forteller han.

— Jeg reiser gjerne til Alta eller Harstad for å møte entreprenører, og er mer på firmabesøk og befaringer. Jeg får sett mange flere byggeplasser, og synes at arbeidshverdagen min er mer innholdsrik, med mer menneskekontakt. At jeg kan gjøre disse tingene uten at jeg trenger å ta betalt, men bare treffe folk fordi jeg synes det er interessant og fordi jeg har

lyst til å bli kjent med dem, er noe jeg setter pris på. Jeg trenger ikke tenke på at jeg skal fakturere for det.

TRE TING DU BØR KUNNE

For å lykkes med å starte opp ditt eget firma, er det tre elementer du må beherske, forteller Pettersen.

— For det første må du kunne faget godt, særlig hvis du skal bistå næringslivskunder. Dette er mennesker som kan mye juss fra før. Skal du klare å gi dem noe merverdi, må du kunne en del mer enn dem. Videre må du være flink til å snakke med folk, treffe folk og forstå deres behov, og selge dem dine tjenester. Dette hadde jeg aldri fått til som nyutdannet eller rett etter at jeg var ferdig med fullmektigtiden. Det tar noen år å få den tryggheten, og å skaffe seg nødvendig erfaring til å kunne lede prosesser på en trygg måte.

Sist, men ikke minst, må du ha en interesse for forretningsdrift, og forstå

hva som skal til for å drive et firma, sier Pettersen.

Når man så starter sitt eget firma, må man forsøke å gjøre det litt enkelt for seg selv, råder han.

— For min del har jeg valgt å styre helt unna transaksjoner. Jeg bistår ikke med dette, nettopp for å forenkle hvitvaskingsrutinene.

GOD HJELP FRA OPPSTARTSMALER

Det som hjalp ham aller mest i oppstartsprosessen, var Advokatforeningens maler og hjelpedokumenter. Pettersen og hans kollega Simon Manshadi Willassen jobbet seg gjennom punkt for punkt.

— Jeg hadde forventet at det skulle være mer arbeidskrevende å starte opp egen virksomhet, men med malene gikk det veldig greit. Jeg har ikke følt at de formelle kravene til advokatvirksomhet er en tvangstrøye eller vanskelige å håndtere, sier han. •

— Hotellene og turistbutikkene er fulle av folk fra oktober og ut mars måned, og det er mye liv og røre her i sentrum, sier Bård Utstøl Pettersen.

Baard Advokatfirma holder til i nyoppussede lokaler i Storgata i sentrum av Tromsø. Fra v. Bård Utstøl Pettersen, Johannes K. Nilsen og Simon Manshadi Willassen.

”
Jeg trives best i grensesnittet mellom juss og tekniske fag, og sikter meg inn mot denne type oppdrag.

4 av 10 unge ofte eller alltid utslitt etter jobb

Halvparten av respondentene i ny YA-undersøkelse mener at arbeidet ofte eller alltid kjennes stressende. Samtidig er de unge i advokatbransjen mer fornøyd med jobben enn befolkningen ellers.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette kommer frem i en undersøkelse om yngre advokaters arbeidsforhold som Yngre Advokater (YA) i Advokatforeningen står bak. Undersøkelsen er sendt ut til advokater og advokatfullmek-tiger under førti år som er ansatt i et advokatfo-retak.

Astrid Rød, advokatfullmektig i Legal24, er ny leder av Yngre Advokater Oslo. Hun forteller at YA startet opp et work-life balance-prosjekt våren 2024, og at undersøkelsen er en del av dette.

— Undersøkelsen viser at yngre advokater er stolte av jobben sin, og det er veldig gledelig å se. Det er høy trivsel, og de unge er fornøyde med de faglige oppgavene. Men så ser vi også at det kan være stressende og krevende å balansere arbeidet med et liv utenfor jobben, sier Rød.

Hun mener det er viktig å legge til rette for gode arbeidsforhold for de yngre advokatene som kommer inn i bransjen.

— Vi i YA ønsker å inspirere bransjen til å tenke dagsaktuelt, og om hvordan den kan tilpasse seg dagens samfunn.

YA-styret har blant annet sjekket temperaturen på work life balance-arbeidet blant advokatforeninger i andre europeiske land.

SKAL UTARBEIDE VEILEDER

Dagens Næringsliv skrev en rekke artikler om advokatfullmek-tigers arbeidsvilkår i fjor. I en artikkel med tittelen Advokatfabrikkene intervjuet DN tidligere fullmektiger som fortalte om lange arbeidsuker og tøffe krav i noen av de største firmaene.

YAs undersøkelse viser et helhetsbilde, man fanger ikke opp enkelthistoriene, forteller Rød.

Astrid Rød er leder av Yngre Advokater Oslo.

— Nå har vi foretatt denne kvantitative undersøkelsen, og er i gang med en kvalitativ undersøkelse der forskere ved Oslo Met skal dybdeintervjue et antall partnere under førti år som har minst to barn. Vi skal se disse to undersøkelsene i sammenheng, sier Rød.

Arbeidet skal resultere i en veileder med konkrete tiltak for arbeidsgivere og arbeidstakere, forteller hun.

26 PROSENT SVARTE

689 unge advokater og advokatfullmektiger har besvart under-søkelsen. Den ble sendt ut til alle Advokatforeningens med-lemmer under 40 år.

Advokatforeningen har sammenlignet svarene fra yngre advokater og advokatfullmektiger i sin egen undersøkelse med tall fra YS' arbeidslivsbarometer for 2024, der det er hentet ut svar fra respondenter under førti år i befolkningen ellers som har høyere utdanning på fem år eller mer. •

OM TRIVSEL, ARBEIDSMENGDE OG SELVSTENDIGHET

Hvor fornøyd er du med jobben?

	Svært fornøyd	Ganske fornøyd	Hverken eller	Ganske misfornøyd	Svært misfornøyd	Vet ikke
Befolkningen	17.1 %	51.2 %	18.8 %	8.9 %	3.8 %	0.3 %
Yngre advokater	19.9 %	55.4 %	15.3 %	8.8 %	0.6 %	0.0 %

Har du for mye å gjøre?

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / Ikke aktuelt
Befolkningen	0.5 %	12.5 %	43.5 %	28.9 %	14.2 %	0.4 %
Yngre advokater	1.0 %	9.3 %	42.9 %	36.2 %	10.4 %	0.2 %

OM STRESS OG WORK-LIFE BALANCE

Hvor ofte opplever du at kravene på jobben går utover familielivet?

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	14.9 %	20.8 %	36.0 %	17.3 %	3.0 %	8.1 %
Yngre advokater	2.4 %	16.5 %	35.0 %	29.9 %	7.4 %	8.9 %

Hvor ofte opplever du at det er vanskelig å kombinere den jobben du har nå med et aktivt sosialt liv?

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	16.4 %	29.3 %	33.4 %	14.4 %	5.6 %	0.9 %
Yngre advokater	4.8 %	18.0 %	32.7 %	31.3 %	12.9 %	0.3 %

Hvor ofte er du utslitt når du kommer hjem fra jobb?

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	1.9 %	20.2 %	44.3 %	24.9 %	8.0 %	0.7 %
Yngre advokater	2.0 %	17.8 %	38.8 %	29.9 %	11.3 %	0.1 %

Hvor ofte kjennes arbeidet stressende?

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	1.3 %	9.4 %	52.7 %	29.2 %	6.7 %	0.6 %
Yngre advokater	0.8 %	8.1 %	41.1 %	40.1 %	9.9 %	0.0 %

Partnere jobber like mye eller mer enn meg?

	Helt enig	Litt enig	Hverken eller / Vet ikke	Litt uenig	Helt uenig
Yngre advokater	47.8 %	21.2 %	11.8 %	12.8 %	6.3 %

Ønsker du å jobbe mer eller mindre, under forutsetning av at din inntekt endres tilsvarende?

	Jobbe mer enn i dag	Jobbe like mye som i dag	Jobbe mindre enn i dag
Befolkningen	19.4 %	59.4 %	21.1 %
Yngre advokater	14.3 %	57.3 %	28.4 %

OM ANSVAR HJEMME OG FORELDREPERMISJON

Hvem tar hovedansvaret for følgende arbeidsoppgaver: Hus og hjem?

	Jeg gjør mest	Deler likt med partner/ekspartner	Partner/ekspartner gjør mest	Ikke aktuelt
Befolkningen	31.9 %	45.2 %	8.0 %	14.9 %
Yngre advokater	24.2 %	43.2 %	17.8 %	14.9 %

Hvem tar hovedansvaret for følgende arbeidsoppgaver: Omsorgsansvar for barn?

	Jeg gjør mest	Deler likt med partner /ekspartner	Partner/ekspartner gjør mest	Ikke aktuelt
Befolkningen	6.8 %	22.5 %	9.3 %	61.4 %
Yngre advokater	5.8 %	22.2 %	8.4 %	63.6 %

Hvem tar hovedansvaret for å være hjemme med syke barn?

	Jeg gjør mest	Deler likt med partner/ekspartner	Partner/ekspartner gjør mest	Ikke aktuelt
Befolkningen	6.4 %	26.4 %	5.7 %	61.5 %
Yngre advokater	5.7 %	18.4 %	10.9 %	64.9 %

Å ha foreldrepermisjon vil ikke påvirke mine muligheter til å bli partner?

	Helt enig	Litt enig	Verken eller / Vet ikke	Litt uenig	Helt uenig
Yngre advokater	24.1 %	13.6 %	29.1 %	15.7 %	17.6 %

Arbeidsgiver sørget for at jeg raskt ble inkludert i en passende portefølje etter permisjonen?

	Ja	Delvis	Nei	Usikker / Ikke relevant
Yngre advokater	38.6 %	26.5 %	18.6 %	16.3 %

Advokatundersøkelsen 2024: Mange nye talenter

Ti av advokatene som er vinnere i kategorien «lovende talent» i advokatundersøkelsen er å finne der for første gang. Halvparten av dem er kvinner.

TEKST: THEA N. DAHL og NINA SCHMIDT

Fem av de ti har hatt bevilling i over et tiår. Mens tre av dem — Øyvind Akerholt i Simonsen Vogt Wiig, André Høgdaahl i Aabø-Evensen og Malene Reinertsen i Wikborg Rein — har fått bevilling etter 2020.

Den ferskeste er Høgdaahl, som fikk bevilling i november 2023. Året etter gikk han fra BAHR til Aabø-Evensen, og ble utnevnt til Norges yngste partner som 27-åring. Han er kåret til det største talentet på fagområdet oppkjøp og fusjoner. — Det er hyggelig med aner-

kjennelse fra andre i bransjen av timene man legger ned. Jeg føler helt klart på et ansvar. Jeg liker business og folk som deler samme interesse, kommenterer Høgdaahl. Av de 130 advokatene som er listet opp som lovende talenter i 26 kategorier, er 62 nye navn. Riktignok kan de ha

blitt kåret til et lovende talent tidligere, men da i en annen kategori. **ALLE ER KVINNER** I kategorien for tvisteløsning er alle fem på listen kvinner. Aller øverst står Marie Nesvik i Wikborg Rein. Hun fikk bevilling i 2008.

— Det er kjempehyggelig. Det er veldig stas at kolleger har stemt meg frem, sier hun. — Som liten ønsket jeg å bli ballettdanser. Hadde jeg blitt det, hadde jeg vært pensjonert nå. I stedet er jeg et lovende talent i advokatbransjen. Det er gøy, humrer hun.

Alle de fire kvinnene på plassene under henne på listen er nykommere: Kristine Hyldmo Bjørnvik i Thommessen, Hilde Lund i SANDS, Kari Sigurdsen i Haavind og Bodil Høstmælingen i CLP.

Også innenfor fagområdene teknologi og digitalisering, emisjoner og børsnoteringer, entrepriserett og olje og gass er hele fire av fem lovende talenter nykommere.

I Kapital JUS' hovedundersøkelse, kåres de ti beste advokatene i 27 ulike kategorier, altså 270 advokater i alt. De aller fleste — drøye 78 prosent — er gjengangere som er kåret i samme kategori tidligere.

Men i år er 59 nye navn å finne i kåringen. Spesielt i gruppene olje og gass og fast eiendom er det nokså store utskiftninger blant de etablerte advokatene. •

André Høgdaahl. Foto: Anita Arntzen.

Disse er kåret til det mest lovende talentet

KATEGORI	VINNERE	BEVILLING
Skatterett	Anders Nordli (Selmer)	2013
Teknologi og digitalisering	Øyvind Akerholt (Simonsen Vogt Wiig) NY VINNER	2020
Media, sport og kultur	Ida Brabrand (Brækhus) NY VINNER	2014
Internadvokat	Line Bøhn Hagen (DNB) NY VINNER	2010
Arbeidsrett	Alexander S. Cascio (NHO)	2013
Personvern	Kjetil Wick Sætre (BAHR)	2020
Gransking og compliance	Thomas Talén (Simonsen Vogt Wiig)	2004
Tvisteløsning	Marie Nesvik (Wikborg Rein)	2008
Bank og finans	Andreas K. Lund (Wikborg Rein) NY VINNER	2014
Emisjon og børsnoteringer	Lars André Gjerdum (AGP Advokater) NY VINNER	2011
Oppkjøp og fusjoner	André Høgdaahl (Aabø-Evensen) NY VINNER	2023
Fast eiendom	Lise Sofie Stene (Grette) NY VINNER	2014
Entrepriserett	Kjersti Lerkørød (Arntzen de Besche)	2015
Fiskeri og havbruk	Jørgen Blix Nicolaysen (Kvale)	2023
Fornybar og klima	Caroline Skaar Landsværk (Wikborg Rein)	2015
Forsikringsrett	Mohsin Ramani (DLA Piper)	2012
EU/EØS- og konkurranserett	Elisabeth Lian Haugsdal (Wiersholm) NY VINNER	2018
Immaterialrett	Anja Stensrud Elverum (BAHR)	2019
Økonomiske straffesaker	Mikkel Toft Gimse (Hjort) NY VINNER	2019
Handel og industri	Cathrine Grundtvig (Bull)	2001
Internasjonal advokat	Kristoffer K. Grimstad (Equinor)	2016
Offentlige anskaffelser	Malene Reinertsen (Wikborg Rein) NY VINNER	2021
Offshore og oljeservice	Silje Helene B. Dagsland (Haavind)	2016
Restrukturering og konkursrett	Mira Bergsland (Bull)	2015
Olje og gass	Cathrine B. Hetland (Wikborg Rein)	2013
Shipping	Benedicte Haavik Urrang (Nordisk Skibsrederforening)	2016

FUSK PÅVIST I FLERE ÅR

I år er flere advokatfirmaer trukket i poeng etter å ha blitt tatt for juks.

Ansvarlig for advokatundersøkelsen, Stine Grihamar i Kapital, skriver at fusk er blitt påvist gjennom flere år.

«For noen år siden ble to advokatfirmaer avslørt for å ha utvekslet stemmeskjemaer med hverandre. Først nektet de, men da vi gjorde dem oppmerksom på at begge hadde ført opp en ansatt på et sentralbord i et av landets større advokatfirmaer som lovende talent, lå kortene på bordet. Feilen det ene firmaet gjorde, forplantet seg til det neste da de mottok skjemaet.»

I år ble enkelte advokatfirmaer trukket fra femti til 66 prosentpoeng i scoren de oppnådde som følge av juks, ifølge Grihamar.

Årets juridiske prestasjon

Magnus Stray Vyrje fra advokatfirmaet Stray Vyrje & Co fikk prisen for årets prestasjon for sitt arbeid med saken om studenten som ble anklaget for selvplagiat.

Det er veldig hyggelig og overraskende å få prisen. Det ligger svært mye arbeid bak, og dette var en sak med betydelig risiko. Vi måtte snu en hel

forvaltningspraksis, noe som ikke var gitt at vi fikk til, sier Vyrje. Saken, som gikk helt til Høyesterett, handlet om en student som hadde gjenbrukt

to avsnitt fra en tidligere underkjent hjemmeeksamen i en eksamensbesvarelse, uten å referere til sin tidligere besvarelse. Høyskolen i Innlandet mente at dette var fusk,

og fattet vedtak om utestengelse i to semestre. Etter at vi hadde tapt i tingretten syntes jeg resultatet var for galt. Studenten hadde ikke midlene til å ta saken til lagmannsretten. Derfor sa jeg at dersom vi tapte i lagmannsretten skulle jeg dekke kostnadene hun ble dømt til å betale.

Oppmerksomheten rundt saken førte til at daværende forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch og helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol måtte gå av som følge av for stor tekstlikhet i sine masteravhandlinger. At saken i en større sammenheng førte til at to statsråder måtte gå av, ser jeg som en ren bonus, sier Vyrje. •

Disse var nominert i klassen «Årets juridiske prestasjon»		
SAK	POENG	ADVOKATER
Studenten som ble anklaget for selvplagiat	45	Magnus Stray Vyrje, Stray Vyrje & Co
Nakenvisitasjonssakene	36	Maria Hessen Jacobsen, Olaf Halvorsen Rønning og Erik Ulvesæter, Elden
Milliardtransaksjonen Adeventa	35	Dag Erik Rasmussen, Wikborg Rein
Bryggen i strandsonen i Bergen	33	Ingrid Sævdal Moe og Ingrid Kyvig, Harris
Grunneierstriden i Karasjok	28	Frode A. Innjord, Hjort
Erstatningssaken til Berge Gerdt Larsen	20	Anders Brosveet og Erik Ulvesæter, Elden
Milliontap for staten etter Boozt-dommen	17	Cecilie Dyrnes, EY Tax & Law
Voldsbruk av politiet i Kongsberg	11	John Christian Elden, Elden
Fikk avvist gigantkrav fra konkursbo	4	Ola Haugen, Wikborg Rein

Mest ettertraktet

I år som i fjor toppet eiendomsadvokat Anne Sofie Bjørkholt kategorien «Konkurrentens mest ettertraktede». Det er fem nykommere på listen, blant dem to kvinner, partnerne Ylva B. Gjesdahl Petersen i Thommessen og Kristine Hasle i Wiersholm. Dette er selvsagt en veldig hyggelig anerkjennelse. Jeg trives utrolig godt i jobben, og håper at denne type kåringer kan bidra til at flere søker seg til og blir værende i forretningsadvokatyret. Som nylig avgått medlem etter mange år i Advokatforeningens mangfoldsutvalg, er det også fint å se at det er stadig flere kvinner inne på listene, sier Kristine Hasle (45). Også Ylva B. Gjesdahl Pettersen (38) er glad for annerkjennelsen. Fellesnevneren for gjengangerne på listen er at de er kollegaer og bransjekollegaer som er svært erfarne og høyt rangerte innenfor sine fagfelt, samtidig som de er hyggelige og konstruktive. Det er veldig hyggelig å få en fot innenfor i en slik kategori, og ikke minst er jeg stolt over at Thommessen er så sterkt representert, sier Pettersen. Også de tre mennene blant nykommerne er godt kjent i bransjen: Sigurd Opedal i Wikborg Rein, Christian Reusch i Simonsen Vogt Wiig og Tron Dahlheim i Thommessen. •

Kristine Hasle (t.h.) og Ylva B. Gjesdahl Petersen.

	FIRMA	POENG
1. Anne Sofie Bjørkholt	BAHR	58
2. Morten Goller	Wiersholm	29
3. Sigurd Opedal NY	Wikborg Rein	22
4. Hans Cappelen Arnesen	Thommessen	18
5. Sverre Tyrhaug	Thommessen	17
6. Christian Reusch NY	Simonsen Vogt Wiig	15
7. Tron Dalheim NY	Thommessen	14
8. Ylva B. Gjesdahl Petersen NY	Thommessen	13
9. Thomas K. Svensen	BAHR	12
10. Kristine Hasle NY	Wiersholm	11

AI-løsninger, skreddersydd for juridisk arbeid

Vi hjelper våre kunder å ta steget inn i fremtidens juridiske arbeid og ligge i forkant i en stadig mer digital verden. Sammen skreddersyr vi løsninger basert på unik innsikt om juss, advokatarbeid og teknologi, med det siste innen AI som grunnmur for kundens AI-reise.

La en nye Saga begynne.

Bosse Langaas
Founder Saga

Knut-Magnar Aanestad
Founder Saga

Dan Sørensen
Founder Saga

TEMA

På innsiden av retten

- Hvordan håndtere pressen i saker med stort medietrykk?
- Sakførsel for ferske advokater.
- Slik skal kostnadene kuttes i sivile saker.
- Tips for å stå på prøven i Høyesterett.
- Work life-balance for prosedyreadvokater.
- 10 bud for vitneutspørring.
- Frosta-saken: Lite kontor i stormens senter.
- Norgeshistoriens største rettssak.

Rettssalene er advokatenes arbeidsplass. Her skjer det mye tørt og forutsigbart, men de ofte litt kjedelige lokalene er også et sted for sterke følelser og avgjørende slag. Mye kan stå på spill – om det er klientens

liv som skal settes på pause, eller en privat saksøker som skal lide et smertelig nederlag.

Her skal advokatene briljere og bevise, vinne eller tape – og holde hodet kaldt. Eller kanskje bare ha en helt vanlig dag på jobben.

Støttespillere av de tre tiltalte kvinnene møtte mannsterke opp i Oslo tingrett. – De ble mer og mer aggressive på turen. Jeg hadde muligheten åpen for at det kunne komme en knyttneve, sa Fremskrittsparti-leder Sylvi Listhaug da hun vitnet i Oslo tingrett. Foto: Heiko Junge, NTB

– Ingen grunn til å snakke med pressen

I straffesaker er klienten sjelden tjent med medieoppmerksomhet før retten har avsagt dom, men om andre parter uttaler seg, bør forsvareren ha forberedt noen gode one-linere, mener advokat John Christian Elden.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

I februar behandlet Oslo tingrett en sak der tre aktivister stod tiltalt for å forfølge og rope slagord mot Fremskrittspartiets leder, Sylvi Listhaug, mens hun spaserte fra Utenriksdepartementet til Stortinget.

Saken, som fikk stor oppmerksomhet, satte aktivisters rett til ytrings- og organisasjonsfrihet opp mot politikeres rett til å kunne ferdes trygt i det offentlige rom.

- TRYKK FRA PRESSEN

Elden, som forsvarer en av aktivistene, mener saken var interessant, både rettslig og faktisk.

Spørsmålet for tingretten var om aktivistene hadde utvist «hensynsløs atferd» som kunne påvirke Listhaug i hennes arbeid som stortingspolitiker. Hensynsløs atferd som påvirkning er ikke prøvd av Høyesterett opp mot straffeloven § 115 tidligere.

Elden ble kontaktet av demonstrantene rett etter aksjonen. Han forteller at han innledningsvis ikke trodde at hendelsen ville få noen konsekvenser.

– Vi vurderte handlingene til å være innenfor det som er lovlig i kraft av ytringsfriheten, forteller han.

Påtalemyndigheten så derimot an-

nerledes på saken, og PST tok ut tiltale mot aktivistene.

I tillegg til å reise et rettslig grensespørsmål var saken ytterligere komplisert ved at Sylvi Listhaug var vitne i saken.

– Det at en kjent person er vitne, gjør at det blir stor interesse for saken. Dette må man ta hensyn til under forberedelsene. Trykket fra pressen er merkbart. Samtidig er det viktig å ha i mente at saken rettslig sett ikke er annerledes enn andre saker bare fordi det er et kjent vitne, sier Elden.

SJELDEN I KLIENTENS INTERESSE

Eldens erfaring er at tiltalte i en straffesak sjelden er tjent med medieoppmerksomhet før det er avsagt dom i saken.

– Utgangspunktet er at tiltalte er uskyldig inntil det motsatte er bevist. Dette bør mediene formidle klart. Derfor er det egentlig ikke nødvendig for forsvareren å bruke mediene. Det er dessuten grenser for hvor langt man som forsvarer kan gå i å uttale seg om konkrete forhold i en sak i forkant av rettsbehandlingen. Derfor mener jeg at man bør begrense omtalen av en sak frem til dommen er avsagt.

- BISTANDSADVOKATER HAR GÅTT FOR LANGT

I noen tilfeller vil uskyldspresumsjonen og advokatens plikt til å handle i klientens beste, likevel kunne tilsi at det er nødvendig for advokaten å gi en uttalelse, påpeker Elden.

– Dersom påtalemyndigheten eller bistandsadvokater går til media, kan ikke svaret fra forsvareren være at man ikke har en kommentar. Da vil motparten, eller mediene, få fritt spillerom.

Elden forteller at han har opplevd at

– Jeg er ikke særlig glad i å sitte på kontor, sier John Christian Elden. Advokatbladet intervjuet ham på spasertur mellom hans kontor og Høyesterett.

”

For det første er det viktig å finne ut hvilket budskap som er det viktigste å få frem. For det andre må budskapet formuleres enkelt. Og for det tredje: Gjenta det.

Møtes til dialog med domstolen

De små, praktiske detaljene kan ha betydning for hvordan hverdagen oppleves for advokater i retten.

TEKST: NINA SCHMIDT

I Sør-Rogaland krets har kretsledelsen møte med tingretten en gang i året for å drøfte praktiske spørsmål og avklare hvordan saker skal håndteres. Den har også et årlig møte der alle rettens aktører treffes; advokatene, domstolen, påtalemyndigheten og politiet.

– En regel om at advokatene ikke skulle få sende regning for en sak var avsluttet, skapte problemer for forsvarere og bistandsadvokater i saker under etterforskning. Hvis saken pågår i to år, blir det lenge å vente, og mange ble frustrerte, sier kretsleder i Sør-Rogaland, advokat Ørjan Eskeland.

I dialogmøte med domstolen ble saken et tema, og problemet løst: Nå får advokatene fakturere en gang i halvåret.

Møtene er svært nyttige og gir resultater, sier Eskeland, som anbefaler alle kretser å ha jevnlig dialogmøter.

Kretsen planlegger nå et tilsvarende møte med ledelsen i Gulating lagmannsrett, som ofte setter rett rundt omkring i distriktet.

– Advokater forteller at rettsdagene noen ganger forkortes fordi dommeren skal rekke et fly hjem. Da får advokatene mindre tid, noe som er uheldig. Dette kommer vi til å ta opp. •

Store kulturforskjeller

Som advokat må man ha med seg kulturperspektivet når man går inn i retssalen, sier forsvarsadvokat Jon Anders Hasle.

– Under forberedelsene av en sak er det viktig å gjøre en vurdering av hva klienten forstår, og kartlegge eventuelle hull i forståelsen av den norske rettskulturen.

Han har opplevd at klienter fra andre rettskulturer har et annet syn på bevisverdien av forklaringer.

– I norsk strafferett er troverdighetsvurderingen til tiltalte og vitner et sentralt moment. Slik er det nødvendigvis ikke i andre land.

Å bruke tolk er et handicap, mener Hasle

– For det første mister man mulighetene for direkte dialog, for det andre risikerer man å miste meningsinnholdet. Man uttrykker seg ulikt i forskjellige kulturer, for eksempel med hensyn til dramatikk og overdrivelser. Å sikre en rettferdig oversettelse i et slikt tilfelle utgjør en rettsikkerhetsutfordring som vi som forsvarere må ta hensyn til.

»

Elden ble kontaktet av demonstrantene rett etter aksjonen. Han trodde ikke da at hendelsen ville få noen konsekvenser. – Vi vurderte handlingene til å være innenfor det som er lovlig, sier han.

Støttespillere demonstrerte utenfor Oslo tinghus under rettssaken.

”

Det viktige er at man finner budskapet, kanskje på en til to linjer, og presenterer dette.

Frifinnelsen er anket

De tre kvinnene ble frikjent i Oslo tingrett. «Det er etter bevisførselen ingen holdepunkter for at Listhaug under den aktuelle spaserturen fra 7. juni-plassen utenfor UD og fram til inngangen til Stortingets kontorlokaler på Wessels plass, verken ble hindret, stanset, berørt fysisk eller truet i verken ord eller handling», heter det i dommen.

Statsadvokaten har anket frifinnelsen. – Vi anker både bevisbedømmelsen og lovanvendelsen fordi vi mener at Oslo tingrett har lagt altfor streng norm i vurdering av hva som er hensynsløs adferd. Vi mener også at rettskildebruken er til dels mangelfull, sier statsadvokat Frederik Ranke til Aftenposten.

bistandsadvokater går langt i å gi en ensidig fremstilling av saken i forkant.

– Dersom bistandsadvokaten gir uttrykk for at tiltalte er skyldig før saken er prøvd for domstolen, kan dette være grunn til at forsvareren bør uttale seg for å korrigere bildet.

I vurderingen av hvorvidt det er nødvendig å uttale seg i saken, lar derfor Elden hensynet til objektivitet og uskyldspresumsjonen være førende.

– Målet mitt er at når rettssaken begynner, så er dommeren nullstilt. Dersom den ene siden har gått hardt ut i forkant, vil det kanskje være nødvendig selv å gi en uttalelse for å oppnå dette.

- PRESSEN VIL HA «ONE-LINERE»

Elden forteller at hans beste tips er å

fange essensen i saken og presentere det kortfattet.

– De fleste journalister er interessert i «one-linere». De er ikke interessert i å høre en lang rettslig utlegning om saken. Det viktige er derfor at man finner budskapet, kanskje på en til to linjer, og presenterer dette.

Eldens beste tips for å lage gode one-linere er å gjøre det enkelt:

– For det første er det viktig å finne ut hvilket budskap som er det viktigste å få frem. For det andre må budskapet formuleres enkelt. Og for det tredje: Gjenta det.

Samtidig må man sørge for å ikke gå for langt i hva man sier om saken, påpeker han.

– Man bør unngå å si noe om sa-

ken som man ikke har kontroll på, for eksempel hva klienten eller vitner vil si i saken. Man bør heller ikke gjengi faktum som man ikke er sikker på at er korrekt, uten å presisere at dette er klientens oppfatning.

DEMONSTRASJON FOR DE TILTALTE

Et uvanlig trekk ved Listhaug-saken var støtten aktivistene fikk i forkant av saken, mener Elden.

Flere møtte også opp til støttemarkering på tingrettstrappen under behandling av saken.

– Jeg har flere ganger opplevd demonstrasjoner mot klientene mine. Men dette er første gang jeg opplever demonstrasjon for. •

– De fleste saker vinnes på faktum

På kurs med Wikborg Rein-partnerne Ola Ø. Nisja og Kaare A. Shetelig får ferske advokater råd og veiledning om hvordan de skal komme seg helskinnet gjennom sine første rettssaker.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Jeg er alltid spent, og så er det mye bedre å ha ordet selv enn å høre på motparten snakke, konstaterer Kaare A. Shetelig.

– Jeg har aldri hatt en rettssak uten å ha litt ekstra adrenalin i kroppen, røper Ola Ø. Nisja.

Det er over tjue år siden de begge prosederte sin første rettssak, og selv om ingen av dem vil kalle det «nerver», kjenner de det ennå i kroppen når retten settes. Det er en god ting, mener de to.

Felles for Shetelig og Nisja er at de er partnere i Wikborg Rein, og at de går i retten. Mye. Sammen med bransjekollega Christian Reusch, partner i Simonsen Vogt Wiig, har de etter hvert blitt så velrennomerte på tvisteløsningsfeltet at de har skrevet bok om god sakførsel. I fjor slapp Universitetsforlaget «Ærede rett» i 2. utgave.

På spørsmål om deres beste tips til en fersk prosedyreadvokat som skal i retten for første gang, er Shetelig og Nisja både samstemte og krystallklare:

– Vær godt forberedt! Man må ha et bevisst forhold til hva som skal skje og legge opp en plan deretter. Noen saker er en sprint, mens andre er en maraton.

KAMPEN OM TIDSPLANEN

I løpet av de seks årene som har gått siden «Ærede rett» kom ut første gang, har forfattertrioen holdt en rekke kurs om de første rettssakene.

Fra unge, kunnskapstørste advokater er det enkelte spørsmål som går igjen. Blant annet om tidsplanen og hvordan man skal få nettopp nok tid.

– Det er etablert praksis man kan påberope seg. I utgangspunktet er det likedeling av tid mellom partene, men saksøker får ofte noe mer tid fordi saksøker må dra gjennom en del dokumenter som er felles. Når det gjelder vitner, er det ikke uvanlig i praksis at to tredeler av tiden tildeles til direkte eksaminasjon mens en tredel bør settes av

”
**Vær godt forberedt!
Man må ha et bevisst
forhold til hva som
skal skje og legge
opp en plan deretter.**

til krysseksaminasjon. For prosedyren er det likedeling som gjelder. Da kommer man langt, sier Shetelig.

– Blir man ikke enige, må man overlate til retten å avgjøre fordelingen.

Hvis man veldig ofte havner i en situasjon hvor det er konflikt om tidsplanen og må overlate avgjørelsen til retten, har det gjerne en av to forklaringer, supplerer Nisja.

– Enten at man har veldig, veldig uflaks med hvem man møter og stadig møter de mest krangete advokatene. Eller så er man litt for krangete selv. Det er syretesten.

Mange lurar også på hvordan man går frem ved anmodning om tilgang til bevis.

– Svaret er at man må følge tvisteloven og beste praksis, og etterstrebe å håndtere dette sammen med både motparten og retten på en ryddig og strukturert måte, sier Nisja.

DET VELLYKKEDE VITNEAVHØRET

Et annet tema som gjerne bekymrer ferske pro-

sedyretalenter på vei inn i retten, er vitneutspørring.

– Mange synes det er vanskelig, og jeg synes fortsatt det kan være utfordrende, sier Shetelig.

– Skal man lykkes ved vitneavhør, må man kunne faktum. Under direkteutspørring, må man huske på at den frie forklaringen ofte får større bevisverdi enn spisse ja/nei-spørsmål. Og så kan det være greit å minne om første hovedregel for krysseksaminasjon: La det være! Vitnene er der for å støtte motpartens sak. Skal du krysseksaminere, bør du ha en klar plan. Man må vite hva man driver med. Mange ender med å sementere vitnets forklaring og dermed motpartens sak. Det vil man ikke.

I veldig mange sivile saker meldes det for mange irrelevante vitner som ikke har noe å tilføre, fortsetter Nisja.

– Dersom vitnet ikke har noe å tilføre, eller motparten allerede har fått frem det man selv ønsker å få frem, trenger man ikke stille noen spørsmål, sier han.

– Den beste måten å være god i avhør på, er å kunne saken godt. Det er da du virkelig er god når

– Man skal være forsiktig med å spisse for mye. Advokater kan aldri være inne i hodet til dommeren, derfor må vi skyte litt med hagle, men vi må sikte, sier Kaare A. Shetelig og Ola Ø. Nisja.

Kaare A. Shetelig, Christian Reusch og Ola Ø. Nisja under ett av sine kurs for ferske advokater hos Wikborg Rein i fjor.

Rettssaksvettregler

1. Oppfør deg ordentlig gjennom hele prosessen, både skriftlig og muntlig.
2. Velg hvilke slag du skal ta - det er ofte lurt å la det ytre fort falle, og det er på ingen måte gitt at klienten er tjent med at du tar enhver prosessuell diskusjon.
3. Ikke bruk større ord enn du kan bære.
4. Ta signaler fra dommerbordet.
5. Ikke ha fakter, og forsøk å unngå å gi motparten og dennes prosessfullmektig negative karakteristikk.
6. Det skrives for langt i saksforberedelsen. Forsøk å konsentrere fremstillingen.
7. Finn frem til hva som er sakens springende punkter og konsentrer deg om disse, ikke spring etter alle kaniner.
8. Det er ingen skam å forlike.
9. Ha en god dialog med motpartens prosessfullmektig.
10. Ikke bli følelsesmessig engasjert.

Kilde: Boken Ærede rett

du stiller spørsmål. Det handler også om teft og skjønn, men man kommer veldig langt med gode forberedelser.

FALLGRUVENES MØRKE

Også blant prosedyreadvokater, er det noen klas-siske feller man bør forsøke å unngå.

– Typisk er det at man er for mye fokusert på juss og for lite fokusert på faktum. De fleste saker vinner man på faktum, slår Nisja fast.

– Mange blir også overrasket i møtet med vitner. Typisk når vitnet har vært helt sikker i sin forklaring i forkant, men gir et helt annet inntrykk i retten. Det er innenfor etikken at man både snakker med egne vitner og motpartens vitner under forberedelsene.

En tredje felle er at mange advokater, ferske som erfarne, har en tendens til å gå bredt ut fremfor å gå i dybden.

– Advokater skriver for mange og for lange prosesskriv. Samtidig er den skriftlige saksforberedelsen ofte ikke fortung nok. Stevning og tilsvaer er ment å være og skal være sakens hoveddokumenter. •

Erlend Hjulstad Nilsen og Per Ove Sørholt forsvarte den tiltalte legen i Frosta-saken. De utgjør halvparten av de ansatte i advokatkontoret Levangeradvokatene.

LEVANGER-
ADVOKATENE

KLIENTEN TILTALT FOR 87 VOLDTEKTER OG 94 TILFELLER AV MISBRUK AV STILLING

– Også distriktsadvokater kan håndtere store saker

I løpet av de tolv ukene Frosta-saken gikk i retten, sa forsvarerne konsekvent «ingen kommentar» på spørsmål fra pressen. Nå har de fått saken på avstand og forteller om arbeidet – og om hvorfor det var bra at de som forsvarere kom fra et lite advokatkontor i distriktet.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYINDSDATTER ROBERTSEN

STEINKJER / LEVANGER

Klokken er 08.15 den 19. februar. Steinkjer tingrett har nettopp åpnet. I rettssal 5 skal retten settes for siste gang i Frosta-saken.

Spørsmålet som har vært behandlet over de siste månedene er om legen fra Frosta er skyldig i seksuallovbrudd overfor 94 kvinner. Legen har erkjent straffeskyld for å ha voldtatt 21 av kvinnene, og for misbruk av stilling for å oppnå seksuell omgang i 44 tilfeller.

På gulvet i rettssalen er det teipet opp et gult og svart sperrebånd. Over denne har pressen ikke lov til å gå. Tidligere i saken var rettslokalet fullsatt av pressefolk hver dag. På rettens siste dag er det bare rundt ti journalister til stede.

Litt etter litt fylles salen, og retten settes klokken ni.

Forsvarer Erlend Hjulstad Nilsen fortsetter på prosedyren fra dagen i forveien. Han snakker jevnt og ganske lavt. Noen steder hever han stemmen, som for å understreke et poeng.

Når Nilsen er ferdig med sin del, fortsetter medforsvarer Per Ove Sørholt med spørsmålet om straffeutmålingen.

Etter en kort runde med replikk og duplikk, blir saken avsluttet. Så fort retten er hevet, spør pressens utsendte om forsvarerne, eller tiltalte, ønsker å kommentere saken.

– Som jeg har sagt gjennom hele saken, er svaret nei, sier Nilsen.

INGEN KOMMENTAR

Ut over korte pressemeldinger har ingen mediehus fått noen kommentarer fra forsvarerne, hverken under eller etter saken.

Da Advokatbladet tok kontakt, var det med et ønske om å få innblikk i hvordan arbeidet med saken har vært, ikke i selve saken. Likevel var vi ikke sikre på om forsvarerne ville stille opp.

Svaret vi fikk noen dager senere illustrerer den nøkternhe-

ten som er beskrivende for de to trønderadvokatene: «Understående er noe vi kan delta på.»

En ruskete vårdag i slutten av mars møtte Advokatbladet forsvarerne i Levanger.

De fire advokatene i Levangeradvokatene er i ferd med å avslutte lunsjen idet vi blir vist inn. Det er enkel kost; svart kaffe og brødkiver.

Nilsen viser vei til et møterom.

– Det må bli dette rommet. Vi har et annet møterom også, men det har jeg brukt så mye tid på de siste to og et halvt årene at jeg ikke orker enda et møte der, forteller han.

ØNSKET AV KLIENT

Nilsen utgjør halvparten av forsvarerduoen i saken. Det var han henvendelsen kom til i 2022.

– Jeg fikk en telefon om at det var en som hadde behov for rettslig bistand, og som ønsket oss spesifikt. Jeg var ikke i tvil om at vi måtte ta oppdraget, sier han kontant.

Fra de mottok henvendelsen til de gikk i retten den 5. november i fjor, viet han all sin arbeidstid til saken. Forberedelsene ble gjort på en litt utradisjonell måte.

– Forberedelsene har vært tette. Jeg har hatt arbeidsda-

»

Jeg fikk en telefon om at det var en som hadde behov for rettslig bistand, og som ønsket oss spesifikt. Jeg var ikke i tvil om at vi måtte ta oppdraget.

»

Frosta-saken ble behandlet i Steinkjer tingrett over tolv uker.

”
Oppdraget som forsvarer er å ivareta klientens interesser. Egne følelser og tanker om saken har ingen plass i dette.

ger på åtte timer eller mer, fem dager i uken, med klient. Sammen har vi arbeidet oss gjennom saksdokumentene og videobevisene i saken.

Mens Nilsen gjennomgikk alle detaljene, hadde Sørholt ansvar for den større sammenhengen og for jussen.

SAKSOMFANG TIL BESVÆR

Forsvarerne opplevde at den største utfordringen var sakens størrelse. Saksomfanget var på cirka 45.000 sider med dokumenter, og seks tusen timer video. Dette bød på utfordringer.

– Jeg forstod raskt at jeg ikke ville få tid til å lese dokumentene to ganger. Derfor utarbeidet jeg et system hvor alt som ikke var relevant for tiltalen, ble skrelt vekk. Det relevante fra bevisbildet ble sammenfattet til et stikkordmessig notat, forklarer Nilsen.

Notatet ble på fire hundre sider.

ROLLEBEVISSTHET ER AVGJØRENDE

– Blir man påvirket når man arbeider med en sak og et bevisbilde som dette?

– Det kan man ikke tillate at skjer. Det er jobben vår ikke å bli det. Man må ha et nøkternt blikk, slår Sørholt fast.

– Dersom man lar det skje, er man ikke i stand til å gjøre jobben, legger Nilsen til.

Sørholt forteller at en rød tråd for forsvarerduoen har vært rollebevissthet.

– Oppdraget som forsvarer er å ivareta klientens interesser. Egne følelser og tanker om saken har ingen plass i dette.

– MEDIENE HAR INGEN ROLLE

Oppmerksomheten rundt saken har vært stor, både i forkant og underveis i saken.

– Det var spesielt å gå inn i retten første dag med kameraer rettet mot seg og en rettssal full av pressefolk, forteller Sørholt.

Fra starten av saken hadde de gjort et bevisst valg om ikke å bruke energi på pressen. Deres tanke om forsvarerrollen var mye av årsaken til dette, forklarer de.

– Media har egentlig ingen rolle i vårt oppdrag. Vi har respekt for at mediene gjør sin oppgave, som var å rapportere fra saken. Men vi opplevde vel at denne rollen ikke helt korresponderte med vår oppgave under saken, sier Nilsen.

USKYLDSPRESUMSJONEN

Som følge av det store medietrykket både i forkant og underveis, opplevde de at det var vanskelig å ivareta klientens rett til å bli ansett som uskyldig frem til det motsatte er bevist.

– Vi opplevde ikke at uskyldspresumsjonen var noe jour-

Levangeradvokatene er ett av to advokatfirmaer i Levanger. Advokatkontoret ble etablert av Per Boje Skogen i 1976. Både faren til Nilsen og svigerfaren til Sørholt var tidligere en del av firmaet, før Nilsen og Sørholt overtok.

nalistene hadde fremst i bevisstheten. Dette fikk også konsekvenser, med hensyn til at blant annet TV2 ble dømt i PFU for å gå ut med bilde og tiltalte navn veldig tidlig, påpeker Sørholt.

At det etter hvert tegnet seg et bilde av at deres klient var skyldig, forut for rettsbehandlingen, var noe forsvarerne ikke kunne snu, forklarer han.

– Det er ikke vår oppgave som forsvarer å korrigere medienes bilde. Vi skal ivareta uskyldspresumsjonen overfor retten, ikke det bildet media maler. Med den massive dekingen i saken, ville det heller ikke vært mulig.

RØDGLØDENDE TELEFONER

Forsvarerne erkjenner at deres mediehåndtering, ved ikke å snakke med pressen, nok skiller seg fra tilnærmingen som mange andre advokater har.

Underveis i saken sendte de ut korte pressemeldinger til mediehusene. I meldingene presiserte de at de ikke var tilgjengelige for ytterligere kommentarer, men dette viste seg ikke å bli tatt notis av.

– Med en gang vi sendte ut en pressemelding, ble telefonene våre rødglødende. Vi opplevde at det var lite forståelse for vårt og vår klients ønske om ikke å kommentere saken ytterligere, forteller Nilsen.

– I forbindelse med at tiltalen ble publisert opplevde vi også at pressen møtte opp utenfor kontoret vårt i Levanger med beskjed om at de ikke ville dra før de hadde fått en kommentar, skyter Sørholt inn.

Samtidig påpeker begge at de opplevde at mediene var profesjonelle.

– I rimelighetens navn synes vi mediene oppførte seg ordentlig. Vi forsto at det ville bli trykk i saken. Det var rett og slett bare at rollene våre ikke matchet.

VANSKELIG Å KOMME PÅ FORSKUDD

Under rettsaken begynte arbeidsdagen klokken åtte. Da satte de to forsvarerne og tiltalte seg i bilen. Sammen kjørte de den førti minutter lange turen fra Levanger til Steinkjer.

– Til vanlig reiser vi aldri sammen med klienten. Men i denne saken måtte vi utnytte all tid som sto til rådighet til forberedelser, sier Sørholt.

Etter endt rettsdag gikk turen tilbake til Levanger, hvor de tok noen timer fri før de fortsatte arbeidet.

Underveis i saken erfarte de at det var utfordrende å komme på forskudd med forberedelser parallelt med at saken var til behandling.

– Selv med en firedagers rettsuke, og arbeid hver kveld,

var det vanskelig. Erfaringen vi gjorde oss underveis, er at i saker som varer mer enn fire uker, ville det vært en fordel med to rettsfrie dager hver fjerde uke.

INGEN HELTEBRAGD

Etter å ha lagt bak seg den krevende perioden, er forsvarerne likevel klare på at innsatsen under saken ikke er en unik prestasjon.

– Jeg er sikker på at de fleste advokater som har jobbet litt med fagfeltet hadde klart å håndtere saken. Dette er ikke enestående for oss. Det er mange flinke advokater i Norge, slår Nilsen fast.

For Sørholt er saken likevel et bevis på at også små advokatkontorer i distriktet kan håndtere omfattende saker.

– Gjennom et 35 års lang arbeidsliv har jeg tenkt at også advokater i distriktet er i stand til å utføre en skikkelig jobb. Man trenger ikke være fra de store norske byene, eller være et stort team, for å håndtere en omfattende sak. Måten vi valgte å arbeide på under forberedelsen av saken, ville dessuten ikke latt seg gjennomføre med mindre vi var et lokalt kontor. Da måtte enten klienten eller vi ha flyttet under forberedelsene.

– Denne saken er bevis på at også en pølsebod kan få det til, litt flåsete sagt, sier Nilsen med et smil. •

Road trip om KOSTNADSKUTT i sivile saker

Siden nyttår har en delegasjon jurister utstyrt med store sparekniver vært på turné i alle landets lagdømmer for å motivere domstolens aktører til å ta i bruk de nye veilederne for sivile saker. Bakteppet er den drastiske økningen i sakskostnadene.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Tidsrammer for ulike sakstype

- Barnevern: **1,5 dag**
- Foreldretvister: **1,5 dag**
- Utlendingssaker: **1,5 dag**
- Avhendingslovsaker: **1,5 dag**
- Saker etter bustadoppføringslova: **1,5 dag**
- Person- og pasientskade: **1,5 dag**
- Arbeidsrettssaker (stillingsvern): **1,5 dag**
- Psykisk helse- vernsaker: **1 dag**
- Saker der tviste- gjenstandens verdi er under 1 million kroner: **1 dag**

I mars møttes dommere og advokater i Eidsivating lagdømme til samling på Hamar. Temaene for dagen var hvordan kostnadene kan kuttes i de såkalte medium-sakene – det vil si saker der tvistesummen er under fem millioner kroner og varigheten vanligvis er tre dager eller mindre i retten – med noen av disse tiltakene:

- Prosesskriv og tilsvar på maks seks sider.
- Planmøter der partene og dommerne faktisk har lest seg opp på sakene i forkant.
- Slutt på langdryge opplesninger av dokumenter i retten.
- Over og ut for planmøter pr. telefon.
- Inn med normering av enkelte sakstyper – som maks to rettsdager i barnevernssaker og én rettsdag i saker med tvistesum under én million kroner.

– Dagens utgangspunkt er de nye veilederne og malene til bruk i sivile saker. Men det er viktig å ha med seg et større perspektiv: Vi skal ikke bare diskutere detaljene i dokumentene, men også hvordan sivilprosessordningen kan bli bedre. Dette er et evig tema som vi aldri blir ferdig med, innledet Jussi Pedersen.

Han er lagdommer i Hålogaland lagmannsrett og leder av Utmarksdomstolen, og satt i utvalget som utarbeidet de nye retningslinjene for sivile saker.

Turné-teamet bestod i tillegg av Tromsø-advokat

Hallvard Østgård, kommuneadvokat i Oslo, Camilla Selman og tingrettsdommer Terese Smith Ulseth. Arrangørene var Advokatforeningen, Dommerforeningen og Domstoladministrasjonen.

BORTKASTET TID

Økte sakskostnader er et symptom på andre ting som er galt med prosessordningen i Norge, mener Pedersen.

Vi er overhodet ikke i mål med hvordan vi skal behandle sakene mer effektivt.

– Etter at den nye tvisteloven trådte i kraft, tenkte vi at alt skulle bli så mye bedre. Men vi er overhodet ikke i mål med hvordan vi skal behandle sakene mer effektivt, sa han.

– Jeg har følt på at jeg som dommer alt for ofte bruker tid på ting som ikke får betydning for avgjørelsen. Jeg tror mange dommere opplever dette. Da er det et potensial for å gjøre noe med det, sa Pedersen.

Den individuelle dommeren i Norge har ekstremt stor frihet, og fordi handlingsrommet er stort, så praktiseres prosesslovgivningen ulikt i Norge, påpekte han.

Han ba tilhørerne merke seg at arbeidsgruppen ble bedt om å ta hensyn til Stortingets anmodningsvedtak fra 2023, der det het at «Stortinget ber regjeringen utrede hvordan partenes sakskostnader i sivile saker kan bli lavere, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte».

– Dette betyr antagelig at lovgiver kanskje vil være lette å få på banen hvis det skulle komme

– Alle som går herfra i dag skal ha fått noen nye ideer om hvordan vi skal angripe en del spørsmål, så det ikke bare er vanens makt som rå, sa lagdommer Jussi Pedersen.

Veiledningen for sivile saker

- Utvalgets hovedbudskap er at en reduksjon av tiden advokatene bruker på saksforberedelse er vesentlig for å få redusert veksten i sakskostnader.
- Det foreslås spesifikke tiltak i saksforberedelse og samhandling, og for gjennomføringen av hoved- og ankeforhandling samt normering av rettsmøtetiden.
- Det er utarbeidet 16 spesifikke maler blant annet for søksmålsvarsel, stevning, tilsvar, beramning av planmøte, sluttinnlegg, tidsplan, ankeerklæring, anketilsvar, med mere.
- Rapportene og veilederne er utarbeidet av Domstoladministrasjonen, Advokatforeningen og Juristforbundet.
- Arbeidsgruppens veiledere og rapporter finner du på domstol.no/no/domstoladministrasjonen/publikasjoner/Veiledere-og-rapporter

Tingrettsdommer Terese Smith Ulseth er nestleder i avdeling 3 i Oslo tingrett.

Kursdeltagere på Hamar.

”
De nasjonale retningslinjene for tidsbruken i sakstypene utfordrer advokatene til å fortelle hvorfor akkurat deres sak er så spesiell at den krever mer tid enn rammene.

noen fikse og gode ideer til endringer i prosesslovgivningen som kan gjøre noe med dette.

Dette bør domstolens aktører ha i mente, mente Pedersen.

EN ORDENTLIG FIASKO

Dommere kan ikke angripe advokatenes timepriser, men kan derimot gå løs på tidsbruken i den enkelte sak, påpekte Pedersen.

Det første man kan gripe tak i, er å få ned antall innlegg drastisk, sa han.

– Det skrives og det skrives, og ingen ting av det leses. At det skrives så mange og lange proseskriv, er en ordentlig fiasko, vil jeg påstå.

Camilla Selman sa at utvalget har «gutset» litt, og bestemt seg for å sette et makstall for lengden på skrivenes.

– Stevninger og tilsvaer skal ikke være særlig lenger enn fem til seks sider i mediumsakene. Dette kan være litt krevende for advokater som har en klient som ikke forstår hvorfor hans eller hennes gode argumenter skal komme frem i dokumentet. Da er det greit å ha en veileder å vise til, og vi kan berolige klientene med at argumentene vil komme frem i sin fulle bredde under hovedforhandlingen, sa hun.

SEND DEM I RETUR

En stevning skal ikke inneholde sitater eller omfattende henvisninger til rettspraksis, supplerte advokat Hallvard Østgård.

– Dette må dommerne bli mye mer bevisste på, for å få til en besparelse. De kan sende lange stevninger i retur. En advokat som ikke vil innrette seg, vil nok tilpasse seg, dersom stevningen kommer i retur to, tre ganger, sa han.

At prosesskrivene eser ut i lengde, er en utvik-

GLAD FOR INITIATIVET

– Jeg synes dette dialogmøtet var veldig bra, og at det er veldig greit å ha fått retningslinjer som hele landet kan forholde seg til, både dommere og advokater, sier advokat Hanne Sverdrup Dahl i Advokatfirmaet Dahl på Hamar. Hun tror at de fleste advokater ønsker retningslinjene velkommen.

– Men mange vil kanskje fortsette å gjøre som de alltid har gjort. Derfor er det bra at vi blir tvunget til å gjøre ting mer likt, sier hun.

Advokat Hallvard Østgård minnet dommerne om muligheten de har fått fra lovgiver til å ta stilling til hva som er nødvendige sakskostnader. – Dere har en plikt til å gjøre det, og denplikten er i stor grad forsømt, sa han. Til høyre Jussi Pedersen og Camilla Selman.

ling som også skyldes at rettskildebildet er blitt mer komplisert, understrekte han.

– PLANMØTENE EN OND SIRKEL

– Mange steder er planmøtene blitt en ond sirkel der ingen møter forberedt, sa Selman.

– Jeg var lenge i den villfarelse at dommerne faktisk leser prosesskrivene, men har skjønt at det gjør ikke dommerne i særlig grad.

Kostnadsbruken i saken skal diskuteres allerede i planmøtet, sa Pedersen.

– Da kan dommeren spørre hvor mye som er brukt til nå, og si at sakskostnadsoppgaven ikke må overstige en bestemt sum. Dette gjøres allerede i Trøndelag, og fungerer veldig bra.

Tingrettsdommer Terese Smith Ulseth, som var leder av sekretariatet for Domstolskommisjonen, sa at planmøtet må legges opp til hver enkelt sak.

– Vi må for eksempel ha skreddersydde innkallinger. Det er litt rart at vi ikke har det i store saker der mye står på spill, mens man jo får en agenda når man kalles inn til FAU-møte på skolen, sa Ulseth.

Å lage en agenda til planmøtet er en arbeidsoppgave for dommeren som vil kreve litt tid.

– I Oslo tingrett gir vi bort to saksforberedelsesdager i måneden til dommerne. Hvis vi sier til ad-

vokatene at vi stiller forberedt, så må vi holde det vi lover. Og så må vi kunne forvente av advokatene at de leser innkallingen nøye, at de har forberedt seg og at de har snakket med og avklart punkter med klientene sine, og er klare til å legge et tvisteløp helt inn mot hovedforhandlingen, sa Ulseth.

SLUTT PÅ TELEFONMØTER

Fra nå av skal planmøtene gjennomføres på video, og ikke mens man for eksempel kjører bil på vei til barnehagen.

– Resten av verden har kommet seg på video for lenge siden, det er vel bare i domstolene at møtene fortsatt skjer pr. telefon og du må slite med å høre om det var saksøker eller saksøkte som snakket, sa Ulseth.

KJEDELIG OPPLESNING

En annen ting som er en gjenganger, er opplesning av dokumenter. Dette er fortsatt en stor utfordring. Vi må vurdere økt bruk av skriftlighet for å unngå det. I enkelte sakstyper kan det være gunstig, i andre ikke, påpekte Pedersen.

Advokat Østgård har mange ganger ergret seg over at dommere ikke slår ned på unødvendig opplesningspraksis.

– Dommerne sitter og hører på opplesningen, men foretar seg lite. For å få slutt på opplesningen, må advokatene irettesettes, det er veldig enkelt. Det er dårlig opplæring på advokathold og lite inngripen fra dommerhold som gjør at vi har dette problemet.

Bare de sentrale delene av et dokument, det som skal vektlegges spesifikt, må leses opp, poengterte han.

NORMERING ER LANSERT

I Oslo tingrett startet et normeringsprosjekt den 1. mars. Ulseth har hatt ansvaret for arbeidsretts-sakene.

– Et poeng ved å normere, er å gi partene hjelp til å dra ned omfanget, for eksempel antallet vitner. Dommerne må sørge for balansen, særlig i saker der det presumptivt er en svak og en sterk part, sa hun.

Flere av dommerne i salen mente det ville bli krevende å bruke så lite tid som normeringen legger opp til i enkelte saker.

– De nasjonale retningslinjene for tidsbruken i sakstypene utfordrer advokatene til å fortelle hvorfor akkurat deres sak er så spesiell at den krever mer tid enn rammene, sa Ulseth. •

HAR TATT I BRUK RETNINGSLINJENE

Tingrettsdommer Anders Flock Bachmann i Follo og Nordre Østfold tingrett og advokat Liv Fludal i Ness & Fludal advokatfirma i Ski har begynt å ta i bruk de nye retningslinjene.

– Vi er ikke kommet i mål, og tar det steg for steg. Normering er nok den største utfordringen. Der må vi være åpne for innspill fra advokatene. Planmøteforberedelsene skjer gjerne litt innimellom alt det andre man gjør. Å ha nok tid er en evig problemstilling som vi alle står i, også advokatene, sier Bachmann.

– Det kan være vanskelig å forklare klienten at du vinner ikke saken med å skrive mest mulig. Det er jo ofte klienten som ønsker at vi skal svare på alt. Da må du forklare at det kan være i deres favør og skrive kort og presist, og heller ha de riktige anførselene, sier Fludal.

Normering fra 1. mars i Oslo

I Oslo tingrett startet et treårig prøveprosjekt den 1. mars om normering i de sakstypene som retningslinjene lister opp. For hver av de enkelte sakstypene er det utarbeidet en veiledning for hvordan sakene skal gjennomføres. Retten vil også bruke en leseliste med sakens sentrale dokumentbevis for å effektivisere hovedforhandlingene.

Oslo tingrett har i samarbeid med Advokatforeningen utarbeidet en storkravsveileder for saker med omfattende faktum og høy kompleksitet.

10 bud for god vitneutspørring

Når bør man føre vitner, hva er et godt spørsmål og hva er de største fallgruvene? Les Frode Innjords beste tips for vellykket eksaminasjon i retten.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

– Det virker som at mange advokater nærmest føler at man må ha noen vitner i en sak. Slik er det ikke, mener Frode Innjord.

Man må gjøre seg opp en vurdering av om man har behov for en vitneforklaring i det hele tatt. I de fleste sivile saker vil veldig mye av faktum ligge i dokumentene.

Når unge advokater skal i retten første gang, er det særlig én del av prosessen de ofte gruer seg ekstra for: Vitneutspørringen. Det er her Frode Innjord kommer inn.

Innjord er en saksførselsvirtuos. Hjort-partneren, som har gjort konflikter innenfor eiendom og entrepriser til sitt levebrød, har blitt kåret til landets beste tvisteløsningsadvokat av Kapital JUS hele åtte ganger de siste ti årene.

Skal man lykkes med eksaminasjon i retten, er Innjords første tips dette:

– Man må gjøre seg opp en vurdering av om man har behov for en vitneforklaring i det hele tatt. I de fleste sivile saker vil veldig mye av faktum ligge i dokumentene. De er begivenhetsnære bevis som har større tyngde enn forklaringer. Ofte vil ikke et vitne bringe med seg ny informasjon. Man må kritisk vurdere på hvilke punkter det er nødvendig å bygge opp faktum-redegjørelsen med vitneforklaringer, konstaterer han.

– Mitt hovedinntrykk er at det er for mye vitneførsel sammenliknet med hva det er behov for.

FORBEREDELSENE

Det å føre vitner, er en risikosport, fortsetter Innjord.

– Hvis man kommer til at det er behov for supplerende vitneforklaringer, er det vesentlig at man forbereder egne vitner godt. Man må snakke med dem på forhånd og være tydelig på hva man har behov for at de forklarer seg om. Man må også være målrettet på hva man ønsker å få frem, sier han.

– Deretter må man gjennomføre avhøret så effektivt som mulig. Vært kort og konkret om det du vil at vitnet skal si noe om. Kardinalfeilen er å stille ledende spørsmål til egne vitner. Still åpne spørsmål og stopp når du har fått frem ditt poeng.

Bruk vitner så lite som mulig, og bare der det er nødvendig, råder Innjord.

– Det avgjørende punktet er hvorvidt vitnene kan tilføre noe nytt til saken eller ikke. Til utspørring av egne vitner, legger jeg en plan på forhånd med forberedte spørsmål. Det er også gjennomgående lurt å snakke med motpartens vitner før saken starter i retten.

KONFRONTASJONEN

Det er særlig to tilnærminger man kan ha til utspørring av motpartens vitne, ifølge Innjord. Nummer en handler om å konfrontere hvis man kan.

INNJORDS 10 BUD

1. Vurder kritisk hva et vitne kan tilføre saken.
2. Legg en plan og forbered deg godt.
3. Still ikke spørsmål uten formål.
4. Still ikke ledende spørsmål til egne vitner.
5. Still sjeldent et spørsmål til eget vitne som du ikke vet svaret på fra før.
6. Stopp i tide!
7. Still åpne spørsmål om «hva» og «hvem».
8. Vær varsom med spørsmål om «hvordan» og «hvorfor» til motpartens vitner.
9. Unngå å konkludere på vegne av vitnet.
10. Vær høflig og respektfull selv under konfrontasjoner.

– Første regel er å vurdere kritisk hva man realistisk kan oppnå ved å stille spørsmål til motpartens vitner, slår han fast.

– Dukker det opp en mulighet til å svekke vitnets troverdighet ved å påvise at det forklarer seg uriktig, kan det være lurt å få vitnet til å gjenta eller bekrefte sin historie først, før man går til konfrontasjon. En slik situasjon kan typisk være om vitnet forklarer seg om noe som objektivt sett er feil, og som man kan dokumentere at er feil, forklarer Innjord.

TROVERDIGHETSKOLLAPSEN

Ved tilnærming nummer to, kan man forsøke å skape usikkerhet rundt hvor godt vitnet egentlig husker.

– Dersom man ikke har mulighet til å konfrontere, kan man heller forsøke å så tvil om hvor trygg vitnet er på det som har blitt forklart. Eksempelvis i en situasjon hvor vitnet husker enkelte ting fra et møte, som kanskje er avgjørende for saken, veldig godt. Da kan man sondere og kartlegge hvor mye vitnet egentlig husker ved å spørre om andre detaljer knyttet til dette møtet. Det er viktig å stoppe når man har kommet så langt at man har fått etablert at vitnet husker veldig lite av andre ting enn akkurat det saken gjelder. Spør man hvorfor vitnet husker nettopp dette så godt, kan det være man får en god forklaring på det.

Det er vanskelig å forberede en krysseksaminasjon, mener Innjord.

– Det er noe annet snakke med motpartens vitner enn sine egne. Da er man ikke like godt forberedt, og foreligger det ikke en skriftlig vitneforklaring, må man gjerne ta de fleste spørsmål på sparket. For det første er man usikker på hva de kommer til å si, og for det andre er det en grunn til at disse vitnene er innkalt av motparten, sier han. •

Rettssaken som slo alle lengderekorder

Den 6. mars 2000 begynte norgeshistoriens lengste rettssak. Advokat Vidar Strømme satt i retten i halvannet år i en sak som inneholdt tusenvis av dokumenter og krevde at han måtte flytte fra kone og barn i Oslo. Men store saker er ikke så unike, mener han.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

I 1995 kjøpte Esso et produksjonsskip fra Smedvig. Skipet ble levert i 1997, men samme år hevet Esso kontrakten, og krevde erstatning som følge av at skipet hadde feil og mangler.

Smedvig gikk til søksmål mot Esso for å få den utestående kjøpesummen betalt, og krevde erstatning for uberettiget heving. Esso svarte med motsøksmål.

Da hovedforhandlingen var over hadde partene sittet 236 dager i retten over et tidsrom på ett og et halvt år. Med dette gikk saken inn i historiebøkene som Norges lengste rettssak.

VANVITTIG DOKUMENTMENGDE

Vidar Strømme var del av et team på seks prosederende advokater fra Schjødt som representerte Esso. Da han begynte arbeidet, forsto han ikke hvor omfattende det kom til å bli, forteller han.

Strømme og resten av teamet arbeidet med saken i rundt tre år før den nådde hovedforhandling. Innen den tid hadde den vokst til gigantisk størrelse. Noe av det Strømme husker best, er dokumentmengden.

— Det var nesten fire tusen ringpermer med dokumenter. Dette tok så stor plass at Stavanger tingrett måtte etablere en midlertidig rettssal i Dusavik, utenfor Stavanger, hvor hovedforhandlingen ble gjennomført.

Ifølge NTB utgjorde bare kopie-

ringskostadene i saken hele 18 millioner kroner.

MÅTTE FYTTE TIL STAVANGER

Dag én av 236 i Dusvik husker Strømme som en forventningsfull dag.

— Det var møtt opp mange mennesker som ønsket å følge saken. For oss involverte aktører var det også litt spenning knyttet til vissheten om at dette var begynnelsen på en ny hverdag, forteller han.

Strømme var i tidlig i fortiårene da saken kom opp til behandling. På dette tidspunktet bodde han på Nesodden utenfor Oslo med kone og tre små barn. Balder-saken hadde derfor store konsekvenser for hans hverdag.

Under hovedforhandlingen måtte han flytte til Stavanger. Det første halve året bodde han og hans kollegaer på hotell, men etter hvert flyttet de over i leiligheter hvor de bodde gjennom resten av saken.

— Vi merket fort at det ikke fungerte å bo på hotell. Det er vanskelig å leve et normalt liv når man bor på den måten. Med en gang vi flyttet over i leilighetene ble hverdagen merkbart bedre. Jeg fikk bedre balanse i livet. Det hendte til og med at jeg tok en tur på kino, forteller han.

TOK GRUNNFAG I FILOSOFI

I helgene reiste Strømme hjem til familien, som underveis i saken flyttet fra Nesodden til Kristiansund. Etter hvert

ble det mange timer på reisefot, og Strømme bestemte seg for at han måtte utnytte denne tiden til noe fornuftig.

— Jeg kunne ikke risikere at sidemannen på flyet leste sakspapirene over skulderen min. Derfor begynte jeg å lese andre fag når jeg var på reise. Underveis i saken tok jeg grunnfag i filosofi, emner i astrofysikk og teorieksamen for privatflygere, forteller han.

Strømme er fremdeles en aktiv flyger.

SOM Å SPISE EN ELEFANT

Tanken på sakens størrelse kan virke lammende. Erfaringen Strømme gjorde seg, er likevel at det å arbeide med Norges største rettssak ikke er så ulikt andre saker som en kanskje skulle tro.

— Jeg lærte at også en stor rettssak er som alle andre. Det betyr lite for advokatopplevelsen om den er stor eller liten, oppgavene og opplevelsen av hvor viktig saken er, ligner uansett. Det om-

Vidar Strømme var advokat i Schjødt fra 1993 til han ble fagdirektør i NIM i 2022. I Schjødt var han prosedyreadvokat. Han er ekspert på ytringsfrihet, og har blant annet skrevet kommentarutgaven til pressens Vær Varsom-plakat sammen med Halvard Helle.

Baldersaken i tall

- Pågikk i 236 dager.
- 95 vitner.
- Tre befaringer på Balder.
- Åtte saksforberedende møter.
- 369 prosesskrift.
- 3680 bilagspermer.
- Saksomkostningene passerte en halv milliard kroner.
- Verdier for seks milliarder kroner stod på spill.

Kilde: TSTAV-1998-401 (Balder-saken) og NRK.

§ Førte til lovendringer

Balder-saken førte til flere lovendringer: For å sikre at hovedforhandlingen kan fortsette selv om en dommer får forfall, ble reglene i domstolloven § 21 endret, slik at retten kan settes med en varafagdommer i særlig omfattende saker.

Etter saken ble også rettsgebyrreglene endret, slik at gebyrets størrelse i sivile saker avhenger av sakens varighet. Hensikten var å bedre avspeile sakens ressursbruk og gi partene incitament til å begrense omfanget.

David mot Goliat: Over fem milliarder kroner stod på spill, skrev Aftenposten helgen før dommen falt i tingrettssaken. Faksimile fra Aftenposten.

Slik står du på prøven i Høyesterett

Sammen med to høyesterettsdommere holder advokat Christian Reusch kurs for prøveadvokater. – Selv får jeg alltid en fryktelig følelse dagen før jeg skal prosedere i Høyesterett, og det er spesielt to ting jeg er redd for, sier han.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Jeg frykter for å bli avslørt i noe jeg ikke kan, så jeg skal bli svar skyldig. Og så er jeg bekymret for at jeg ikke skal klare å fylle tidsrammen. Men det er jo ingen som klager om saken er ferdig fem minutter før tiden, sier Christian Reusch.

– Hva skal sjansen være for at det er noe du ikke kan, saken har jo vært både i tingretten og lagmannsretten før den kommer til oss, sier høyesterettsdommer Bergljot Webster.

– Frykten er irrasjonell, jeg vet det. Samtidig skjerper den meg. For man er nødt til å være ordentlig påskrudd og skjerpet når man skal prosedere i Høyesterett. Og jeg tenker at dersom jeg ikke har noen bekymringer, så blir jeg kanskje litt for slapp. Den bekymringen har jeg hatt i tjuze år, sier Reusch.

Den erfarne partneren i Simonsen Vogt Wiig og tidligere mangeårige lederen av Advokatforeningens lovutvalg for sivilprosess og voldgift, har prosedert over tretti saker for Høyesterett.

Sammen med høyesterettsdommerne Bergljot Webster og Arne Ringnes holder han et kurs i ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett i sivile saker i regi av JUS. Kurset tar sikte på å gi advokaten verktøy for å føre den første høyesterettssaken med trygghet.

BEVISTVIL GIR OPPOVERBAKKE

Kurset er todelt: Den første delen handler om den interne arbeidsordningen i Høyesterett, forteller Webster.

– Da snakker vi blant annet om hvilke rammebetingelser vi jobber under, og om hvilke vurderinger vi gjør knyttet til om en sak skal slippe inn til behandling eller ikke. Hvis faktum i en sak er veldig stort og det prinsipielle som skal avklares er veldig lite, så venter vi kanskje heller på neste sak, og lar den gå. Saker som egner seg, har spørsmål der er det et behov for rettsavklaring, samt et avklart faktum.

”

Advokatenes oppgave er å fremstille saken pedagogisk og enkelt, også de vanskeligste ting.

For dersom det er masse bevisvil, så starter anken i oppoverbakke, sier Webster.

Kurset er knyttet tett opp til Høyesteretts egen advokatveiledning, som alle advokater som skal prosedere i domstolen forutsettes å ha lest.

SKUMLE SPØRSMÅL

Andre del handler om hvilke forventninger dommerne har til advokatenes prestasjoner i skranken.

I denne delen av kurset kommer Reusch på banen, blant annet for å snakke om hvordan advokaten best kan takle spørsmål fra dommerne.

Mange advokater tror at dommerne stiller spørsmål bare for å teste dem, forteller han.

– Dette er en helt grunnløs bekymring. Vi advokater skal være glade for spørsmål som gir grunn til å oppklare noe vi tror vi har formidlet klart, men som tydeligvis ikke var det, sier Reusch.

Webster og Ringnes understreker at deres spørsmål tvert om alltid må ha interesse.

– Vi ønsker ikke å bruke opp hverken advokatens eller våre kollegers tid med å spørre om noe som ikke er relevant.

MÅ BYGGE STEN PÅ STEN

I forberedelsene til prosedyren må advokatene ha i mente at dommerne er generalister.

Christian Reusch, Bergljot Webster og Arne Ringnes holder kurs der de blant annet gir et innblikk i hvordan anken og anketilsvaret best kan utformes.

Tre krav for å bestå prøven

De tre hovedkravene er nærmere presisert i advokatveiledningen (punkt 16.5):

KRAV 1: Det må gis et oversiktlig og korrekt bilde av saken og dens problemstillinger, slik at Høyesterett får et trygt grunnlag for sin avgjørelse.

KRAV 2: Rettsspørsmålene, rettskildematerialet og de rettssetninger det argumenteres for, må fremstilles og drøftes på en solid måte.

KRAV 3: Prosedyren må ha en god struktur og form og være tilpasset den tiden advokaten har til rådighet.

– De kan ikke forvente at alle dommerne har spesialkunnskaper. Advokatenes oppgave er å fremstille saken pedagogisk og enkelt, også de vanskeligste ting. De må føre dommerne inn i rettsområdet og bygge sten på sten, sier Ringnes.

Han anbefaler prøveadvokater å diskutere saken med kolleger som ikke er involvert i den, før de skriver utkast til prosedyren.

– Det er lett å få et tunnelsyn når man har hatt saken i tingretten og lagmannsretten. Ved å diskutere saken med kolleger, kan du forberede deg på andre innfallsvinkler, og uventede spørsmål.

LETT Å GÅ SEG VILL

Dersom advokaten viser til EU- eller EØS-rett, kan advokaten lett gå seg vill, påpeker Ringnes. Han viser til at hverken EU-domstolen eller EFTA-domstolen har dissenser.

– En utfordring blir da at begrunnelsene ofte kan være preget av kompromisser. Avgjørelsene er derfor ikke alltid like klare. Hvis advokaten bruker rettspraksis fra EU- eller EFTA-domstolen, så er det veldig viktig at advokaten virkelig forstår kildene. Advokaten må derfor kunne EU- og EØS-rett godt, eller sørge for å få bistand fra noen som kan. Hvis ikke, vil det bli dårlig veiledning for oss.

– Å bare ta et sitat uten å fortelle hvilken sammenheng det går inn i, gir ikke veiledning. Akkurat det samme gjelder avgjørelser fra EMD.

Ringnes viser til at det i advokatveiledningen presiseres at advokaten har ansvar for å påpeke om saken har EØS-rettslige implikasjoner.

MÅ GI EN JURIDISK ANALYSE

Hva har man så gjort galt hvis man stryker på prøven?

– For å stå på prøven, kreves det at advokaten har gjort tilstrekkelige dyptpløyende juridiske analyser, det er kjernen. Hvis du ikke leverer det vi trenger for å avgjøre saken på en god måte, da står man ikke. Du stryker ikke bare fordi du snakker for fort, sier Webster.

– Du må komme med en juridisk analyse, ikke bare referere til masse kilder. Hva er det som er viktig for akkurat denne saken? Det er også et poeng at prosedyre ikke er en forelesning, men et innlegg som skal spisse argumentasjonen for å vinne saken for klienten på et saklig grunnlag, supplerer Ringnes.

Reusch skriver alltid et manus før han prosederer i Høyesterett.

– Jeg synes det har stor verdi for å se at ting henger sammen. Dette er spesielt viktig på de punktene der det er kritisk hvordan jeg formulerer meg. På andre punkter kan jeg lage stikkord. Jeg leser ikke nødvendigvis fra manuset, jeg prøver å unngå det så mye som mulig, men har det på en skjerm som jeg kan støtte meg til ved behov.

ØVE, ØVE, ØVE

Webster oppfordrer prøveadvokater til å øve.

– Særlig fordi du har begrenset med tid. Da må du vite hvor lang tid du kommer til å bruke. Jeg har sett noen som har kommet ut å kjøre på dette punktet, sier hun.

Å prosedere i Høyesterett er et knepp opp på alle faktorene advokater kjenner fra tingretten og lagmannsretten, og på kurset formidles alvoret, understreker de tre.

– Man påtar seg et stort ansvar ved å møte opp her og prosedere. For det vi skal gjøre, er å avklare rettslige uklarheter og utvikle rettsreglene, og advokatene skal bidra til det. Avgjørelsen skal ha betydning langt utover den konkrete saken, sier Webster.

– Vi ønsker jo at advokaten i prosedyren skal formulere en rettssetning og en oppsummering av den forventede rettsavklaringen, sier Ringnes.

Han synes han ser veldig mye god prosedyre.

– Det er flott å oppleve advokater som skinner i skranken. Det er generelt veldig interessant og inspirerende å høre på advokatene, sier han. •

Work-life balance for prosedyreadvokater

— Må vite når man skal stoppe

For Emanuel Feinberg er det særlig én ting som gjelder for å holde hodet over vann under intensive perioder i retten: Å koble av.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

G littertind er et rendyrket prosedyrefirma. Her er alle advokater spesialister på sakførsel som håndverk — som generalister eller eksperter innenfor forskjellige særskilte fagområder. Det betyr at det er tretti medarbeidere som til daglig strever med å balansere rettsalens intensive arbeid med fritidens avkoblede tilstedeværelse.

— Den største utfordringen ved å kombinere jobb og familieliv, er når det dukker opp noe uforutsett. De fleste prosedyreadvokater har lite av det. Vi har muligheten til å planlegge i god tid på forhånd, slik at kalenderne på hjemmebane kan koordineres, sier managing partner Emanuel Feinberg.

— Er det en lang sak, er det gjerne ikke like intensivt hele tiden. Varer saken kun én uke, er det ofte et kontinuerlig kjø. Store saker innebærer også ofte at man jobber i team. Med flere advokater på teamet som er i stand til å bære deler av saken selv, gir det en reell avlastning.

Likevel kan lange rettssaker by på utfordringer. Det fikk Feinberg erfare i fjor da begge de to voksne hjemme skulle ukesvis i retten samtidig; kona som advokat i Besseberg-saken, og Feinberg som advokat i Wilhelmsen-saken.

Løsningen ble at kona flyttet på hotell, mens besteforeldre flyttet inn for å passe de to barna, og få kabalen til å gå opp.

— Uten god hjelp fra besteforeldre hadde det nok ikke gått.

PAUSE = PERSPEKTIVER

Feinberg har flere kjente saker på

merittlisten, slik som hundeavl-saken og klima-saken, så vel som den allerede nevnte Wilhelmsen-saken.

For han er det særlig én ting som gjelder når sakene krever han som mest: Å koble av.

— Det tror jeg er veldig viktig, og stort sett får jeg det til. Når jeg skal ta fri, klarer jeg å gi slipp på jobb. Jeg tror ikke det er sunt om saken blir værende i bevisstheten hele tiden. Avstand gir perspektiver. Jo mer man klarer å koble av når man kan, jo bedre er det for sakens del, mener Feinberg.

— Da unngår jeg forhåpentligvis at jeg blir for nærsynt. For min del kobler jeg mest av med familien. Eller trening.

- SETT GRENSER

Det er kort vei til å føle at arbeidsoppgavene er uendelige, ifølge managing partneren.

— Jeg oppfordrer også mine kolleger til å tvinge seg selv til å ta pauser. Det er ikke nok tid til å gjøre alt vi gjerne skulle ha gjort uansett. Det er viktig å være bevisst på når man skal stoppe, å sette grenser for seg selv og å prestere når man skal. Vi må, så langt det er mulig, sørge for å rydde timeplanen slik at vi får tid nok til å prioritere, sier han.

— For å evne å koble av, er det også viktig ikke å identifisere seg med klienten eller bli for følelsesmessig involvert, selv om vi nærmest utvikler en kollegial relasjon til klienten gjennom tett samarbeid over tid. •

” Jeg oppfordrer også mine kolleger til å tvinge seg selv til å ta pauser. Det er ikke nok tid til å gjøre alt vi gjerne skulle ha gjort uansett.

— Det er både spennende og motiverende at man gjør en forskjell med den strategien man legger opp i en sak, sier Emanuel Feinberg.

Den altoppslukende rettsbobla

Når Hilde Lund – som leder SANDS’ prosedyre-avdeling – står i retten, jobber hun hele tiden. For henne er forutsigbarhet avgjørende for balansen mellom jobb og fritid.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Itjue år har Hilde Lund prosedert. Det hele startet med en entreprisetvist og tolv måneder i retten da hun var fullmektig i Wikborg Rein. I dag leder hun SANDS’ prosedyreavdeling, omtaler seg selv som «generalist» og har selve sakførselen som sin spesialitet. Når kappen først er på, er den gjerne på lenge. Lund legger ikke skjul på at det blir en slags unn-takstilstand når rettssakene pågår. – Den store fordelene med prosedyre, er forut-sigbarheten. Man vet når man skal i retten. Det

– Jeg innbiller meg at å gjøre seg klar til en retts-sak er litt som å trene til en konkurranse, sier Hilde Lund.

”
Barna har skjont at det er taktisk lurt å sende vipps-krav når jeg er på det travleste og ikke har tid til å ta diskusjonen.

har vært avgjørende for meg at det går an å plan-legge med familien slik at vi kan tilpasse oss hver-andre, forteller hun.

I SONEN
Lund har to barn som nå er 15 og 16 år gamle.
– Det har i perioder vært utfordrende, men ab-solutt gjennomførbart. Man må planlegge godt. Far må være forberedt på nærmest å bli alenefor-elder, besteforeldre kan kanskje komme på besøk, og venner kan hente i barnehagen noen dager. Mitt tips er å forsøke å få litt tid sammen på mor-genen og kanskje før leggetid noen av kveldene, og å ta noen timer fri i helgen. Jeg fyller også fry-seren med pizzasnurrer og horn. Det gjør matpak-kesmøringen lettere.
Nøkkelen til suksess er å gjøre en grundig jobb med saksforberedelsene.
– Det er stor forskjell på forberedelsesfasen og gjennomføringsfasen. Under forberedelsene er det mange frister og det kan være litt armer og bein, men det er likevel et relativt forutsigbart og flek-sibelt løp. I den perioden er det gjerne lett å ha en balanse mellom jobb og fritid, mener Lund.
– Når jeg først er i retten, bruker jeg lite tid på annet. Når sluttinnlegget er levert og utdragene er på plass, går jeg inn i bobla. Barna har skjont at det er taktisk lurt å sende vipps-krav når jeg er på det travleste og ikke har tid til å ta diskusjonen.

– PAUSER MÅ MAN HA
Avhengig av hvor lang en rettssak er, opplever Lund at bobla varer hele veien. Likevel er hun tydelig på at man må forsøke å gå inn og ut av den.
– Hvordan gjør du det da?
– Jeg synes det er vanskeligere å koble av enn å koble på. Jeg blir så oppslukt. Pauser må man likevel ha, svarer Lund.
– Om det er en kort joggetur, gåtur, middag på en restaurant istedenfor over møteromsbordet. Stort sett får man til det, og arbeidet blir ofte mer effektivt etterpå. Også må man sette strek tidlig nok. •

— JU\$NYTT —

Fagsidene er skrevet av stipendiat ved UiT Norges arktiske universitet **Gjermund Aasbrenn**. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, advokatfullmektig i Arntzen de Besche, dommerfullmektig og konstituert tingrettsdommer ved Sør-Trøndelag tingrett, utreder i Høyesterett og konstituert lagdommer ved Hålogaland lagmannsrett.

E-post: gjermund.aasbrenn@uit.no

Nytt i rettsutviklingen

Nr. 2/2025

Barnerett

«Høyesteretts dom i HR-2025-382-A gir veiledning i bruk av samvær med beskyttet og støttet tilsyn. Både de generelle redegjørelsene i avsnitt 31-51 og den konkrete vurderingen i avsnitt 52-65 er lesverdige.»

SIDE 47

Strafferett og EØS-rett

«Høyesteretts storkammer-dom i HR-2025-490-S er en avgjørelse mange har ventet på med stor spenning. Saken gjaldt krav om straff for brudd på innreiseforbud til Norge, og det sentrale spørsmålet var om tiltalte etter at forbudet ble ilagt, hadde ervervet rettigheter etter EØS-retten som medførte at bruddet på innreiseforbudet ikke kunne straffes.»

SIDE 44

Av Gjermund Aasbrenn

Strafferett

«Dommen i HR-2025-458-A er ellers velskrevet og bør bli pensum for alle dommere og advokater som går i retten. Selv om saken gjaldt sovevoldtekt, har de generelle uttalelsene – etter mitt syn – overførings-verdi til en rekke andre sakstyper. Det er vel da heller ingen dristig antakelse at dommen blir å finne i opptil flere juridiske utdrag fremover.»

SIDE 46

Forvaltningsrett

Om omgjøringsnektelser: «Høyesterett bruker like fullt stadig uttrykk som ‘vedtaket’, ‘vedtakstid-spunktet’ og liknende i tilknytning til omgjørings-nektelser. Gitt at det ikke dreier seg om et vedtak, er dette strengt tatt en uriktig uttryksmåte.»

SIDE 45

Sivilprosess og boligrett

«Partsevne for eierseksjonssameier er et av de virkelig klassiske temaene i sjangeren ‘sivilprosess og boligrett’. Tidligere var dette regulert av eierseksjonsloven 1997 § 43, mens det nå er eierseksjonsloven 2017 § 60 som gjelder. Siste avgjørelse i serien er Høyesteretts kjennelse i HR-2025-451-A.»

SIDE 44

Bla om og les mer »

Strafferett og EØS-rett: Retten til innreise etter EØS-retten gikk foran tidligere innreiseforbud

Høyesteretts storkammerdom i **HR-2025-490-S** er en avgjørelse mange har ventet på med stor spenning. Saken gjaldt krav om straff for brudd på innreiseforbud til Norge, og det sentrale spørsmålet var om tiltalte etter at forbudet ble ilagt, hadde ervervet rettigheter etter EØS-retten som medførte at bruddet på innreiseforbudet ikke kunne straffes.

Tiltalte – en iransk statsborger – ble i 2017 utvist fra Norge med varig innreiseforbud. I 2019 inngikk han ekteskap med en norsk statsborger. Han fikk så opphold i Sverige, og hans norske ektefelle flyttet sammen med ham der. På en reise i Norge sammen med ektefellen ble han pågrepet, og senere tiltalt for overtredelse av innreiseforbudet.

Han ble domfelt i tingretten og lagmannsretten, men det ble ikke tatt stilling til om han hadde ervervet rettigheter etter EØS-retten som medførte at bruddet på innreiseforbudet ikke kunne straffes. Høyesterett forela på sin side spørsmålet for EFTA-domstolen, som la til grunn at tiltalte som familiemedlem til en EØS-borger kunne ha rett til både innreise og opphold i Norge. EFTA-domstolen kom til at en slik rett i tilfelle gikk foran et tidligere innreiseforbud.

Høyesterett kom enstemmig til at det ikke var grunnlag for å fravike EFTA-domstolens uttalelse. Om betydningen av slike uttalelser uttales generelt i avsnitt 64–66:

«Tolkningsuttalelser fra EFTA-domstolen er ikke formelt bindende for nasjonale domstoler, men bare rådgivende, jf. ODA artikkel 34 første ledd. Som det går fram av HR-2016-2554-P Holship avsnitt 76, innebærer dette at nasjonale domstoler må ta selvstendig stilling til hvordan EØS-retten skal forstås og anvendes.

Ved tolkningen av EØS-retten må imidlertid nasjonale domstoler 'legge stor vekt på hva EFTA-domstolen har uttalt om hvordan EØS-retten skal forstås', se Holship-dommen avsnitt 77. Dette er i samme avsnitt dels uttrykt slik at det må foreligge 'særlige grunner' og dels slik at det må foreligge 'gode og tungtveiende grunner' for å fravike EFTA-domstolens forståelse av EØS-retten.

Dersom EFTA-domstolen har gått langt i å tolke EØS-retten med det formål å oppnå et homogent resultat med EU-retten, kan suverenitetshensyn etter omstendighetene utgjøre gode og tungtveiende grunner for å fravike tolkningsuttalelsen.»

Etter unionsborgerdirektivet har en ektefelle til en EØS-borger rett til å følge med EØS-borgeren når denne reiser til en annen EØS-stat – en vertsstat. Direktivet gir ikke noen uttrykkelig rett til å reise

tilbake til EØS-borgerens hjemstat, i dette tilfellet innreisen i Norge. EU-domstolen har likevel slått fast at retten til å reise ut ikke vil være tilstrekkelig effektiv uten at en også kan returnere sammen med familien.

For arbeidstakere er dette utledet av traktatbestemmelser som gjenfinnes i EØS-avtalen. For personer som er ikke er økonomisk aktive, derimot, er det utledet av traktatbestemmelsen om fri bevegelse for unionsborgere, som ikke gjenspeiles i EØS-avtalen. Men også etter EØS-avtalen har økonomisk inaktive en rett til fri bevegelse, basert på direktiver som er og har vært innlemmet i avtalen. For at denne retten skal være tilstrekkelig effektiv, måtte familiemedlemmer ha en tilsvarende rett i EØS som i EU til å følge med EØS-borgeren ved retur til hjemstaten.

I oppsummeringen i avsnitt 107 sies det: «Tolkningsresultatet er forankret i hva EFTA-statene har forpliktet seg til gjennom EØS-avtalen og de rettsaktene som er innlemmet i avtalen, tolket i en EØS-kontekst. Tolkningen fører til et resultat som innebærer lik behandling i EØS som i EU. Selv om rettsgrunnlaget i EU og i EØS på dette punktet er ulikt, og begrunnelsen for tolkningsresultatet derfor er en annen enn hva EU-domstolen har bygget på, er det tale om å tolke en rett til fri bevegelse som har ligget i EØS-avtalen allerede fra begynnelsen av, i lys av effektivitetsprinsippet og på samme måte som retten til fri bevegelse for arbeidstakere. Jeg kan ikke se at suverenitetshensyn er til hinder for dette. Det kan ses som en viss rettsutvikling, men ikke noe stort sprang. Tolkningen medfører heller ikke noen vesentlig utvidelse av statens plikter.»

Reglene i unionsborgerdirektivet om innreise og opphold i en vertsstat kommer ifølge EU-domstolen analogisk til anvendelse på retur til hjemstaten. Vilårene i direktivet for å treffe vedtak om utvisning er strengere enn de alminnelige reglene i utlendingsloven. Dersom de strengere reglene for EØS-borgere ikke er fulgt, vil en rett til innreise og opphold etter EØS-retten gå foran et tidligere innreiseforbud. Brudd på et slikt innreiseforbud kan da ikke straffes. Det er et vilkår for at et familiemedlem kan få avledede rettigheter at oppholdet i vertsstaten har vært egnet til å etablere eller styrke familielivet. Da lagmannsretten ikke hadde tatt stilling til dette kravet, ble lagmannsrettens dom opphevet.

Nøkkelavsnitt: 56–57, 66, 106–107, 127 og 134–136.

Sivilprosess og boligrett: Partsevne for eierseksjonssameier

Partsevne for eierseksjonssameier er et av de virkelig klassiske temaene i sjangeren «sivilprosess og boligrett». Tidligere var dette regulert av eierseksjonsloven 1997 § 43, mens det nå er eierseksjonsloven 2017 § 60 som gjelder. Siste avgjørelse i serien

er Høyesteretts enstemmige kjennelse i HR-2025-451-A. Den sentrale rettssetningen i avgjørelsen formuleres slik i avsnitt 47: «[E]t eierseksjonssameie har partsevne og styret saksbehandlingskompetanse etter eierseksjonsloven § 60 første ledd tredje punktum i

søksmål om erstatning etter aksjeloven § 17-1 rettet mot ledelsen i et selskap som har vært utbygger av sameiet – for uaktsomhet knyttet til påståtte mangler ved fellesarealene»

Nøkkelavsnitt: 34, 41, 44 og 45.

Forvaltningsrett: Kravene til begrunnelse for omgjøringsnektelse

Det er en hevdvunnen oppfatning at en avgjørelse om å nekte omgjøring av et vedtak, ikke er et vedtak i relasjon til forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a. Synspunktet er at avgjørelsen ikke er «bestemmende» i lovens forstand. Det er fremdeles vedtaket – og ikke omgjøringsnektelsen – som fastsetter partenes rettsstilling, se for eksempel Marius Stub, Karnov lovkommentarer, forvaltningsloven § 2 note 5, Lovdata, revidert 10. januar 2025. Dermed kommer ikke reglene om begrunnelse av enkeltvedtak i §§ 24 og 25 til anvendelse.

Om det er grunnlag for å oppstille et generelt krav om forsvarlig saksbehandling, er derimot omdiskutert. Her viser jeg til drøftelsene i Marius Stub, *Tilsynsforvaltningens kontrollvirksomhet*, Universitetsforlaget 2011, punkt 8.4 og Erik Boe, *Forsvarlig forvaltning*, Universitetsforlaget 2018, punkt 9.4. Et generelt forsvarlighetskrav er ikke foreslått lovfestet i ny forvaltningslov, se NOU 2019: 5 Ny forvaltningslov punkt 11.7.5.

Sivilombudet har for sin del i flere uttalelser lagt til grunn at et slikt krav gjelder, og i uttalelse **1. mars 2025 (SOM-2024-6240)** er det videre antatt at det kan gi forvaltningen en begrunnelsesplikt ved omgjøringsnektelser. En person hadde fått innvilget uføretrygd, men ikke etter særreglene for «ung ufør». Vedkommende begjærte omgjøring uten å få medhold. Sivilombudet gav uttrykk for at nektelsen ikke var tilstrekkelig begrunnet, og uttalte i den forbindelse med henvisning til en tidligere uttalelse:

«Det grunnleggende kravet til forsvarlig saksbehandling må imidlertid ivaretas. Hvis begjæringen inneholder nye momenter, bør det fremgå av begrunnelsen at momentene har vært vurdert. Begrunnelsen bør videre gi parten mulighet til å forstå hvorfor begjæringen ikke førte frem. En begrunnelse med et slikt – om enn kortfattet – innhold, vil nok gjøre det lettere for parten å slå seg til ro med avslaget. I tillegg vil det bidra til å sikre en forsvarlig behandling og ivareta tilliten til forvaltningen.»

Sivilombudet presiserte det slik:

«Omfanget av begrunnelsesplikten i omgjøringssaker må altså fastsettes konkret, og avhenger blant annet av omgjøringsbegjæringens innhold. Dersom omgjøringsbegjæringen ikke inneholder noe nytt, vil det ofte kunne være tilstrekkelig å vise til begrunnelsen i vedtaket som kreves omgjort, dersom forvaltningen kommer til samme konklusjon. Kommer det fram nye momenter eller opp-

lysninger av betydning for saken, bør det i det minste fremgå av begrunnelsen at momentene er vurdert.

Sentrale hensyn som taler for å begrense omfanget av begrunnelsesplikten, er hensynene til effektivitet og ressursbruk hos forvaltningen, se NOU 2019: 5 pkt. 23.2.4 og Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett (12. utgave, 2022) s. 296.»

Tematikken har også en side mot domstolsprøving. Selv om en omgjøringsnektelse etter hevdvunnen oppfatning ikke er et vedtak, vil den gjelde et «rettskrav» etter tvisteloven § 1-3 slik at den kan den bringes inn for domstolene. Forutsetningen er selvsagt at også vilkåret om «reelt behov» er oppfylt og at det ikke er andre prosessuelle hindre i veien. De grunnleggende avgjørelsene her er Rt-2007-1 avsnitt 25 og Rt-2007-667 avsnitt 29–30.

Rt-2013-1101 kan også nevnes. I en sak om avslag på opphold på humanitært grunnlag hadde Utlendingsnemnda – mens saken stod for lagmannsretten – vurdert omgjøring. Omgjøring ble nektet 25. april 2013. Utlendingen ønsket ikke å endre påstanden slik at omgjøringsnektelsen ble tvistegjenstand. Lagmannsretten hevet saken, og Høyesteretts ankeutvalg forkastet anken over hevingsskjennelsen. Utvalget uttalte i avsnitt 24–25:

«Vedtaket av 25. april 2013 regulerer nå partenes rettsstilling for spørsmålet om rett til opphold i Norge. Det er dette vedtaket det for partene er et reelt behov for overprøving av, og ikke de tidligere vedtak som er erstattet av det nye. Nettopp behov og virkinger tilsier at søksmålsinteressen, jf. tvisteloven § 1-3 annet ledd, nå kun er til stede for vedtaket av 25. april 2013.

Det er vanskelig å se at det har noen negativ side til effektiviteten av domstolkontrollen at det er vedtaket av 25. april 2013 – og utelukkende det – som nå kan prøves for domstolene.»

Saken gjaldt avslag på en tillatelse, og da er det i og for seg ikke noe å utsette på ankeutvalgets uttalelse om at omgjøringsnektelsen «nå [regulerer] partenes rettsstilling for spørsmålet om rett til opphold i Norge». Rettsvirkningen av vedtaket og omgjøringsnektelsen er lik – tillatelse innvilges ikke. Men hva hvis vedtaket i stedet hadde vært inngripende eller begunstigende? Ville det da vært naturlig å si at omgjøringsnektelsen regulerer partenes rettsstilling? For min del blir nok svaret nei.

I Rt-2013-1101 ble det i avsnitt 25 også

fremholdt at «[s]ituasjonen ville [...] blitt at prøvingen ville skjedd på et oppdatert faktum» hvis omgjøringsnektelsen ble gjort til tvistegjenstand, og dette er uansett uttrykk for en generell regel. I plenumsdommen i Rt-2012-1985 *Lengeværende barn I* avklarte nemlig Høyesterett – som det sies i avsnitt 98 – at «domstolens prøving av et forvaltningsvedtaks gyldighet [...] må knytte seg til faktum på vedtakstidspunktet». Men i de tilfellene som drøftes her, må «vedtakstidspunktet» leses som «tidspunktet for omgjøringsnektelsen», gitt at omgjøringsnektelsen ikke er et vedtak. Dette bekreftes allerede av plenumsdommen selv. Omgjøring ble nektet 29. november 2010, se avsnitt 11, og det var dette tidspunktet flertallet knyttet faktumvurderingen til, se avsnitt 153. Det samme følger av en rekke andre senere avgjørelser, blant annet Rt-2012-2039 *Lengeværende barn II* avsnitt 37–39, Rt-2015-1388 *Internflukt* avsnitt 69 og 210 og HR-2021-1209-A avsnitt 61–62 og 11.

Høyesterett bruker like fullt stadig uttrykk som «vedtaket», «vedtakstidspunktet» og liknende i tilknytning til omgjøringsnektelser. Gitt at det ikke dreier seg om et vedtak, er dette strengt tatt en uriktig uttrykksmåte.

Nye lover i kraft

Denne oversikten dekker perioden 25. januar 2025–21. mars 2025:

JUSTIS- OG BEREDSKAPS-DEPARTEMENTET

- Lov 20. desember 2018 nr. 115 om endringer i **sjøloven** mv. (fjerning av vrak). (11. februar 2025.)
- Lov 28. april 2023 nr. 10 om endringer i **utlendingsloven, passloven og ID-kortloven** (biometrisk sammenligning). (14. mars 2025.)

NÆRINGS- OG FISKERI-DEPARTEMENTET

- Lov 11. juni 2021 nr. 84 om endringer i **aksjelovgivningen** mv. (åpenhet om eierskap og deltakelse på generalforsamlingen). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del II (allmennaksjeloven) § 4-5 andre ledd i kraft 1. februar 2025.)

Strafferett I: Beviskravet og kravene til domsgrunner ved domfellelse for sovevoldtekt

I **HR-2025-458-A** har Høyesterett en del generelle uttalelser om beviskravet og kravene til domsgrunner ved domfellelse for sovevoldtekt. Tiltalte var frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Han anket til Høyesterett, som enstemmig opphevet lagmannsrettens dom etter felles påstand om opphevelse fra tiltalte og påtalemyndigheten. Forsvareren og aktor la opp sin argumentasjon bredt og prinsipielt, og Høyesterett lot altså ikke muligheten gå fra seg.

De generelle uttalelsene finnes først og fremst i avsnitt 20–39. Den konkrete vurderingen fremgår av avsnitt 40–54, men også denne delen av dommen er instruktiv. I avsnitt 55–60 er det en egen drøftelse av uskyldspresumsjonen.

Dette er hovedpunktene:

Beviskravet i strafferetten – at straffskyld må være bevist ut over enhver rimelig tvil – gjelder for bevisresultatet, og ikke for de enkelte momentene i bevisvurderingen. Dette henger sammen med prinsippet om fri bevisvurdering. Her er det ikke noe nytt. Det som derimot er nytt, er hvordan Høyesterett uttrykkelig nyanserer det ved i avsnitt 26 å minne om at bevisvurderingen «likevel ikke [er] helt ubundet av normer», og videre presiserer det slik: «Et grunnleggende krav er at retten går frem på en betryggende måte som, i lys av den høye bevisterskelen som gjelder, er godt egnet til å sikre et riktig resultat. Dommerne kan ikke bygge på magesfølelse, intuisjon eller ureflektert synsing, men må gjøre en samvittighetsfull, forstandig og rasjonell vurdering av bevisene.»

Høyesterett trekker også **uskyldspresumsjonen** – at tiltalte skal anses som uskyldig inntil straffskyld er bevist – inn i dette. Under henvisning til blant annet praksis fra EMD understrekes i avsnitt 27: «Uskyldspresumsjonen har konsekvenser for hvordan domstolen bør tilnærme seg bevisene i saken: Det bør ikke søkes etter bekreftelse på en forhåndsoppfatning om at tiltalte er skyldig.» Og videre i avsnitt 28: «Domstolens behandling av en straffesak skjer med utgangspunkt i tiltalen, som presenterer hendelsesforløpet i et perspektiv der tiltalte er skyldig. Retten bør imidlertid også vurdere bevisituasjonen i motsatt perspektiv ved å stille seg følgende spørsmål: Er det mulig å forstå bevisene slik at tiltalte er uskyldig? Hvis dette fremstår som en realistisk mulighet ut fra det samlede bevisbildet, må tiltalte frifinnes.»

Her trekker Høyesterett i tillegg inn **beslutningsteori**, jf. avsnitt 29: «I beslutningsteori er det pekt på at en slik tilnærming reduserer risikoen for det som betegnes som bekreftelsesfeller eller ‘tunnelsyn’ Disse teoriene fremhever at dersom bevisene bare vurderes ut fra en hypotese om at tiltalte er skyldig, oppstår fare for feilslutninger. Det kan – på grunn av ubevisste psykologiske mekanismer – føre til at bevis som i seg selv er nøytrale eller tvetydige, ved at de også kan passe med et hendelsesforløp hvor tiltalte er uskyldig, blir bedømt slik at de underbygger straffeskyld, mens bevis som isolert sett kan tale mot straffeskyld, kan bli bortforklart eller tillagt liten vekt i den samlede bevisvurderingen.» Høyesterett presise-

rer samtidig at det ikke er grunnlag for å si noe generelt om hvordan retten skal gå frem når den tilnærmer seg bevisene i den enkelte sak, og at det ikke kreves at domsgrunnene viser at retten har vurdert bevisene i slike ulike perspektiver, med mindre det akkurat her ligger et springende punkt i saken som ellers blir stående uforklart.

Høyesterett sier også en del om **troverdighetsvurderinger**. Forsvareren hadde anført at det, som et generelt utgangspunkt, ikke er forsvarlig å domfelle en tiltalt alene basert på fornærmedes forklaring, men her gjorde førstvoterende enkelte presiseringer. For det første: «Troverdighetsvurderinger foretas ikke isolert, men inngår som del av skyldvurderingen, der det strenge strafferettslige beviskravet gjelder», se nærmere avsnitt 35. For det andre: «Vitnepsykologisk forskning viser at ytre faktorer ved en person, slik som fremtoning, kroppsspråk og måte å snakke på, gir et usikkert grunnlag for å bedømme om en forklaring er sannferdig. Det er derfor grunn til å vise forsiktighet med å trekke inn slike faktorer i troverdighetsvurderingen. Det sentrale i troverdighetsvurderingen bør være innholdet i forklaringen, og ikke det inntrykket den som forklarer seg, gir i retten», se nærmere avsnitt 36–37. For det tredje understreker førstvoterende «at fornærmedes forklaring, så langt det er mulig, må etterprøves ved at retten sammenholder den med andre bevis som kan være egnet til å svekke eller styrke den», og at forklaringen «sjelden [vil] stå alene, heller ikke i ‘ord mot ord’-saker,» se nærmere av-

snitt 38. Førstvoterende understreker at det ikke kan oppstilles generelle og bestemte krav om tilleggsbevis i denne sakstypen.

Det som ble utslagsgivende i **den konkrete vurderingen** var at lagmannsretten ikke i tilstrekkelig grad hadde gjort rede for sin bevisvurdering i tilknytning til de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten. I en tidligere avgjørelse – HR-2024-1874-U avsnitt 16 – har Høyesterett formulert regelen her slik: «Ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten må det gjøres nærmere rede for bevisvurderingen i tilknytning til de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten, jf. HR-2018-2109-U avsnitt 12 med videre henvisninger. For at en mangelfull begrunnelse skal føre til opphevelse av dommen, må sentrale punkter i bevisvurderingen bli stående uforklart, jf. blant annet HR-2024-1772-U avsnitt 21.»

Høyesterett kom også til at lagmannsretten hadde krenket uskyldspresumsjonen gjennom sin drøftelse. Bakgrunnen for dette var at tiltalte hadde tatt to nakenbilder. Tingretten kom til at det ene bildet var et seksualisert bilde av fornærmede, som var under 18 år, og at det dermed var straffbart å ta det, jf. straffeloven § 311 første ledd. Domfellelsen omfattet imidlertid ikke det andre bildet, fordi tingretten var i tvil om hvem som var avbildet og om vedkommende var mindreårig. Det var ikke anket over dette. Lagmannsretten la likevel til grunn at det var fornærmede som var avbildet på begge bildene, og benyttet begge bildene i bevisvurderingen for tiltalen

om voldtekt. Førstvoterende kunne «ikke se at det i utgangspunktet er noe i veien for å trekke inn et forhold som tiltalte er frifunnet for, som et bevismoment i vurderingen av om vilkårene for straff er oppfylt for et annet forhold», jf. avsnitt 57.

Samme sted understrekes imidlertid at dette må skje på en måte som ikke krenker uskyldspresumsjonen. Nærmere bestemt: «Domsgrunnene må ikke formuleres slik at de etterlater inntrykk av at det er tvil om riktigheten av frifinnelsen.» Lagmannsretten hadde altså ikke ordlagt seg i samsvar med dette. Her kan det for øvrig legges til at Høyesterett ikke lot krenkelsen fremgå av domsslutningen, med den begrunnelsen at det var «ikke nødvendig», jf. avsnitt 60. Dermed er den praksisen som ble etablert med HR-2018-1909-A – da med den begrunnelsen at det var «riktig [...]», selv om dette ikke tidligere har vært praksis i Høyesterett», jf. avsnitt 66 – definitivt forlatt. Dette kan nok ses i sammenheng med at det i HR-2024-826-A ble fastslått at det ikke kan kreves fastsettelsesdom i det sivile sporet for brudd på Grunnlovens menneskerettighetsbestemmelser.

Dommen er ellers velskrevet og bør bli pensum for alle dommere og advokater som går i retten. Selv om saken gjaldt sovevoldtekt, har de generelle uttalelsene – etter mitt syn – overføringsverdi til en rekke andre sakstyper. Det er vel da heller ingen dristig antakelse at dommen blir å finne i opptil flere juridiske utdrag fremover.

Nøkkelavsnitt: 24–29, 33–39, 50–54 og 61.

Barnerett:

Samvær med beskyttet eller støttet tilsyn

Etter barnelova § 42 første ledd har et barn rett til samvær med begge foreldrene, selv om de lever hver for seg. Den av foreldrene som ikke bor sammen med barnet, har rett til samvær med barnet dersom ikke annet er avtalt eller fastsatt, se § 43 første ledd første setning. Hvis samvær ikke er til det beste for barnet, skal samvær ikke fastsettes, se § 43 første ledd siste setning. Av tredje ledd følger det at det i avtale eller dom kan settes vilkår for samvær.

Blir tilsyn satt som vilkår for samværet, kan retten etter barnelova § 43 a gi pålegg om beskyttet eller støttet tilsyn. De to første leddene i bestemmelsen har denne ordlyden:

«Dersom tilsyn blir sett som vilkår for samværet, kan retten i særlege høve og der omsynet til barnet sine behov talar for det, påleggje kommunal barnevernsteneste eller departementet å oppnemne ein person som skal føre tilsyn under samvær. Retten kan gje pålegg om beskytta tilsyn eller støtta tilsyn.

Pålegget skal fastsetje dei nødvendige vilkåra for samværet, under dette timetalet og avgrensa varigheit.»

Nærmere regler om når tilsyn kan fastsettes, og om omfanget og gjennomføringen av tilsynet, er gitt i forskrift 19. desember 2013 nr. 1636 om samvær med tilsyn etter barnelova.

Høyesteretts dom i **HR-2025-382-A** gir veiledning i bruk av samvær med beskyttet og støttet tilsyn. Både de generelle redegjørelsene i avsnitt 31–51 og den konkrete vurderingen i avsnitt 52–65 er lesverdige. I den aktuelle saken hadde både tingretten og lagmannsretten kommet til at far skulle ha foreldreansvaret for barna, at de skulle ha fast bosted hos ham, og at mor skulle ha samvær med barna under beskyttet tilsyn 16 timer i året.

Høyesterett kom på sin side til at samværet skulle fastsettes til 32 timer i året med støttet tilsyn. Generelt ble det fremholdt at hovedområdet for beskyttet tilsyn er der det foreligger problematikk knyttet til vold, rus eller psykiske lidelser. Det er imidlertid ikke utelukket å benytte beskyttet tilsyn også i andre tilfeller, for eksempel der det er et særlig høyt konfliktnivå mellom foreldrene. Støttet tilsyn anvendes der det ikke er behov for overvåking under hele samværet. Denne formen for tilsyn er særlig aktuell der det er vedvarende konflikt mellom foreldrene, samt ved kontaktetablering mellom barnet og samværsforelderen.

Nøkkelavsnitt: 43–45, 49, og 63–64.

»

Strafferett II: Diverse straffutmåling

Høyesteretts dom i **HR-2025-459-A** gjaldt straffutmåling for befatning med opp mot 40 gram kokain og reiste særlig spørsmål om betydningen av stoffets styrkegrad. Stoffets styrkegrad har betydning for det generelle straffenivået, men «[d]en praktiske hovedregel er [...] at styrkegrad ikke har betydning for straffutmålingen i den enkelte sak, hvor de sentrale faktorene [...] er type og mengde stoff og i tillegg om saken gjelder oppbevaring, innførsel eller omsetning, samt tiltaltes rolle og om stoffet er til egen bruk», jf. avsnitt 14. Ved straffutmålingen kan domstolene «som utgangspunkt bygge på at stoffets styrkegrad ligger innenfor normalområ-

det», og «[b]are når det foreligger konkrete holdepunkter for at styrkegraden ligger markert under normalområdet, vil påtalemyndigheten måtte bevise at dette ikke er tilfelle», jf. avsnitt 18. Dette er i samsvar med tidligere praksis hvor det er lagt til grunn at det strafferettslige beviskravet ikke gjelder for styrkegraden i narkotisk stoff, jf. Rt-2011-654 avsnitt 11. Lagmannsretten straff på fengsel i 100 dager var «iallfall ikke for streng», jf. avsnitt 25. Denne uttrykksmåten innebærer at Høyesteretts dom ikke er noe prejudikat for riktig straffenivå i en slik sak. **Nøkkelavsnitt:** 15–20.

HR-2025-243-A gjaldt straffutmåling for

medvirkning til ran. Domfelte var noe over 18 år på gjerningstidspunktet, og det sentrale spørsmålet var om den lave alderen kunne gi grunnlag for samfunnsstraff. Utgangspunktet for straffutmålingen var «fengsel i opp mot 1 år», jf. avsnitt 19, men på grunn av formildende omstendigheter – at tiltalte hadde en betydelig mer tilbaketrukket rolle enn de andre ranerne – ble utgangspunktet redusert til 10 måneder, jf. avsnitt 20 og 21.

For adgangen til å reagere med samfunnsstraff ved lovbrudd der sterke allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende, går det «et markert skille» etter om lovbryteren var over eller under 18 år på gjerningstids-

punktet, jf. avsnitt 33. Høyesterett har «i saker der allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende med særlig tyngde, gjennomgående ansett det å være til hinder for samfunnsstraff at domfelte er fylt 18 år på gjerningstidspunktet», jf. avsnitt 29. Når dette er sagt, finnes det eksempler på at Høyesterett har bygget på kombinasjonen av domfeltes unge alder og at det var gått lang tid fra lovbruddene fant sted til sakene ble avgjort i Høyesterett, se nærmere avsnitt 31. Men dette tilleggsэлеmentet forelå ikke i den aktuelle saken. Mot denne bakgrunnen var det ikke rom for samfunnsstraff, og straffen ble satt til fengsel i 10 måneder.

Nøkkelavsnitt: 26–27 og 34.

Til slutt **HR-2025-142-A**, som gjaldt straffutmåling for seksuallovbrudd begått av en far overfor hans datter over en periode på om lag tre og et halvt år fra datte-

Nøkkelavsnitt: 17, 21 og 25–26.

Strafferett III: Drapsforsett og betydningen av nærhet til helsehjelp

Høyesterett har i **HR-2025-253-A** bidratt til ytterligere klargjøring av hva som skal til for at en gjerningsperson har drapsforsett. Dette spørsmålet har ikke alltid vært helt enkelt å håndtere, noe blant annet avgjørelsene i HR-2020-554-U, HR-2021-1207-A, HR-2022-1170-U, HR-2022-1323-A og HR-2024-148-U viser. I alle disse tilfellene ble lagmannsrettens dom opphevet på grunn av feil ved vurderingen av om gjerningspersonen hadde drapsforsett. Denne gangen ble det imidlertid ikke opphevelse.

Det var sannsynlighetsforsett, jf. straffeloven § 22, som var den aktuelle forsettsformen. Det nye med akkurat denne avgjørelsen, er at Høyesterett går nærmere inn på betydningen av konteksten for handlingen. Konteksten var her – kort sagt – at domfelte under et slagsmål i Oslo sentrum hadde stukket fornærmede i ryggen med kniv. I avsnitt 1 uttrykkes det slik at «[p]roblemstillingen er om nærheten til helsehjelp i Oslo sentrum hadde betydning for hva domfelte forsto om sannsynligheten for dødelig utfall».

I avsnitt 14–22 er det generelle uttalelser om forsettsvurderingen. Om betydningen av konteksten uttales i avsnitt 20–22:

«Det følger [...] av det jeg har sagt om at det må foretas en helt konkret vurdering, at konteksten er relevant i den grad den påvirker hvor farlig handlingen var. For eksempel vil selv en moderat stikk-skade kunne være livsfarlig om fornærmede befinner seg utendørs og langt fra folk en kald vinternatt. Den motsatte

ytterligheten vil man kunne stå overfor dersom handlingen foretas inne på et velutstyrt traumesenter med god kapasitet.

I den praktiske virkelighet står man imidlertid sjelden overfor et av disse ytterpunktene. Knivstikking skjer ofte i sentrale strøk der mennesker ferdes, men uten at det medfører umiddelbar tilgang til den omfattende og spesialiserte helsehjelpen som alvorlige stikk-skader krever. Ved slike skader vil det ofte bero på rene tilfeldigheter om den skadde kommer tidsnok frem til sykehus og blir reddet. Hvert minutt teller, og selv små forsinkelser ved utrykning eller syketransport kan bli avgjørende for utfallet. I en slik situasjon vil normalt forstandige personer ikke kunne vite om en person som er så alvorlig skadet at han eller hun vil dø uten rask medisinsk behandling, likevel mest sannsynlig vil overleve på grunn av nærheten til helsehjelp. Selv om nærheten til helsehjelp prinsipielt er relevant, kan man av disse grunner som regel utelukke at denne omstendigheten har påvirket gjerningspersonens bevissthet om sannsynligheten for dødelig utfall. Dette er også en naturlig forklaring på hvorfor nærheten til helsehjelp tradisjonelt ikke har vært trukket inn som moment i denne typen saker.

Jeg understreker at det jeg nå har sagt om den objektive sannsynligheten for dødelig utfall, ikke er avgjørende i seg selv. Forsettskravet går på *hva lov-bryteren subjektivt regnet med*. [...] »

Nøkkelavsnitt: 17 og 20–22.

Kontraktsrett: Ny høyesterettsdom om anvendelsen av avtaleloven § 36 i kommersielle kontraktsforhold

I **HR-2025-251-A** kom Høyesterett til at en oppgjørsavtale mellom seks gründere skulle settes til side i sin helhet etter avtaleloven § 36. Faktum i saken er sammensatt, og det samme gjelder jussen. Det er ikke plass til noen fullstendig redegjørelse her. Kortversjonen får bli at Høyesterett særlig la vekt på hvordan avtalen ble til og at det ble tilbakeholdt informasjon. Partene var ikke jevnbyrdige med tanke på kunnskap og ressurser, og de hadde et lojalitetsbånd seg imellom gjennom tidligere avtaler. For øvrig viser jeg til dommen, som bør leses.

Nøkkelavsnitt: 68–80, 106, 109–110 og 113–117

Straffeprosess I: Begrensning av bistandsadvokatoppdrag

Straffeprosessloven § 107 b femte ledd fastsetter: «Retten kan beslutte at bistandsadvokatens oppdrag skal avgrenses». Denne bestemmelsen regulerer ikke bistandsadvokatens rolle under hoved- eller ankeforhandling, jf. **HR-2025-418-U** avsnitt 14. I avsnitt 15 i samme avgjørelse vises det til at bistandsadvokatens rett til å stille spørsmål reguleres i § 291 a om at «[b]istandsadvokaten kan stille spørsmål til taltale, vitner og sakkyndige etter aktor og forsvarer», og det uttales videre i avsnitt 16:

«Bestemmelsen åpner ikke for å treffe beslutning forut for hoved- eller ankeforhandling om at bistandsadvokaten ikke kan stille spørsmål. I den utstrekning det er behov for å begrense spørsmålsstillingen, kan dette skje under forhandlingene etter straffeprosessloven § 278 a første ledd, blant annet om det gjelder 'spørsmål som er uten betydning for avgjørelsen, eller som er tilstrekkelig drøftet', jf. bokstav c.»

Rekkevidden av avgjørelsen kan problematiseres. I en merknad i Lovdata 12. mars 2025 skriver Hans Petter Jahre:

«Ettersom ankegjensstanden var en beslutning truffet av forberedende dommer under saksforberedelsen, kunne ankeutvalget med fordel også ha nevnt straffeprosesslovens generelle bestemmelser om adgangen til å treffe beslutninger under saksforberedelsen som ledd i rettens saksstyring, jf. straffeprosessloven § 271a første ledd. Se særlig straffeprosessloven § 273 første ledd og § 272 annet ledd, slik disse bestemmelser lyder etter lovendringen i 2021. Straffeprosessloven § 273 første ledd første punktum bestemmer at avgjørelser om saksbehandlingen skal treffes så tidlig som mulig under saksforberedelsen, og straffeprosessloven § 272 annet ledd fastsetter at retten under saksforberedelsen kan avgjøre spørsmål i tilknytning til bevisføringen. I Keiserud m.fl., Straffeprosessloven Lovkommentar, note 4 til § 272 (Juridika, bekreftet ajour per 1. september 2024) karakteriseres den sistnevnte bestemmelsen som 'en altomfattende bestemmelse om aktuelle spørsmål om bevisføringen.' Lovens ordning er altså etter lovendringen i 2021 at avgjørelser om bevisføringen under hovedforhandlingen kan og bør treffes under saksforberedelsen såfremt det nødvendige grunnlag er til stede, se generelt i Prop. 146 L (2020-2021) punkt 5.5 og 7.6.4. Hvis det under hoved- og ankeforhandling vil være aktuelt å begrense bistandsadvokatens adgang til å stille spørsmål, gir således straffeprosessloven § 273 første ledd sammenholdt med § 272 annet ledd etter mitt syn hjemmel for å treffe avgjørelse om dette allerede under saksforberedelsen. Etter § 273 første ledd annet punktum kan avgjørelsen 'likevel utsettes til hovedforhandlingen når det er nødvendig for å sikre et forsvarlig avgjørelsesgrunnlag, eller når andre forhold ellers tilsier det'»

Siste ord er neppe sagt.

Sakskostnader I: Avledet anke og sakskostnader

Når en part mangler selvstendig ankerett fordi ankefristen er overskuttet, ankeretten er frafalt eller kravet til ankegjensstanden verdi ikke er oppfylt, jf. tvisteloven § 29-5, § 29-6 eller § 29-13 første ledd, er det selvsagte utgangspunktet at parten ikke kan anke. Ordningen med avledet anke, som reguleres av § 29-7, er et unntak fra dette. I de nevnte tilfellene kan parten likevel anke, men et vilkår er at motparten har anket, og at motpartens anke ikke er begrenset til saksbehandlingen.

Motstykket til avledet anke er selvstendig anke. En selvstendig anke står på egne ben, mens en avledet anke er – nettopp – avledet av motpartens anke.

Uttrykkene selvstendig og avledet anke må for øvrig ikke blandes sammen med hovedanke og motanke. Uttrykkene hovedanke og motanke brukes mer generelt når det er anket fra begge sider. Den anken som ble inngitt først er da hovedanken, mens den anken som ble inngitt sist er motanken. En motanke kan være en avledet anke, men behøver ikke å være det.

Når en selvstendig anke og en avledet anke ender med at den påankede avgjørelsen blir prøvd, for eksempel ved at Høyesterett fremmer begge ankene etter tvisteloven § 30-4 og avsier dom, er sakskostnadsavgjørelsen stort sett ukomplisert. Sakskostnadsavgjørelsen skal treffes i den avgjørelsen som avslutter saken i instansen, her: dommen, jf. § 20-8 første ledd. Ved vurderingen av om saken er vunnet, jf. § 20-2 første og andre ledd, er det samlede utfallet avgjørende. Med andre ord skal den selvstendige og den avledede anken ses i sammenheng. Prinsipielt må dette også gjel-

Straffeprosess II: Brudd på besøksforbud i form av svar på telefonoppringninger

Borgarting lagmannsretts kjennelse 13. mai 2024 (LB-2024-69289) gjaldt spørsmål om opprettholdelse av beslag av mobiltelefon. Siktelsen gjaldt brudd på besøksforbud, jf. straffeloven § 168 bokstav b, og lagmannsretten måtte dermed ta stilling til om det var skjellig grunn til mistanke om dette, jf. straffeprosessloven § 203 første ledd første punktum og Rt-1999-1414 på s. 1415. Siktete var ilagt forbud mot – og dette er vel en formulering som går igjen i mange saker – «å oppsøke, å forfølge og på noe vis ta kontakt med» blant annen sin sønn, «verken personlig eller gjennom telefon, tekstmelding, e-post eller annen elektronisk meddelelse, brev, postkort eller annen skriftlig meddelelse, eller gjennom tredjemann».

Det angivelige bruddet på besøksforbudet bestod i at siktete «flere ganger» hadde svart på telefonoppringninger fra sønnen. Bakgrunnen for telefonoppringningene var at sønnen ville ha mer skjermtid. Noen av samtalene varte i «flere minutter».

Tingretten kom til at siktete ikke hadde krenket besøksforbudet, men lagmannsretten kom til motsatt resultat. Lagmannsretten la til grunn at «en straffbar overtredelse av et besøksforbud krever en aktiv handling fra den mistenkte», men fremholdt at «siktete [foretok] en aktiv handling da han valgte å besvare sønnens anrop». Etter lagmannsrettens syn kunne det «ikke være avgjørende at det var sønnen som ringte siktete, så lenge siktete selv valgte å etablere kontakten og gjennomføre samtalene». Også de øvrige vilkårene for beslag var oppfylt.

Siktetes anke til Høyesterett ble forkastet i medhold av straffeprosessloven § 387 a første ledd i **HR-2024-1115-U**.

Sakskostnader II: Ikke adgang til arrest for fremtidige sakskostnader

Etter tvisteloven § 32-1 andre ledd kan den som «har» et pengekrav mot en annen, begjære sikring av kravet ved arrest, så lenge også de øvrige vilkårene for arrest er oppfylt. I underrettspraksis har det visstnok vært gitt arrest for sikring av fremtidige sakskostnader, men i **HR-2025-495-U** har Høyesteretts ankeutvalg – med dissens 2-1 – avklart at det ikke er adgang til dette. Det ble særlig vist til at vurderingen av om sakskostnader skal tilkjennes, ikke bare beror på om saken er vunnet, jf. § 20-2 første ledd, jf. andre ledd, men også blant annet på om det foreligger «tungtveiende grunner», jf. § 20-2 tredje ledd. Denne vurderingen kunne etter flertallets syn ikke foretas før hovedsaken er gjennomført. Dette usikkerhetsmomentet gjorde at en saksøker ikke «har» et sakskostnadskrav før den rettsavgjørelsen som avgjør sakskostnadene, blir avsagt.

En saksøker «har» ikke et sakskostnadskrav før den rettsavgjørelsen som avgjør sakskostnadene, blir avsagt.

Testamentariske gaver er et kjærkomment bidrag til vårt arbeid. Dyrevernalliansen setter stor pris på alle som tilgodeser sin hjertesak gjennom en testamentarisk gave til dyrene som trenger det aller mest. Slik gir de dyrene en bedre fremtid.

Dyrevernalliansen hjelper dyrene som trenger det aller mest i intensivt landbruk, fiskeoppdrett, pelsindustrien og dyreforsøk. I tillegg arbeider vi for å styrke alle dyrs rettsvern.

Vi prioriterer temaer som har betydning for mange dyr, og involverer sterk grad av lidelse.

Vil du vite mer? Se dyrevern.no eller kontakt oss gjerne på telefon 22 20 16 50 eller kontor@dyrevern.no.

Dyrevernalliansen

Professor John Asland ved UiO er foreleser på Familie- og arverettsdagen.

JUS – Juristenes utdanningsenter

Faste kurs i vår

Advokatenes fagdager arrangeres ikke denne våren, men flere av de faste kursene i strafferett og straffeprosess, eiendomsrett og arbeidsrettskurset går som vanlig.

DEN ÅRLIGE ENTREPRISEDAGEN

Landets fremste eksperter deler kunnskap og erfaringer. Praktiske eksempler og faglige diskusjoner.
Tid: 28. april. **Sted:** Oslo. **Pris:** 5150 kroner.

EFFEKTIV KOMMUNIKASJON I FORHANDLINGER – MODUL 2

Evnen til å kommunisere er nøkkelegenskapen i alle forhandlinger. I dette kurset dykker vi ned i materien slik at du kan bli enda mer treffsikker i forhandlinger.
Tid: 24.–25. april. **Sted:** JUS Lab. **Pris:** 8700 kroner.

COMPLIANCE – GRUNNLEGGENDE METODIKK OG RETTSLIGE RAMMER

Ulike perspektiver på compliance-rollen. Krav og forventninger til compliance-ansvarlige, rettslige rammer for compliance. Hvordan implementere og operasjonalisere compliance i virksomheten.
Tid: 7. mai. **Sted:** Oslo. **Pris:** 3600 kroner.

FAMILIE- OG ARVERETTS DAGENE I OSLO

Fra internasjonale skifteoppgjør til komplekse spørsmål om testasjonsevne og særreie.
Tid: 22.–23. mai. **Sted:** Oslo. **Pris:** 7100 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Boken vil bli anmeldt i Advokatbladet nr. 3/2025.

Forfatter: Geir Woxholth
Forlag: Gyldendal
Antall sider: 1380
Pris: 1649 kroner

Advokatrett

Boken tar sikte på å gi en utførlig fremstilling av advokatretten - advokatloven, advokatforskriften og ulovfestet rett, samt profesjonsansvaret og kontraktsrettslige regler i forholdet mellom advokat og klient.

Den behandler også de advokatetiske normene i Regler for god advokatskikk (RGA).

– I starten av boken skriver jeg litt om makt, rett og urett, og advokatens rolle. Jeg har også skrevet litt om artikkelserien til Dagens Næringsliv om grådighet i advokatbransjen, men med en litt annen innfallsvinkel. Jeg har vært mer opptatt av å belyse bransjespørsmål på en mer nøktern måte enn DN var, sa Woxholth da boken ble lansert på et arrangement i regi av UiO.

– I boken står advokatloven sentralt, men jeg behandler også grunnleggende advokatetiske spørsmål. Det går ikke an å skille mellom etikkregler og jussregler lenger, sa Woxholth ved lanseringen.

Les mer om boklanseringen på Advokatbladet.no!

Forfatter: Erlend Haaskjold
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 728
Pris: 1029 kroner

Tredjepartsvern – en innføring i dynamisk tingsrett

Bokens formål er å gi en grunnleggende innføring i dynamisk tingsrett, som ifølge forfatteren, som til

daglig er partner i Schjødt, regnes som det mest komplekse fagområdet i formueretten. «Hovedvekten er lagt på en fremstilling av reglene for godtroervertv og kreditorbeslag. I tillegg behandles de delene av konkursretten og pantedretten som gjelder for kolliderende rettigheter i samme formuesgo-

de», skriver forlaget. Mens bokens primære målgruppe er studenter, er gjennomgangen av rettspraksis og reelle hensyn også nyttig for advokater og dommere, ifølge forlaget.

Red.: Markus Hoel Lie, Kine Steinsvik, Roger S. Mag-nussen, Stig H. Solheim, Gunnar K. Eriksen, Jussi E. Pedersen, Øyvind Ravna, Aage T. Falkanger

Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 912
Pris: 1499 kroner

Vidsyn og skjønn. Festskrift til Jens Edvin A. Skoghøy

I festskriftet til Skoghøys syttiårsdag i februar, har femti bidragsytere skrevet totalt 47 artikler.

Her er et lite utvalg av artikkeltemaene:

Juridisk metode og lederskap i

Holship-saken (*Michael Reiertsen*), Om dommerens rett til å ta dissens i et komparativt perspektiv (*Ragna Aarli*), Havnekassen, en særlig beskyttet formuesmasse (*Brynjar Østgård*), Dommaranes interne sjølvstende overfor domstolsleiar (*Eirik Holmøyvik*), Fra jury til meddomsrett. Hvilken dommersammensetning bør lagmannsretten ha? (*Tonje Vang*). Forbrytelser skal ikke lønne seg. Om potensialet i straffelovens regler om inndragning av utbytte fra straffbar handling (*Jon Petter Rui*). Double jeopardy – en godt skjult og delvis misforstått bestemmelse om skjerpet straff ved gjentakelse (*Magnus Matningsdal*). Høyesteretts ankeutvalgs kompetanse til å avsi dom i sivile saker (*Gjermund Aasbrenn*).

Klientene dine dømmer deg før du har sagt et eneste ord

Mange advokater blir sittende med utdaterte nettsider fordi tiden aldri strekker til.

I dag starter de fleste klientforhold med et Google-søk. Dukker du ikke opp i søkeresultatene, er du i praksis usynlig. Samtidig kan en utdatert nettside gi feil førsteinntrykk, og føre til at klientene går videre før en samtale i det hele tatt har funnet sted.

Så hvor starter man, og hvordan unngår man at nettsiden blir enda et tidssluk?

En løsning som har fått stadig mer oppmerksomhet er AdvokatSider.no. Tjenesten som leveres av Relax.no, er utviklet for advokatfirmaer som ønsker en profesjonell nettside som alltid fungerer, uten krav til teknisk kompetanse eller behov for tidkrevende egeninnsats.

I motsetning til tradisjonelle nettsider, der advokaten selv blir sittende med ansvaret for oppdateringer og vedlikehold etter lansering, er dette en løpende tjeneste hvor nettsiden jobber døgnet rundt hele året, uten at det bryter med arbeidsmiljøloven.

Kun for Advokatbladets lesere

Bestill en gratis tilstandsrapport innen utgangen av april, så får du tekstforfatter og kvalitetsbilder verdt **10 000** kr inkludert hvis du senere bestiller ny nettside gjennom AdvokatSider.no.

«Jeg utsatte det i årevis»

Blant advokatene som har valgt å fornye nettsiden sin, er Siri Kristin Karlsen. Hun utsatte prosessen i flere år, i frykt for at den ville bli for tidkrevende. Da hun til slutt tok steget, ble hun positivt overrasket over hvor enkelt det faktisk var.

– Jeg utsatte oppdateringen av nettsiden i flere år fordi jeg så for meg at det ville bli en tidstyv. Jeg trodde jeg måtte bruke mye tid på å ta beslutninger, skrive tekster og følge opp detaljer med utviklere. Det viste seg å være helt unødvendig, sier hun.

Hva var den største bekymringen før prosjektet startet?

– At det skulle bli mye arbeid med å utvikle nettsiden. Jeg ønsket en nettside som utstrålte troverdighet og gjenspeilet firmaets profesjonalitet, men hadde ikke tid til å sette meg inn i alle detaljene. Jeg var også redd for at prosjektet ville trekke ut i tid, og at det skulle dukke opp skjulte kostnader underveis.

Hva overrasket mest?

– At det var så enkelt, samtidig som det føltes skreddersydd. Jeg trodde jeg måtte bruke mye tid på å forklare hvordan nettsiden skulle se ut, men de forsto raskt hva jeg var ute etter. Med utgangspunkt i våre verdier, firmaets profil og hvordan vi ønsker å fremstå. Førsteutkastet føltes som en naturlig forlengelse av firmaet vårt, profesjonelt, gjennomført og i tråd med det jeg ønsket. Endringer er så enkelt som å sende en e-post.

“

Jeg visste at en god nettside var viktig, men jeg ville bruke tiden min på klienter, ikke på det tekniske. Nettside som en tjeneste har derfor vært en stor lettelse, sier Siri Kristin Karlsen, advokat og daglig leder i Advokatfirmaet Siri K. Karlsen AS.

Foto: Carolyn Selliken, Telemarksavisa

Har nettsiden hatt en positiv effekt på klienttilgangen?

– Ja, vi har merket en økning i antallet henvendelser. Tidligere fikk vi mange spørsmål om informasjon som nå ligger lett tilgjengelig på nettsiden. Klientene finner svarene selv, og vi sparer verdifull tid. I tillegg har vi blitt mer synlige på Google, noe som gjør at flere potensielle klienter finner oss via søk på tjenestene vi tilbyr. Det gir en enorm trygghet å vite at førsteinntrykket vi gir er profesjonelt, og at klientene allerede har bygd opp tillit før de tar kontakt.

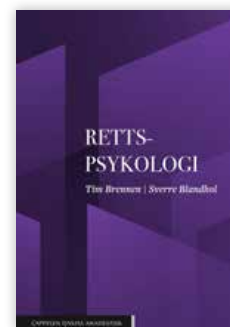
Hva vil du si til andre advokater som vurderer en ny nettside?

– Hvis behovet for en ny nettside er der, men tiden til å drive prosjektet selv ikke eksisterer, er dette en løsning jeg absolutt vil anbefale. Jeg fryktet at det ville bli upersonlig eller generisk, men nettsiden ble tilpasset akkurat slik jeg ønsket. Den krever minimal oppfølging, og vi ser allerede at den gir oss flere riktige henvendelser. Jeg tar meg av klientene, mens de tar seg av nettsiden.

advokatsider.no

Interessant om rettspsykologi

Rettspsykologi

Forfattere: Tim Brennen og Sverre Blandhol

Forlag: Cappelen Damm

Antall sider: 414

Pris: 499 kroner

Hvor ender man dersom en professor i henholdsvis psykologi (Tim Brennen) og juss (Sverre Blandhol) går sammen om å skrive en bok? Svaret har vi i boken *Rettspsykologi*, som nylig utkom.

I boken beskrives både grunnleggende psykologiske temaer som persepsjon, hukommelse og tenkning, samt mer praktiske temaer som løgn-deteksjon, hvordan avhør og vitnekonfrontasjoner bør gjennomføres, hvordan blant annet dommere kommer frem til sine konklusjoner og noen av de viktigste feilkildene i den forbindelse.

Ledetråden i boken er opplyst å være det forfatterne mener aktører i norsk rett bør vite om psykologisk forskning med rettslig relevans, særlig med tanke på det som er nyttig i praksis. Spørsmålet er om dette er en bok som blant annet advokater bør lese og som de kan dra nyttig praktisk lærdom fra?

Starter vi med innholdet helt overordnet, består boken av i alt 13 kapitler. Etter innledningskapitlet behandles troverdighet, pålitelighet og korrekthet, dernest persepsjon og oppmerksomhet. Så følger kapitler om hukommelse, det som kalles suggestibilitet, falske minner og myten om fortengning samt løgn-deteksjon. Boken fortsetter deretter med temaer om avhør, juridisk tenkemåte, bekreftelser, fortellinger og bevisbedømmelse, fornuft og følelser samt et avsluttende kapittel, som blant annet går inn på rettspsykologisk sakkyndighet.

Etter å ha lest samtlige kapitler, sitter jeg tilbake med et par overordnede inntrykk. For det første at her er det mye stoff som for så vidt er interessant, men som for en advokat nok først og fremst er nyttig å ha med seg som generelt bakgrunnsstoff, og som kan øke dybdeforståelsen innen faget rettspsykologi.

For det andre at det i flere av kapitlene er informasjon som kan ha større konkret interesse for advokater eller andre aktører innen rettspleien. Jeg tenker her for eksempel særlig på kapitlene om hukommelse og løgn-deteksjon, som

viser at man verken som advokat eller dommer bør ha overdrevne forestillinger om noe av dette. I så måte kan det for øvrig også vises til Svein Magnussens bøker om vitnepsykologi (fra 2004 og 2017).

En annen del av boken med antatt stor interesse for advokater og andre aktører innen rettspleien, er kapitlet om juridisk tenkemåte. Her pekes det på at en ting er juridisk metode og hvordan tankeprosessen til blant annet dommere bør foregå. Noe annet er hva som faktisk foregår i hodet på en dommer, herunder hva som vektlegges og i hvilken grad blant annet sympatibetraktninger spiller inn (uten at det nødvendigvis fremgår av for eksempel dommen). Forfatterne peker på at flere studier viser at advokater er dårlige til å vurdere prosessrisikoen på en korrekt måte.

Det siste kapitlet jeg særlig vil trekke frem av antatt stor interesse for advokater og andre aktører innen rettspleien, er kapitlet om bevisbedømmelse. Med utgangspunkt i prinsippet om fri bevisbedømmelse og at det ikke finnes rettsregler som styrer bevisbedømmelsen (utover enkelte «retningslinjer» som må anses fastlagt av Høyesterett), går forfatterne her inn på hvordan bevisbedømmelsen faktisk foregår.

Utover disse bemerkningene om enkelte av kapitlene, nevner jeg at fremstillingen i boken til Brennen og Blandhol gjennomgående flyter godt. Det kommer stadige interessante drypp som en advokat vil kunne ha nytte av å notere seg.

Svaret på spørsmålet ovenfor om boken *Rettspsykologi* bør leses av advokater, blir derfor ja, med den presisering at særlig advokater som enten opptrer i rollen som prosessfullmekting og/eller voldgiftsdommer trolig vil ha størst interesse av boken.

Til slutt nevnes at forfatterne etter min vurdering har nedlagt et imponerende arbeid med boken. Foruten at det gjenspeiles i selve teksten, reflekteres det også ved en avsluttende referanseoversikt på over tretti sider, som viser all den teorien forfatterne har gjennomgått og basert seg på i forbindelse med arbeidet med boken. •

Anmeldt av advokat (H) PER M. RISTVEDT, Schjødt

En stans i konvoien før grensepassering mellom Polen og Ukraina.

Advokat i spissen for konvoi til Ukraina

Tidligere i vinter ledet advokat Ole Kvåle en av sine mange konvoier fra Oslo til Kyiv med brukte biler fra Norge. Bilene skal gis bort til ukrainske soldater.

TEKST OG FOTO: ANDRÉ KJERNSLI

Det er tidlig fredag morgen i slutten av januar. Utenfor nabolagspuben Shamrock på Grünerløkka dukker det opp noen militærgrønne biler. Alle bilene har individuelle navn, er nummererte og er dekorert med logoen til Ukrainian Freedom Convoys (UFC).

Folk som passerer på vei til jobb eller skole kikker på bilene, noen lurer på hva dette handler om. Den 17. UFC-konvoien skal i lø-

pet av noen minutter sette kursen for Ukraina.

Alt dette har bakgrunn i at én mann følte et behov for å gjøre noe ekstra da Russland startet fullskala-invasjonen av Ukraina i februar 2022.

— Det var noe grunnleggende urettferdig med den russiske invasjonen som jeg reagerte på, sier Ole Kvåle, mannen bak UFC.

Kvåle er daglig leder i Advokatfirmaet Punktum i Oslo, et lite firma som er spesia-

Ole Kvåle (i midten) under overlevering av biler i Kyiv i mai 2024.

lisert i entreprise, offentlige anskaffelser og kontraktsrett.

På Facebook ba den ukrainske ambassadøren i Norge om hjelp. Kvåle meldte seg raskt til tjeneste som sjåfør.

— På det tidspunktet var jeg tydelig på at jeg kunne kjøre til den ukrainske grensen, men ikke en meter lenger, sier Kvåle.

STIFTET FORENING

Et par uker senere dro han på sitt første opp-

drag. Tilbake i Norge inviterte han venner og bekjente til å donere penger, og like etter la han i vei på en ny tur til Ukraina. Pengene brukte han til innkjøp av medisiner og førstehjelpsutstyr i Polen.

— Da var gnisten tent i meg, jeg visste at jeg bare måtte fortsette.

Kvåle fikk flere hjelpere med på laget, og innså at innsatsen måtte organiseres bedre. I september 2023 ble foreningen Ukrainian Freedom Convoys Norway (UFC) formelt stiftet.

«Det var noe grunnleggende urettferdig med den russiske invasjonen som jeg reagerte på.»

»

Ole Kvåle mottar gaver fra ukrainerne som auksjoneres ut i Norge for å skaffe penger til flere biler.

«Ukrainerne er veldig glade for at vi leverer disse bilene, de har garantert bidratt til å redde liv.»

Foreningen samler inn penger til å kjøpe kjøretøy og annet materiell som leveres til den ukrainske hæren.

Kvåle forteller om et enormt engasjement av folk som vil hjelpe til, enten det er økonomisk eller på andre måter.

— Engasjementet har ikke avtatt, snarere tvert imot, sier han.

På Grünerløkka har konvoileder Kvåle forsikret seg om at alle biler og sjåfører er på plass, og vi kan sette kursen mot Ukraina. Noen av sjåførene har vært med før, for andre er dette første turen. Selv er jeg med som sjåfør for andre gang.

Kolonnen på tolv biler kjører østover i et kraftig regnvær.

KJØPER SUV'ER PÅ FINN

— Mange synes det er skummelt å tenke på å reise inn i et land i krig, men vi pleier å si at det er bilturen på 2200 kilometer som i praksis er det farligste, sier Kvåle.

Han understreker at UFC ikke har vært involvert i alvorlige hendelser på de 17 konvoiene som hittil er gjennomført, og at alle bilene er kommet frem.

— Et fåtall av bilene har fått tekniske problemer underveis. Rekorden er vel en bil som knakk sammen på Siggerud, smiler han.

Det er dieseldrevne SUV'er med firehjulstrekk som er av interesse for UFC. Dette er ifølge Kvåle en biltype som soldatene aldri kan få nok av, og som er mangelvarer i Ukraina. Bilene er i snitt tjue år gamle og har gått fra 300.000 til 500.000 kilometer.

TO SJÅFØRER I HVER BIL

Jeg kjører sammen med min makker Øystein Klingenberg Hansen. Vi møttes første gang da vi begge deltok på en tilsvarende tur i mai i fjor. Bilen vi kjører har Øystein finansiert, og den er døpt Ingrid, oppkalt etter en av hans to døtre.

Hver bil har to sjåfører, både av hensyn til sikkerheten, og for at vi skal slippe å ta pauser underveis. Bilene må rulle for at vi skal holde tidsplanen.

Vi når havnebyen Karlskrona sydøst i Sverige i god tid før fergen til Polen går. Vel om bord spiser vi middag og signerer norske flagg. Alle UFC-bilene leveres med et flagg signert av de som deltok i konvoien, noe de ukrainske soldatene setter pris på.

VERKTØYBIL MED I FØLGET

Etter en røff fergetur med mye sjø er vi lørdag morgen fremme i havnebyen Gdynia. Derfra

– Disse bilene er utrolig viktige for oss, sa en soldat vi møtte i Lviv.

skal vi kjøre 920 kilometer til Przemyśl, en liten polsk by ved den ukrainske grensen.

Deltagerne i konvoien kjører i selvvalgt tempo, og i en app deler vi posisjon mellom oss. Bakerst kjører en bil med litt verktøy, i tilfelle uhellet er ute.

— UFC har en regel som sier at dersom bilen ikke er på veien igjen i løpet av en halvtime, er det bare å legge nøkkelen på et av hjulene og hoppe inn i en annen UFC-bil, forklarer Kvåle.

Været er heldigvis på vår side, og veiene i Polen holder høy standard.

TING TAR TID

Tidlig søndag morgen kjører vi samlet til den ukrainske grensen. Passeringen gjennom tollen kan være en tålmodighetsprøve. Spesielt på den polske siden av grensen går det sakte.

Til tross for at alle papirer er i orden, må vi tilbringe fem stive timer sammen med det polske grensepolitiet.

— Det ville være løgn å si at de polske grensevaktene spiller på lag med oss, sier Kvåle.

På ukrainsk side går det derimot raske. De har for lengst forstått hva UFC driver med, og setter pris på aktiviteten. Kvåle har opplevd å få servert kaffe og kaker på den ukrainske grensen, og for et par turer siden kom et ukrainsk barnekor og sang for sjåførene.

FERSKE KORS PÅ KIRKEGÅRDENE

Over syv timer etter at vi ankommer grensen er vi endelig på vei innover i Ukraina.

Det er ikke slik at vi ser utbombede hus overalt. I de små tettstedene vi kjører gjennom går livet tilsynelatende sin vante gang. Men det vi legger merke til, er de mange nye korsene på kirkegårdene vi passerer. Det skal ikke mye fantasi til for å forstå at dette er soldater som har ofret livet i kampen mot russerne.

Vi stopper minst mulig, så dialogen med lokalbefolkningen er minimal. Noen steder får vi en tomme opp fra sivile ukrainere som forstår hvilket ærend vi er ute i.

Bare noen få mil inn i Ukraina bryter en av bilene i konvoien sammen. I løpet av noen minutter er fem-seks andre UFC-biler på

Ole lager dekalen til en bil som er betalt av en gjeng som i mange år har arrangert lutfisklag.

I januar leverte Advokatfirmaet Punktum en bil til de ukrainske soldatene.

plass. Det er clutchen som er ødelagt, og det blir raskt bestemt at vi må forlate den.

BYGGES OM TIL AMBULANSER

Første stoppested er storbyen Lviv, under ti mil fra grensen. Her leverer vi fra oss et par biler som skal bygges om til ambulanser, og tar med oss en ferdig ambulanse som skal videre til Kyiv.

— Ambulanseprosjektet er relativt nytt, og spiller en stor rolle i evakueringen av sårede soldater ved fronten. Ukrainerne er veldig glade for at vi leverer disse bilene, de har garantert bidratt til å redde liv, forteller Kvåle.

En av medic-soldatene viser stolt hvordan en ferdig UFC-ambulanse ser ut innvendig etter at alt førstehjelpsutstyret er blitt ettermontert i Lviv.

BRENNEVIN OG GRANATHYLSE

Det utveksles også flagg og gaver. Denne gangen fikk vi et par flasker ukrainsk vodka. Ofte er gavene militære effekter som granathylser eller lignende.

— Vi lodder ut mesteparten av dette hjemme i Norge for å skaffe inntekter til nye biler, forklarer Kvåle.

For noen av de norske sjåførene stopper

André Kjærnsli er fotojournalist og droneoperatør, og arbeider som frilanser. Her på det hemmelige droneakademiet i Ukraina.

I forbindelse med treårs-markeringen av fullskalainvasjonen, parkerte UFC bil #240 foran Stortinget. Etter fem minutter måtte den fjernes (Foto: Ole Kvåle)

Ei lita jente har fått pappa hjem på perm fra krigen.

reisen her, men for resten går turen videre til Kyiv. For oss andre gjenstår det drøyt seksti mil til Kyiv. Vi må komme oss til hotellet før portforbudet inntretr ved midnatt.

Veien mot Kyiv er ikke så preget av krigen som man kanskje skulle tro. Her og der kjører vi gjennom militære sjekkposter, men bare et par av dem er bemannet. Og vi blir ikke stoppet. Inne i Ukraina kjører vi ikke samlet i konvoi, dette for å unngå å tiltrekke oss oppmerksomhet.

— En gruppe militærgrønne kjøretøy kan vekke uønsket oppmerksomhet, og selv om sjansen er liten for at noe skal skje, er dette et av sikkerhetstiltakene vi praktiserer, sier Kvåle.

KAMPEN MOT KLOKKA

Vi ankommer hotellet sentralt i Kyiv under en time før portforbudet trer i kraft. Byen med sine fire millioner innbyggere er unormalt stille.

På natten blir vi vekket av kraftige luftvernssirener, en uhyggelig påminnelse om at vi er i et land i krig. Russiske droner og raketter er på vei mot hovedstaden. Etter noen minutter blir det stille. Så hører vi lyden av drønn langt unna fra det ukrainske luftvernet som forhåpentligvis skyter ned det som kommer fra Russland. Så blir det helt stille igjen.

Tusenvis av unge menn og kvinner har dødd i krigen.

Mandag morgen møtes vi utenfor hotellet. Avtalen med soldatene er at de skal komme inn fra fronten og hente bilene før lunsj.

UFC har kontakt med faste militærenheter som vet hvilke soldater som trenger biler, og fordeler bilene etter behov. Etter bare noen minutter dukker de første soldatene opp. Noen er unge, andre eldre. Felles for dem alle er at de hadde sivile jobber før russerne invaderte.

«Jeg er lærer. Jeg jobber med IT. Jeg studerte da krigen brøt ut»

Alle har fått livene sine snudd på hodet.

EN GAMMEL KJENNING

Plutselig svinger en bil noen av oss drar kjøsel på inn foran hotellet, bil #88 HERO.

— Husker du at den var med nedover i mai i fjor, sier jeg til Øystein, som nikker.

Ut hopper to soldater som snakker svært godt engelsk. Forklaringen er de begge er fra Canada, og at de har vervet seg som fremmedsoldater på ukrainsk side. De smiler og er i godt humør, men vil ikke la seg avbilde. De færreste ønsker det, og spesielt ikke fremmedkrigerne. Ryktene vil ha det til at å ta livet av en fremmedkriger står ekstra høyt i kurs hos de russiske soldatene.

STERKE MØTER

Møtene med de ukrainske soldatene gjør inntrykk. Mange av oss har barn på samme alder som noen av soldatene vi møter. Vi spør om de har tid til å ta en matbit med oss, men de takker høflig nei.

— De svarer alltid det samme, sier Kvåle.

«Vi har ikke tid, vi har ingen tid å miste.»

Så etter noen minutters samtale, håndtrykk og gode klemmer hopper soldatene inn bilene og reiser. De er borte like fort som de kom, og nok en UFC-konvoi er gjennomført til punkt og prikke.

HEMMELIG DRONEAKADEMI

På kvelden deltar vi på en fellesmiddag med lokale frivillige. Neste dag besøker vi et hemmelig droneakademi. Droner spiller som de fleste vet en viktig rolle i denne krigen, både som angrepsvåpen og til overvåking.

Vel fremme får vi vite at droneakademiet driver med både opplæring og produksjon av droner. Fordi russerne har rettet mange angrep mot Kyiv i det siste, kan vi ikke bli med

ut i felten, men vi får fly dronesimulator, og prøve opp på montering av droner.

Hjemreisen går med tog fra Kyiv.

TAPSPROSJEKT

Noen dager senere møtes Ole Kvåle og jeg i Oslo. Han understreker at UFC ikke er en geskjeft som han eller andre tjener penger på. Om noe, så har advokatpraksisen vært skadelidende økonomisk, og han har ikke peiling på hvor mange timer han har brukt på UFC.

— Men skal man oppnå noe må man ofre noe, sier han.

Samtidig er han opptatt av å ikke ta æren selv.

— Mange mennesker gjør en innsats i UFC. Noen kjøper inn biler på Finn.no, andre henter dem og kjører dem til Oslo. Her har vi et eget team som maler og merker bilene. Og så er det selvfølgelig sjåførene.

Sistnevnte får bare dekket kostnadene til diesel og ferge mellom Sverige og Polen. Hotell, mat og hjemreise må dekkes av egen lomme.

— Til nå har over to hundre personer deltatt i konvoiene, og flere har vært av gårde mange ganger, forteller Kvåle.

Bilene UFC leverer til Ukraina blir brukt til alt fra evakuering av skadde soldater til transport av mat og ammunisjon.

— Jeg kjenner en ukrainsk droneoperatør som over tid bodde i bilen, helt ute langs fronten. Bilene har stort bruksområde for soldatene, sier Kvåle.

SAMLET INN 12 MILL. KR

UFC er helt avhengige av donasjoner, og får ikke en krone fra myndighetene. Foreningen har snart fire tusen medlemmer på Facebook, i tillegg er UFC aktive på andre sosiale medier. Det arrangeres UFC-samlinger og auksjoner for å forhindre at pengestrømmen stopper opp. Til nå har UFC samlet inn tolv millioner kroner, ifølge Kvåle.

— Jeg er imponert over givergleden hos folk, jeg skulle ønske norske myndigheter kunne vise den samme økonomiske handlekraften, sier han.

En mulig våpenhvile eller fredsavtale mellom Ukraina og Russland er nærmest daglig et tema i mediene. Det eneste som er sikkert er at alt er usikkert.

— I mellomtiden fortsetter vi i UFC å levere biler og utstyr til de ukrainske soldatene som hver dag kjemper for sin frihet. Det er mange i Norge som heier på Ukraina, sier han.

For som Kvåle ofte skriver i sine mange innlegg på Facebook i sin kamp for å skaffe penger til flere biler; «action speak louder than words». •

UFC-sjåfører møte ukrainske soldater og andre frivillige i Lviv helt vest i Ukraina.

«Til nå har over to hundre personer deltatt i konvoiene, og flere har vært av gårde mange ganger.»

Hans første**100****dager truer****100****års fremgang for barns rettigheter**

USAs bistandskutt truer Redd Barnas livreddende arbeid i 40 land. 10 millioner barn og deres familier settes i fare. Vi skal fortsette å kjempe for barna som trenger oss, men nå trenger vi deres hjelp.

Gi en bedriftsgave
reddbarna.no/bedrift

«Trump har erklært krig mot vårt rettssystem, hele det juridiske miljøet og rettsstaten»

Overskriften siterer den anerkjente føderale dommeren J. Michael Luttigs innlegg i New York Times den 23. mars i år. Advarslene mot det som nå skjer i USA, står i kø.

Den internasjonale advokatforeningen (IBA) skriver på sin hjemmeside: «Nylige angrep fra den amerikanske administrasjonen på rettsvesenet, advokatstanden og mediene – som hver for seg er en viktig bærebjelke i demokratiet – har en nedkjølende effekt både nasjonalt og internasjonalt».

USAs konstitusjon hviler som kjent på en tredeling av makten, der prinsippet om «checks and balances» skal stanse presidenter med totalitære hensikter. Dette er slik vi kjenner det også i andre demokratier som lot seg inspirere av den franske og den amerikanske Grunnloven. Som vårt eget.

Trump bruker oppsiktsvekkende metoder for å vinne makt. Universitetene, de redaktørstyrte mediene og offentlig ansatte, og andre som representerer tradisjonelle rettsstatskvaliteter, utsettes for press og angrep. Navngitte dommere henges ut i sosiale medier, der Trump krever at de som setter jussen i veien for hans presidentordrer, må stilles for riksrett. Dommeren som krevde en rettssikker prosess for deportasjonen av mer enn to hundre emigranter ble kalt en «radical left lunatic of a judge, a troublemaker and agitator.»

Allerede få dager etter valget begynte den nye administrasjonen å planlegge hvordan den kunne få kontroll over institusjoner med makt over innbyggere. Som Forsvarsdepartementet, etterretningstjenestene, Justisdepartementet og FBI.

Trump har brukt en autoritær tilnærming for å bryte gjennom konstitusjonelle og moralske forsvarsverk. Senatet og Kongressen trekker seg unna. Velgerne – mange av dem for lengst immune etter gjentatte advarsler om Trumps forakt for loven – er kanskje bekymret for oppførselen hans. Men millioner støtter ham entusiastisk og helhjertet.

Angrepene mot landets advokater er blant de farligste så langt, fordi de fremstår som relativt effektive. Hit-

til har domstolene stått imot presset, det samme har de fleste nyhetsredaksjoner. Spørsmålet er; vil advokatene klare det samme?

Inngåtte forlik mellom Trump-administrasjonen og to av verdens største advokatvirksomheter, lover dårlig.

”

Angrepene mot landets advokater er blant de farligste så langt, fordi de fremstår som relativt effektive.

Firmaet Paul Weiss inngikk forlik først, etter at det ble utstedt en presidentordre som i praksis ville ha gjort det umulig for dem å påta seg offentlige oppdrag. Firmaet Skadden inngikk forlik noen dager senere – og slapp en lignende presidentordre. Begge har lovet å jobbe pro bono for saker som støttes av Trump-administrasjonen – for henholdsvis 40 og 100 millioner dollar. To andre firmaer, Jenner & Block og WilmerHale, har heldigvis valgt

å ta presidentordrer til retten.

Mange frykter at de to oppsiktsvekkende forlikene vil dra flere advokatfirmaer med seg inn i underkastelsen. Det beste vi som advokater kan gjøre når rettsstaten utfordres, er å slå ring om den i fellesskap. Lykke til i denne krevende og avgjørende kampen, alle USAs advokatforeninger. •

Siri Teigum

SIRI TEIGUM
leder i Advokatforeningen
ste@thommessen.no

— Ikke alle egner seg til å jobbe som advokat

Hennes barndomsdrøm var å bli advokat. Men etter ett år i Thommessen og to år i Elden erkjente Kristin Juni Brataas (29) at bransjen overhodet ikke egnet seg for henne. – Jeg har en erfaring som jeg tror kan være verdifull for flere å høre om, sier hun.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

TROMSØ:

Jeg er veldig takknemlig for mine erfaringer i Thommessen og Elden. Jeg har ikke lyst til å kritisere advokatbransjen, for det er mange som har gitt meg muligheter som jeg kunne ha grepet, om jeg hadde egnet meg til det. Men jobben passet ikke min personlighetstype, sier Kristin Juni Brataas.

Hun er stipendiat ved juridisk fakultet ved UiT, Norges arktiske universitet i Tromsø, og tilknyttet forskergruppen for barnerett. Hun forsker på hva som i rettslig forstand er omsorgssvikt, og i hvilken grad omsorgssvikt mot barn kan kriminaliseres for å beskytte barn mot vold. Videre underviser hun i straffere.

Men la oss spole tilbake til 2018: Da var Brataas endelig ferdig utdannet jurist ved UiT. Da den unge kvinnen fra Asker fikk jobbtilbud som advokatfullmektig i Thommessen, var hun overlykkelig.

– Min aller største barndomsdrøm var å bli advokat. Som barn synes jeg det var dypt urettferdig å bli bestemt over, derfor ville jeg bli advokat og få kontroll, selvstendighet og autoritet. Da jeg fikk jobb i Thommessen, tenkte jeg at nå, nå begynner livet.

Hun hadde i årevis hatt en idé om at

det hun ville, var å være forretningsadvokat i Oslo.

– Den ideen hadde jeg hengt meg opp i. Det var ikke så mye pengene som motiverte meg, men status og prestisje. Den passet overens med mitt ego på den tiden.

BLE STRESSET OG UTILPASS

I advokatfirmaet møtte hun mange flinke folk, og fikk mange muligheter.

– Men jeg klarte ikke å gripe dem, og å leve opp til mine egne forventninger. Jeg husker at jeg kjente på en nesten desperat fortvilelse; hva er galt, hvorfor funker det ikke? Jeg ble veldig stresset og utilpass.

«Den store feilen jeg gjorde, var at jeg var mer opphengt i idealet av hvem jeg skulle være, sett utenfra, enn hvem jeg faktisk er.»

De negative følelsene skyldtes ikke dårlig behandling fra advokatfirmaets side, understreker hun.

– Jeg følte bare at jeg var på fullstendig feil sted. Det var et enormt personlig nederlag. Men jeg ville ikke gi slipp på drømmen, så jeg bestemte meg for å prøve meg som forsvarsadvokat i Elden.

I Elden jobbet hun bredt både med straff, barnefordeling og saker innen psykisk helsevern, og prosederte flere saker i retten.

– Som advokat kreves det at du er tilgjengelig, og at du kan håndtere

menneskeskjebner og være advokat i andres livskriser. Dette var jeg rett og slett ikke i stand til å gjøre. Jeg synes det var veldig skamfullt å innse at det som jeg hadde jobbet så hardt for, det passet jeg ikke til i det hele tatt.

IKKE ET URIMELIG KRAV

Kravet om tilgjengelighet er ikke et urimelig krav å stille, mener hun.

– Tilgjengelighet er en helt opplagt del av advokatrollen. Men dette kravet var ikke forenlig med min mentale helse, og gjorde meg så urolig.

Før hun kom så langt at hun sluttet, gikk hun gjennom en tung periode der hun slet med vonde tanker og søvnproblemer.

– Jeg måtte til slutt innrømme overfor meg selv at uansett hvor lyst jeg hadde til å være advokat, så passet jeg ikke til det.

I denne perioden kvernet et sitat av Tore Renberg rundt i tankene hennes.

– Han har sagt at «det finnes en vei der ute med ditt navn på». Akkurat den setningen fikk stor betydning for meg. Jeg kom til at jeg er ganske god til å tenke, gruble og fundere – til å forske, rett og slett. Men jeg er ikke så god til å være hands on og en bauta i andres livskriser. Men jeg er ganske god til å skrive om dem.

LIKER RO OG TANKEARBEID

– Sannheten er at jeg er en person som blir fort stresset og overveldet. Livet i Oslo var hektisk, og jeg fant ikke roen.

Kristin Juni Brataas opplevde exiten fra advokatyret som et prestisjefall. – Men nå er jeg veldig stolt over å være stipendiat. Jeg måtte endre forståelsen av min egen identitet, sier hun.

Hennes oppfordring til andre i samme situasjon er å våge å gi opp, dersom jobben ikke passer deg, eller går på akkord med dine verdier.

– Noen elsker uforutsigbarhet og spenning, og er utadvendte av natur. Andre er som meg, som liker at ting går sakte. Men det tok meg lang tid å forstå dette.

Hun er kjempeglad for at hun ikke forlot jussen.

– Jeg holdt på å miste håpet om at det fantes en vei for meg. Den store feilen jeg gjorde, var at jeg var mer opphengt i idealet av hvem jeg skulle være, sett utenfra, enn hvem jeg faktisk er, hva jeg er interessert i, og egner meg for.

LAR SEG IKKE STOPPE AV FRYKT

Bruddet med advokatyret har endret henne på flere måter, forteller hun.

– Jeg ga meg selv en leveregel, og det er at jeg aldri skal la være å gjøre noe fordi jeg er redd, kun hvis jeg ikke har lyst.

Som advokatfullmektig har hun ingen erfaringer med råkjør fra partnere i advokatbransjen, slik blant annet Dagens Næringsliv har skrevet om.

– Jeg har ikke opplevd at noen har forsøkt å utnytte meg. Derfor hadde jeg lyst til å fortelle denne historien, fordi det har vært så mye kritikk mot advokatbransjen i media. Jeg kan ikke si at kritikken er riktig eller gal. Men et viktig perspektiv i debatten, er at det ikke er alle som egner seg til å være advokat. Det er en ærlig sak. •

Jeg spurte meg selv hva jeg egentlig liker. Jo, jeg liker naturen, og jeg liker å være ute. Da jeg først bestemte meg for å legge advokatdrømmen på hylla, bestemte jeg meg for å flytte til et roligere sted, nærmere naturen.

Valget falt på Tromsø og hun søkte og fikk stipendiatstilling der. Men først hadde hun et to år langt opphold som jurist i Barne- og familiedepartementet i Oslo.

Nå har hun bodd i Tromsø siden august i 2024.

– Dette er virkelig min vei. Jeg elsker denne jobben; miljøet på fakultetet, og undervise vitebegjærlige studenter, og forskningen min om barn som utsettes for omsorgssvikt. Det er jo et tema jeg ikke hadde kommet på, om det ikke var for erfaringene jeg har fra Elden og

fra departementet. Jeg synes arbeidet er enormt meningsfylt, og tror at det går an å gjøre verden til et bedre sted.

STOLT AV VALGET HUN TOK

På spørsmål om det er noe arbeidsgiverne hennes kunne ha gjort for å få henne til å bli værende i advokatbransjen, svarer hun nei.

– Jeg er en person som trenger frihet og ro. Jeg synes ikke det er urimelig at det ikke er samme rom for dette i advokatbransjen som i academia. Advokatbransjen er ikke noe for meg, det er min konklusjon. Det har vært en veldig lang og tung prosess, og nå er dette en historie som jeg egentlig er stolt av. For selv om det føltes ut som en identitetskrise da jeg først ga slipp, så fant jeg det jeg virkelig passer til å gjøre.

Jus.no

Din kompetanseportal for juridisk etterutdanning

- Over 750 digitale kurs
- Bli JUS-abonnent og strøm så mye du vil
- Her finner du møteplassene for fagmiljøet
- Enkel kontroll og oversikt over din etterutdanning

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Sak 24-157603TVI-TTRO/TTRD

Ansvar ved bistand til aksjeinnløsning

En advokat bistod en klient med å kreve tvangsinnløsning av aksjer. Det ble inngått forlik. Klienten mente etterpå at han skulle hatt en høyere utbetaling enn han fikk i forliket. Advokaten ble holdt ansvarlig for i overkant av 13 millioner kroner.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Trøndelag tingrett avsagt 25. februar 2025 (sak 24-157603TVI-TTRO/TTRD).

Bakgrunnen for saken var at advokat A bistod klient B med å fremme krav om innløsning av aksjer i selskapene C, D og E («selskapene»). B hadde aksjer i selskapene sammen med sin bror, hvor det hadde oppstått samarbeidsproblemer. Det ble tatt ut stevning. Selskapene bestred at vilkårene for innløsning var oppfylt. Underveis i prosessen ble det inngått forlik om innløsning mot en verdi som skulle fastsettes av to uavhengige sakkyndige i henhold til avtalt mandat. Innløsningssummen etter forliket ble 3.733.837 kroner.

Klienten ville ikke akseptere innløsningssummen, fordi han mente verdien var for lav.

Selskapene tok ut søksmål mot klienten med krav om oppfyllelse av forliksavtalen. Advokat A innga tilsvær på vegne av klienten, men fratrådte senere oppdraget. I sak fra Hålogaland lagmannsrett ble plikten til innløsning fastslått og til den sum de sakkyndige hadde fastsatt i tråd med forliket.

Klienten fremsatte deretter krav om erstatning mot advokaten. Klienten mente advokaten hadde vært uaktsom i sin bistand med saken. Advokaten avviste å være ansvarlig, og saken ble brakt inn for tingretten.

STRENGT ANSVAR

Tingretten viste til at advokater har et strengt profesjonsansvar, som stiller krav om «høyt kvalifisert og spesialisert rådgivning». Retten la til grunn at

advokaten ikke hadde gitt nødvendige råd om prosessrisikoen ved tvangsinnløsning. Retten viste videre til at advokaten sannsynligvis ikke var kjent med at klienten kunne tvunget fram bytte av styreleder / møteleder ved bruk av mekanismene i aksjeloven § 5-17 og § 6-26, som kunne fremtvunget en bedre løsning for klienten. Slik man-

særlig kompetanse som klienten ikke hadde.

Klienten forstod således ikke verdsettelsesmekanismen som han forpliktet seg til å benytte og den risikoen som lå i verdsettelsen. Etter rettens syn var det ingen holdepunkter for at advokaten gjorde klienten kjent med denne risikoen, eller andre verdsettelsesmetoder som kunne vært benyttet.

Klienten hevdet advokaten hadde beregnet at verdien på aksjene hans i størrelsesorden 20-22 millioner kroner da avtaleutkastet forelå, mens advokaten mente han hadde lagt til grunn en verdi på 14-15 millioner. Etter rettens syn var det uten betydning om vurderingen var 14 eller 22, og at unnlatelsen av å gi klienten informasjon om risikoen og alternativene var erstatningsbetingende uaktsom.

Retten mente videre at det var overveieende sannsynlig at klienten ikke ville inngått avtalen om han hadde fått informasjon om risikoen. Ved tapsutmålingen tok retten utgangspunkt i hva som var aksjenes virkelige verdi da avtalen ble inngått. Denne ble fastsatt til 17.113.247 kroner. Med fradrag for det mottatte, ble tapet fastsatt til kr 13.379.410 kroner.

Selv om advokaten kun hadde forsikringsdekning for åtte millioner kroner, fant retten ikke grunnlag for lemping. Retten fant heller ikke grunnlag for at klienten hadde medvirket til tapet.

Klienten fikk deretter tilkjent erstatning på 13.379.410 kroner, og sakskostnader på 560.500 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

”
En forståelse av
verdsettelsesprinsippene
som ble angitt i avtalen
forutsatte ifølge retten en
særlig kompetanse som
klienten ikke hadde.

glende veiledning var kritikkverdig, men ikke tilstrekkelig for ansvar.

RÅDGIVING VED FORLIK

Retten vurderte deretter om advokaten var ansvarlig som følge av forliksinngåelsen. Retten uttalte at advokater i denne sammenheng må gi klienten informasjon og råd, slik at klienten kan ta informerte valg.

Retten viste til at det ble avtalt en mekanisme for verdsettelse av aksjene som klienten ble forpliktet til å selge aksjene for, og som det ikke senere var anledning til å angripe. En forståelse av verdsettelsesprinsippene som ble angitt i avtalen forutsatte ifølge retten en

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT	
 Guri Uvsløkk Vagnildhaug Bjerkan Stav Advokatfirma AS Trondheim	
NYINNMELDTE	
Advokatfullmektiger	
Ager Jonathan Vincent Maximilian Gjermunds Brækhus Advokatfirma AS Oslo	
Akhtar Waseem Logos-Advokatene, Erlend Rignes Efskind Oslo	
Amundsen Jenny Johnsrud Advokatfirmaet Bjørge-Skaaraas & Co AS Sarpsborg	
Angell Monica Advokatfirmaet Arntzen AS Oslo	
Bendixen Endre Advokatfirmaet Anders Folkman AS Grimstad	
Bernacka Martyna Magdalena Advokat Kristine Breistein Drake Sandvika	
Bjørneboe Simen Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo	
Bones Julia Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS Oslo	
Brandsberg Marte Advokatfirmaet Lexis AS Oslo	
Bratli Victoria Dahle ECIT Law Advokater AS Hønefoss	
Breidvik Sunniva Advokatfirmaet Bredesen AS Mosjøen	
Brodshaug Martine Andréa Fuglestad Dæhlin Sand Advokatfirma AS Oslo	
Bull Agnethe CMS Kluge Advokatfirma AS Oslo	
Calisch Ulrikke Østberg Advokatfirmaet Arntzen AS Oslo	
Coskun Kubra Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo	
Drosu Victor IOM Law Advokatfirma AS Son	
Ekrem Nora Advokatfirmaet BAX AS Oslo	
Ellingsen Nora Holm Advokatfirmaet Selmer AS Oslo	
Elmenhorst Nicole Liacopoulou Advokatfirmaet Haavind AS Oslo	
Engebretsen Oda Toll Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo	
Enger Axel Johan Pallisgaard Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo	
Falksete Esten Advokatfirmaet Haavind AS Oslo	
Fenstad Daniel Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo	
Fimland Andrea Dahl-Michelsen Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen	
Finjarn Christine Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo	
Finsrud Helene Cecilia Advokatfirmaet Tønset AS Lillestrøm	
Fjordbo Erika Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo	
Fogelstrand Mai Fen Fase Advokatene AS Lørenskog	
Gausdal Tor Magne Advokatfirma Lindov AS Kvinesdal	
Gjerløw Camilla Victoria Martinsen KPMG Law Advokatfirma AS Drammen	
Gullaksen Sofie Osloadvokatene AS Oslo	
Gundersen Charlotte Louise Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo	
Hagen Teodor Dalseng Advokatfirmaet Selmer AS Oslo	
Hagen William Takle Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo	
Hansen Linn-Kristine Advokatfirmaet Eriksen AS Tromsø	
Hatløy John Olav Hofseth Kvale Advokatfirma DA Oslo	
Hjellset Kristian Bull & Co Advokatfirma AS Oslo	
Hoel Marte Advokatfirmaet Dehn DA Sandvika	
Holme Ina Linn Advokatfirmaet Solver AS Lysaker	

Holte Henrik Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo
Jacobsen Johanna Viola Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Johansen Jenny Fadnes Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Kårhus Tiril Advokatfirmaet Sulland AS Oslo
Larsen Amina Elden Advokatfirma AS Haugesund
Levernæs John-Harald Stillesby Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Loem Helene Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Lund Kristin Huse Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Marthinsen Kamilla Littler Advokatfirma AS Oslo
Mjøs Thomas Advokatfirmaet Schjødt AS Oslo
Musichi Bardh BDO Advokater AS Oslo
Nielsen Isak Wilhelmsen Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Nirmalanathan Sivaani Advokat Ann Helen Aarø Oslo
Næsse Ingrid Pauline Compati Advokater AS Oslo
Omholt-Jensen Espen Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Orskaug Anna Skaret Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Ottemo Håvard Sveier Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Paulsen Maria Tofte n Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Poupart Daniel Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Prabhakar Sarita Disha Advokatfirma DLA Piper Norway DA Oslo
Raja Binish Iqbal Advokatfirma Suleiman & Co Oslo
Ravndal Guro Bakken Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Reinfjell Ellen Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS Trondheim
Richardsen Anna Serine Kvale Advokatfirma DA Oslo
Rikardsen Charlotte Kvale Advokatfirma DA Oslo
Rosvoll Benedikte Elise Hagerup Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Ruud Martine Marlene Advokatfirmaet Tønset AS Lillestrøm
Rø Kajsa Sunniva Maria Johansson Advokatfirmaet Torgersen AS Billingstad
Sandberg Pernille Halvorsen Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Sedal Celine Maria Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Sigerstad Rikke Furulund Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Simsek Selma Syljeset Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Skålevåg Silje Marie Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Spæren Solveig Renate Advokatfirma Olafsen AS Drammen
Steinbakken Jonas Ro Sommernes Advokatfirma DA Oslo
Steinholt Jørgen Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS Trondheim
Sæther Jens Kristian Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar
Tellemann Elerine Amalie Steinholt Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Toreskaas Marcus Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Tronerud Tuva Hansen Advokatfirmaet Fusche Jenssen AS Kongsberg
Trøen Linn Johanne Shi Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo
Vedvik Jonatan Andersen Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Vikse Hannah Bergflødt Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Wiig Kari Johanna Igelbu Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Wolf Marie Johanne Danielsen Advokatfirmaet Andenæs DA Oslo
Wormdahl Rikke Advokatfirmaet Sterri, Rehman & Henriksen AS Oslo
Wyke Liam Carl Bjørnskau Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo

Fullmektig hos internadvokat
Asak Serianne Solberg Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Jarlsby Astrid Struve Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Jensen Evelyn Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Jønsson Magnus Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Klemp Johannes Emanuel Fremtind Forsikring AS Oslo
Knudsen Marte Charlotte Convene AS Sandane
Weber Ruben Yogavarathan B.A.C.H. AS - Bygdøy Allé Claims Handling AS Oslo
Fullmektig hos offentlig advokat
Amundsen Knut Tobias Løkken Sykehusinnkjøp HF Oslo Grev Wedels plass Oslo
Johnsen Karoline Ostad Bodø kommune Bodø
Lauvrak Silje Årnes Kristiansand kommune Nodeland
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Johnsen Silje Norges Automobil-Forbund NAF Oslo
Moe Maren Synnøve Yrkestrafikkforbundet Oslo
Internadvokat
Heylen Patricia Jane Aker BP ASA Lysaker
Jacobsen Anja Engen Avinor AS Gardermoen
Jarbo Fredrik Hartvoll Nordic Semiconductor ASA Trondheim
Parsa Fujan DNV AS Høvik
Stensrud Elsa Brandt Telenor ASA - Group Legal Fornebu
Offentlig ansatt advokat
Flobergseter Mari Enger Arbeids- og Velferdsetaten Hamar
Løvold Maren Kristine Nilsen Færder kommune Nøtterøy
Småland Therese Statsforvalteren i Møre og Romsdal Molde
Privatpraktiserende advokater
Gjerde Marit Advokatfirmaet Responsa AS Stord
Kristiansen Ole-Magnus Advokatfirmaet Haavind AS avd. Bodø Bodø
Moxness Birger Olav Advokatfirmaet MSC AS Ski
Sjøtun Erling Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Skaug Ellen Christina Xylander Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS Drammen

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Berger Andreas Advokatfirmaet BAHR AS Oslo
Fjellvang Emil August Apex Advokatfirma AS Oslo
Floer Henrik Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Lillestøl Christoffer Naustvåg Advokat Siri Øvstebø AS Stord
Michalsen Ole-Kristian KPMG Law Advokatfirma AS Oslo
Westvang Per Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Fullmektig hos internadvokat
Rauan Aleksander Nilsen Storebrand Livsforsikring AS Lysaker
Øystå Cordelia Annette Brenden Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Internadvokat
Graff Henriette Elizabeth Bøe Equinor ASA Fornebu
Korsmoe-Knudsen Anne-Therese Frende Skadeforsikring AS Bergen
Nøkling Oskar Andreas Intility AS Oslo
Ueland Yngve Statkraft Group Tax Oslo
Offentlig ansatt advokat
Fikseaunet Tarjei Trøndelag Fylkeskommune Steinkjer
Lervik Finn Møre og Romsdal fylkeskommune Molde

Simonsen Martin Haaland Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten Bergen
Organisasjonsadvokat
Brautaset Margrethe Iren Næringslivets Hovedorganisasjon NHO Oslo
Daaland Heidi Beate Norsk Fysioterapeutforbund Oslo
Eide Erlend Smith Econa Oslo
Kongsli Johan Christian Finansklagenemnda Oslo
Privatpraktiserende advokater
Abrahamsen Ellen Dannevig Advokatfirmaet BAX AS Oslo
Aksnes Mari Sørensen Advokatfirmaet BAHR AS Oslo
Ehrenclou Alfred Andreas Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Enkerud Erling Nicolai Advokatfirmaet Solver AS Lysaker
Finnbakk Håkon Reiten Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Hamzeloee Homayoun Advokatfirma Kleven & Kristensen DA Oslo
Hodne Eli Legacy Advokatfirma AS Stavanger
Jorek Michal Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Kruse Oda Adviso Advokatfirma AS Ålesund
Pache Anouchka Teresa Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Sjølett Hilde Charlotte Barnejuristen Advokat Sjølett Nøtterøy
Svendsen Anders Advokatfirmaet MSC AS Ski
Todorova Djulia Galinova Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Wessel Siri Ross Elden Advokatfirma AS Oslo
Willumsen Egil Advokatfirmaet Schjødt AS Stavanger
Yousef Rabie Dani Advokat Yousef Oslo

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Halvorsen Frode Seim Bergen
Kulblik Roy Peder Elsnesvågen

50 år siden BETENKELIG SAMARBEID Norsk kriminaljournalistikk er fokusert om de alvorlige voldsforbrytelsene som etterlater inntrykk av at vi lever i et voldssamfunn, enda de utgjør en forsvinnende liten prosent av det samlede antall forbrytelser. Denne måten å behandle sakene på etterlater en korsfestholdning blant leserne som gir små muligheter til å vinne forståelse for reformer i behandlingen av forbryterne, og enda mindre mulighet for forståelse for at kriminalitet er avvik. (...) Det er betenkelig når politiet gjør samarbeidet med pressen til et system. Enda verre er det når pressen selv setter samarbeidet i system – og belønner politiet med julebord som takk. <i>Norsk advokatblad, nr. 6, 1975</i>

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 23. mai. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ELISABETH BJELLAND har sluttet i Kommuneadvokaten i Randaberg og begynt i Kommuneadvokaten i Sola.

ADVOKAT HARALD SÆTERMO har sluttet i Rime Advokatfirma DA i Oslo og startet opp LEXOSLO Advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT CHRISTIAN STEEN ERIKSEN har sluttet i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Skagastøl DA i Oslo.

ADVOKAT ESPEN KOLFLAATH har sluttet i Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Frøy AS i Lysaker.

ADVOKAT LARS JØSTENSEN HAR SLUTTET i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og tiltrådt som partner i CMS Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT KITTY MOSS SØRENSEN har sluttet i Codex Advokat Oslo AS i Oslo og begynt i Dæhlin Sand Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT TOM ISAKSEN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Porsgrunn og begynt i Tietoenvy Norway AS på Fornebu.

ADVOKAT CHRISTIAN HAUSVIK har sluttet i HLT Advokatfirma AS på Bønes og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen.

ADVOKAT TUVA SØRBY har sluttet i Fulford & Tyr advokatfirma AS i Drammen og begynt i Aurlen Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT SOFIE FOSHAUG har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Glittertind AS i Oslo.

ADVOKAT THERESE KRISTIANSEN har sluttet i Advokatfirmaet Glittertind AS i Oslo og begynt i Rambøll Norge AS i Oslo.

ADVOKAT AAGE KOLDERUP MICHELSEN har sluttet i HLT Advokatfirma AS på Bønes og tiltrådt som partner i Law.no Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT ØSTEIN SANDSTÅ JACOBSEN har sluttet i Ryger Advokatfirma AS i Bergen og tiltrådt som partner i Stiegler Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT TOYA R. HARRONG COWIE har sluttet i Aragorn Finans AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet MSC AS i Ski.

ADVOKAT HELGE JELLESTAD ANDERSEN har sluttet i Odin Advokat AS i Bergen og begynt i Stiegler Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT STEINULF TUNGESVIK har sluttet i HLT Advokatfirma AS på Bønes og startet opp Advokat Tungesvik AS i Bergen.

ADVOKAT VALON KRASNIQI har sluttet i Advokatfirmaet Skaun AS i Sandefjord og tiltrådt som partner i Tenden Advokatfirma ANS i Tønsberg.

ADVOKAT ANDREAS DAHLEN RØIJEN har sluttet i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og begynt i SpareBank 1 Markets AS i Oslo.

ADVOKAT INGER JOHANNE HEGGDAL har sluttet i Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS i Oslo og begynt i Brækhus Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT VICTORIA HOLMEN har sluttet i Advokat Victoria Holmen i Oslo og tiltrådt som partner i Elden Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT CHRISTIAN BOHNE har sluttet i Advokatfirmaet Kjær DA i Kristiansand og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig DA i Kristiansand.

ADVOKAT ESKIL ROAR LOBBEN har sluttet i Fulford & Tyr advokatfirma AS i Drammen og startet opp Advokat Eskil Roar Lobben i Hokksund.

ADVOKAT TINA HOVLAND BARGÅRD har sluttet i Equinor ASA avdelingskontor Bergen og begynt i Eviny AS i Bergen.

ADVOKAT IDA KRISTINE HJORTESET har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Bresto Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT HJALMAR STORRVIK har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Bresto Advokatfirma AS i Oslo.

ASTRID FOYN-BRUUN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Bresto Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT TARJE NEERGAARD har sluttet i Sandefjord kommune og begynt i Larvikadvokatene AS i Larvik.

ADVOKAT CHARLOTTE HAFSTAD har tiltrådt som partner i Ræder Bing advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT TOM EIVIND HAUG har sluttet i Advokatfirmaet Berngaard i Oslo og tiltrådt som partner i Ræder Bing advokatfirma AS i Oslo.

Arrangør Markus Hoel Lie, Jens Edvin Skoghøy, påtroppende høyesterettsdommer Tonje Vang og høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund. Foto: Nina Schmidt

Skoghøy hedret: - En juridisk gigant

Den tidligere høyesterettsdommeren ble hyllet i et eget symposium for sin avgjørende betydning for utviklingen av Det juridiske fakultet ved UiT, og for sine viktige bidrag til rettsutviklingen.

Fredag 14. februar var store deler av den norske jusseliten samlet til Skoghøy-symposium ved Det juridiske fakultetet ved UiT - Norges arktiske universitet i Tromsø. Anledningen var Jens Edvin Skoghøys 70-årsdag.

På programmet stod foredrag av EFTA-dommer Michael Reiertsen, høyesterettsdommer Aage Thor Falkanger og tidligere høyesterettsdommer Magnus Matningsdal.

Skoghøy fikk også overrasket et festskrift på nær ni hundre sider forfattet av en lang rekke kjente norske og skandinaviske jurister.

– Det som karakteriserer deg som jurist, er dine enorme kunnskaper på en rekke fagområder kombinert med analytiske evner. Jeg kjenner ingen med så mye kunnskap, og den har du anvendt på en imponerende måte, sa Matningsdal.

– Kjære Jens Edvin. Du har som følge av dine kunnskaper, dine holdninger til faget og holdninger til Høyesteretts rolle, gjennom dine førstevoteringer, dissenser og enorme antallet begrunnede avgjørelser i ankeutvalget, gitt viktige bidrag til rettsavklaringen og til rettsutviklingen. Og i tillegg kommer alle dine bidrag i rådslagingene og utformingen av andres dommer. Du har kort sagt vært en av de virkelig store dommerne etter andre verdenskrig, og det har vært en glede å være din kollega i over tjue år, sa han.

ANNONSE

Veldrevet advokatfirma vurderes overført til ny eier

På vegne av et veldrevet advokatfirma vurderes nå overføring av eierskapet til ny eier. Selskapet holder til i moderne lokaler i Bergen sentrum, og har sin kjernevirksomhet innenfor barne- og familierett.

For ytterligere informasjon:

Advokat Augund M. Krogh
augund@stranden.no / 920 48 148

Advokat Harald F. Strandenes
harald@stranden.no

Selskapet har 6-10 ansatte, og leverer jevnt gode resultater for eier. Selskapet representerer en unik mulighet for advokatforetak som ønsker å utvide sitt forretningsområde, eller for individer som ønsker å overta en allerede etablert praksis.

Advokatfirmaet MNA
STRANDENÆ

— En trend at ting blir større

Stadig økte krav til rutiner og kostbare advokatsystemer fikk Ståle Lund Johansen og Larvikadvokatene til å flytte til større lokaler, slik at de kan få plass til flere kolleger som de kan dele utgifter og arbeid med.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Larvik er byen som har ført an i kampen mot inntekts-systemet for kommunene.

«Om Larvik hadde fått like mye i skatt og tilskudd fra staten per innbygger som Bærum, ville vi hatt 478 millioner kroner mer hvert eneste år å skape velferd og byutvikling for», skrev kommunen på sin egen hjemmeside etter debatter på NRK og Arendalsuka i 2023.

Den forskjellen utgjør mer enn ti prosent av hele kommunebudsjettet.

— Men det skjer også mye positivt i Larvik, og det er en del virksomheter her som går bra, sier Ståle Lund Johansen.

Han holder til i lokaler som er et bevis på nettopp det: På Sanden Brygge, ut mot Larviksfjorden og ferdigbygd nettopp i 2023.

Treschow-Fritzøe er den største enkeltbedriften i Larvik og står også bak utbyggingen av Sanden Brygge. Larvik er en stor skogkommune, med samme Treschow-Fritzøe som største skogeier, og også på norgestoppen på dyrking av poteter og grønnsaker på friland.

Ståle Lund Johansen trekker frem naturen, sommermulighetene og Larvik som turiststed som det beste med byen. Larvik er den kystkommunen i landet som har flest hytter.

— **Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Larvik?**

— Det å være advokat i en småby betyr at vi driver juridisk landhandleri og jobber bredt innenfor flere områder. Men det er ikke så mange utfordringer, vi har det veldig bra som advokater i Larvik.

— **Og det morsomste?**

— Friheten vi har. Vi driver som kontorfellesskap, der åtte advokater ble til ni nå fra mars, men med hvert vårt foretak. Det gir stor grad av frihet og fleksibilitet, og det er ingen som legger seg opp i hvor lenge vi jobber eller hvor mye. Ingen faktureringskrav fra sjefen. Det er verdifullt. Og så jobber vi bredt. Noen ganger kan jeg være misunnelig på dem som bare jobber med ett område, men det er noen fordeler med ikke å gjøre det.

— **Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?**

— Stadig økte krav til hvitvaskingsrutiner, GDPR, rapportering og offentlige krav til advokatvirksomhet, i tillegg til at

en del av advokatsystemene koster penger som gjør det nødvendig å være av en viss størrelse. Det er noe av grunnen til at vi har fått nye lokaler hvor det er mulig å knytte til oss noen flere advokater. Det er en trend at ting blir større, og vi konkurrerer mot de store firmaene i de store byene. Ellers opplever vi jo at det er god tilgang på oppdrag.

— **Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?**

— Det har ikke vært noen konkret stor sak, men de siste årene har jeg jobbet veldig mye med konkurser.

— **Er det noen trender på det området?**

— Det er vanskelig å si om det er noen trend eller om boene kommer i rykk og napp, men det har vært noen store konkurser i det siste. Det er også noen bransjer nå som sliter veldig, og særlig eiendomsbransjen. Jeg fikk nylig en hytte-

utbygger som gikk konkurs, og de forteller at det har vært helt bråstopp i hyttesalget.

— **Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?**

— Jeg vet ikke. Generelt har jeg jobbet relativt bredt helt siden jeg var ferdigutdannet, og det er ikke én konkret sak jeg tenker at jeg har lært mest av. Jeg var forsvarer i en stor korrupsjonssak som gikk over tre måneder i tingretten og to ganger tre måneder i lagmannsretten. Jeg vil ikke si at det er den jeg har lært mest av, men det er utfordrende når det er en så stor sak.

— **Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?**

— Det har vært tema i det siste, ikke minst i Advokatbladet: Reglene rundt behandling i forliksrådet er noe vi tenker at man med fordel kan se på, blant annet domskompetansen der. I mange saker er det ikke sikkert at det er hensiktsmessig at det er obligatorisk med forliksrådsbehandling.

Forliksrådet består som regel av ikke-jurister, og det er ikke alltid de har kompetanse og oversikt til å avgjøre saker forsvarelig. De setter kanskje av en halvtime til saken, og vet ikke hvor mye tid de får til å forberede seg. Det er noe med samlebåndspreget som kan gå ut over forsvarligheten.

— **Hva er bra og ikke fullt så bra med den nye advokatloven?**

— Det er fint å få alt samlet. Den betyr bedre oppfølging av

Ståle Lund Johansen og Larvikadvokatene har kort vei til fjorden.

NAVN: Ståle Lund Johansen

ALDER: 44 år

STILLING: Advokat i eget foretak og styreleder i Larvikadvokatene.

SPESIALITET: Konkursbobehandling.

SKREV SPESIALOPPGAVE OM:

Tilståelsesrabatt i straffesaker

FAMILIE: Gift, en sønn på 15 og en datter på 13 år.

BOSTED: Helgeroa

OPPRINNELIG FRA: Hjuksebø, som den gangen var en del av Sauherad.

advokatfirmaer, og at det skal være en utpekt advokat som skal føre tilsyn med advokatfullmektigen, tenker jeg høres fornuftig ut. Noe negativt har jeg ikke reflektert over. Jeg har ikke dykket så dypt inn i loven.

— **Bruker du eller kontoret ditt kunstig intelligens i arbeidet?**

— Litt, men der kunne vi sikkert blitt flinkere. Vi prøver i hvert fall i kontorfellesskapet å bruke en del på å kjøpe alt av juridiske hjelpemidler, fra Lovdata til ulike saksbehandlingssystemer. Det er noe vi prioriterer. Så kan vi helt sikkert bli flinkere på KI. Jeg er helt sikker på at det er viktig og ikke bare er et blaff.

— **Er det et verktøy du har spesielt stor nytte av i dag?**

— Jeg er veldig fornøyd med Legala. Det er et konkursbosystem som jeg egentlig vil anbefale alle som holder på med

konkurser å bruke. Det har lettet hverdagen min og gjort arbeidet mye enklere og bedre.

— **Hvem er ditt faglige forbilde?**

— Generelt lærer man jo noe av de kollegaene man har hatt. Mange advokater ute i distriktene er veldig flinke, ikke bare de kjente. Det er advokater som er helt anonyme, men som jeg kan bli imponert over. Hvis jeg skulle si noe om faglig utvikling, er det at jeg har vært dommerfullmektig. Det kan jeg anbefale nyutdannede jurister. Det er givende for egen utvikling.

— **En bok som har vært med på å forme deg?**

— Jeg skulle lest flere bøker, men det er rett og slett bare blitt nedprioritert. Skjønnlitteratur blir begrenset til ferier og sånt.

— **Hva var den siste boken du leste?**

— «Å vanne blomster om kvelden» av Valérie Perrin. •

En tapt drøm om å bli rockestjerne

Som liten ville Thomas J. Fjell bli som sine bråkete forbilder i grunge-rocken, men hans musikalske løpebane ble som tverrfløytist i skolemusikken. I dag sverger han fortsatt til grunge, og reiser rundt i Europa for å se sine helter på turné.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

La oss skru tiden tilbake til midten av 80-tallet. I Seattles undergrunn vokser det frem en hard og bråkete subkultur, som opponerer mot det etablerte og roter det til i musikkens verden. Plutselig er både rock, metall, punk og indie blandet sammen til en egen alternativ sjanger. Vi snakker selvsagt om grungens røffe riff.

Det er her Thomas J. Fjell kommer inn. Mannen som ble partner i Grette og ekspert på både transaksjoner, restruktureringer, aksjonærkonflikter og M&A, men som egentlig fantaserte om å innta scenen som gitarist.

– Jeg er veldig interessert i musikk. Og da hovedsakelig musikk som preget min ungdomstid. Det går mye i «grunge»: Nirvana, Pearl Jam, og Pixies.

Selv om Kurt Cobain, Eddie Vedder, og Black Francis var de store heltene i ungdomstiden, var Fjell selv langt fra en rocker. Han spilte nemlig tverrfløyte i Asker musikkorps.

– Det var min mor som var pådriver for dette. Selv hadde jeg lyst til å lære meg å spille gitar. Fløyte er tross alt et ganske lite rockete instrument, erkjenner han.

Da koronapandemien brøt ut, var derfor planen å ta igjen det tapte. Det ble likevel med tanken.

– Jeg er nok mer av en forbruker av rock, enn en utøver. Jeg skulle likevel fortsatt ønske at det var gitar og ikke fløyte jeg lærte i oppveksten. Da hadde jeg nok vært på scenen, og ikke blant publikum i dag, sier han humoristisk.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Jeg var på konsert med The Smashing Pumpkins i Berlin i fjor. Det var utrolig bra. I sommer skal de spille i Trondheim. De som ikke allerede har sett dem, bør få med seg denne konserten. Utover det skal jeg på den første av Oasis sine konserter i Manchester i sommer. Det tror jeg blir gøy.

– Hva gjør sterkeste inntrykk på deg –

Serietips!

HVEM: Thomas J. Fjell
TITTEL: Partner
ARBEIDSSTED: Grette
ALDER: 52 år
SIVILSTATUS: Gift, tre barn
SPECIALISERING: M&A, restrukturerings og insolvens, finansiering, selskapsrett og virksomhetsstyring.

– Jeg var på konsert med The Smashing Pumpkins i Berlin i fjor. Det var utrolig bra.

Podkast-tips!

bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Det er musikk jeg er mest opptatt av. Teater kan også være morsomt, men min forståelse er begrenset. Jeg lander derfor på musikken.

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Ja! Jeg er veldig glad i podkastformatet. Jeg liker at man får god tid til å dykke ned i et tema og lytte til interessante diskusjoner. Akkurat nå hører jeg på podkasten til Ole Robert Reitan, «Hos Ole Robert», og den amerikanske podkasten «Pivot» som handler om teknologi, næringsliv og politikk.

– Hva er din favorittserie på TV/streaming for tiden?

– Jeg ser på en spennende serie om

Rostov-familien i Moskva. Hovedpersonen, Alexander Rostov, blir fengslet på et hotell under starten på revolusjonen i Sovjet. «A Gentleman in Moscow», heter den. Men min favorittserie gjennom tidene må være Sopranos. Den har jeg sikkert sett fem ganger, minst!

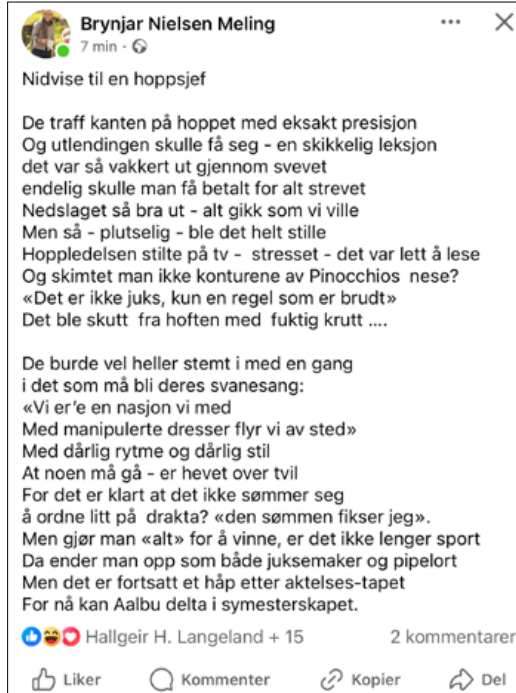
– Jeg kan ikke forstå at Suits og Succession er blitt så store suksesser. De er utrolig urealistiske! Det er kanskje fordi jeg selv arbeider på feltet at jeg ikke liker dem. Mafia-virksomhet har jeg mindre kompetanse på, så det er nok derfor jeg liker Sopranos så godt.

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Kristina Haugeland! Hun jobber som in-house advokat i Qben Infra. Hun var, etter eget sigende, en del av østkantens hiphopmiljø på nittitallet.

Sosiale medier

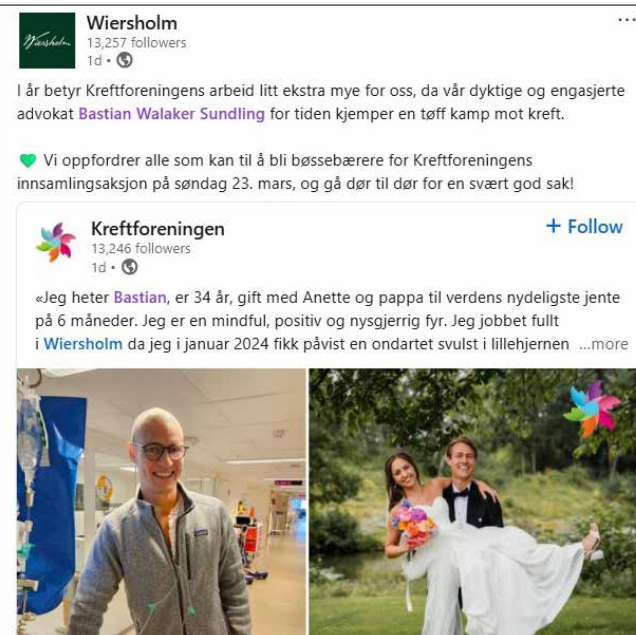
Poeten Brynjar Meling slår til når hopplandslaget og manipulerende skidresser havner under lupen.

Tidligere Elden-advokat og nå dommerfullmektig Paul Joakim Sandøy lærte på den harde måten at selv små mesterhjerner kan få til store rampestreker.

I år var Wiersholm-advokat Bastian Walaker Sundling i front for Kreftforeningens innsamlingsaksjon. 34-åringen kjemper selv en tøff kamp mot lymfekreft. Heia Bastian!

21:32

Jan Fougner · 1.
Partner i Wiersholm
9m ·

USAs Høyesterett er siste skanse. I en av de mest dramatiske ukene i vår moderne historie, og hvor amerikansk dommere er særlig utsatte i et ekstremt polarisert politisk klima, velger yngste dommer i the Supreme Court of the United States, Ketanji Brown Jackson, å beskrive det indre liv i domstolen med en åpenhet som går langt utenpå den vi kjenner fra Norge.

Egne verdier, sitt syn på lovtolkning, arbeidet med å forhandle tekster med de øvrige dommerne, deres sosiale relasjoner, livet med livvaktene, det merkelige i at retten ikke er bundet av de alminnelige etiske reglene, og ikke minst synet på immunitetsavgjørelsen og egen dissens, beskrives inngående.

60 minutters trolldom, en enestående dommerberetning som fyller salen med håp og viser verden at USAs institusjoner også denne gang kommer til å bestå prøven.

#Supreme Court of the USA
#Justice Ketanji Brown Jackson
#Høyesteretts indre liv
#Siste skanse
#Bestå prøven
#American Bar Association

På innsiden av amerikansk høyesterett. Det var dit Wiersholm-partner Jan Fougner kom da han deltok på en konferanse med American Bar Association i Miami.

Maria Hessen Jacobsen is at Advokatfirmaet Elden

Vår i Bergen. Forsvarerbauta Per Magne Kristiansen, er enten på vei til politistasjonen eller til moteuken.

Moteløven Per Magne Kristiansen i Elden, Bergen.

— KRYSSORD —

Retts- kildene	↕	Skuespil- ler (d.)	↕	Resultat per aksje	Butikk- kjede for verktøy	Lov fra 1999	↕
		M.-navn				Bygde	
↗							
Trenings- utstyr							
Svar							
↗							
Verne- skjerm		§		By i Oseania			
		Lampe		Sjarm			
Rusten		Fisk				Planet	
↘			§		Betrakte		
				Avtale			
Sjarm				Gis			
Gjen- nomgå					Tall		
Huseier					Ambolt		
↘				Byjeep			
				Mester- skap			
Politi- ledere før		Gang					
↘							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **23. mai**.
Vinner i nr. 1/25 var Elin Grinde, Lillestrøm.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **ORDSKURD**.

Annonseinformasjon

31.000 lesere print

(Tall fra Kantar, 2025)

280.000 sidevisninger nett

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 210x280	29150 kr
1/2 side 193x123	21550 kr
1/4 side 193x58/92x125	13.7500 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger

Mona Jørgensrud

Mobil 911 73 473

mona@salgsfabrikken.no

Advokatbladet stilling
Advokat- og juristbransjens
egen jobbportal

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både næringslivet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2025:

23. mai

3. oktober

Kontakt Åsa Iversen

+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no

Kapital

ANNONSE

Hele advokat-Norges regnskapsprogram

Få full kontroll på oppdragene dine med prosjektverktøy i Tripletex.

- Timeføring og ressursstyring
- Inntekter og kostnader
- Lønnsomhet og dekningsgrad
- Fakturering og rapportering

signant.no

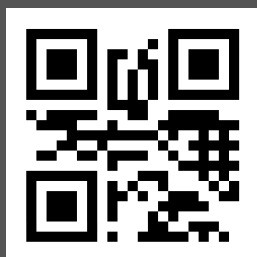
DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for elektronisk signering

Med mindre du trenger kundekontroll & KYC

Med mindre du ser etter virksomhetssignering

Med mindre du ønsker signeringsmagi

for mer
info

